

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΤΟΜΕΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ &
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΕΥΔΕ ΒΕΚ)

Έργο:
«Τεχνικός Σύμβουλος για την Εξειδίκευση Δράσεων Κρατικών
Ενισχύσεων ΓΓΒ – ΕΥΔΕ ΒΕΚ»

1^ο ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ

2η έκδοση

Αθήνα, Νοέμβριος 2021

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα
Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία»**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τεχνικός Σύμβουλος για την Εξειδίκευση Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ – ΕΥΔΕ ΒΕΚ

**Π1: Αναγνώριση, προτεραιοποίηση και
κοστολόγηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων
της ΓΓΒ στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027**

REMACO
Management Consultants

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	5
1.1. Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2021-2027	5
1.2. Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027	8
1.2.1. Ο σχεδιασμός του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027	8
1.2.2. Στρατηγική, Προτεραιότητες και αρχιτεκτονική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»	9
1.2.3. Ειδικοί στόχοι και Κατηγορίες δράσεων Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»	10
1.3. Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) 2021-2027	24
1.3.1. Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης	24
1.3.2. Σύστημα διακυβέρνησης ΕΣΕΕ 2021-2027	24
1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα	26
2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΓΒ ΠΡΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	28
2.1. Στρατηγικές Προτεραιότητες ΓΓΒ - Η στρατηγική για τη Βιομηχανία (Βιομηχανία 2030)	28
2.1.1. Το Όραμα της ΓΓΒ για τη βιομηχανία	28
2.1.2. Στρατηγικοί Άξονες για τη υλοποίηση του οράματος	29
2.1.3. Στρατηγικές Κατευθύνσεις της ΓΓΒ για το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027	30
2.2. Αντιστοίχιση στρατηγικών προτεραιοτήτων ΓΓΒ με τις κατηγορίες δράσεων Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027	32
2.3. Εντοπισμός Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων από τις Προτεινόμενες Δράσεις ΓΓΒ	41
3. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	44
3.1. Μεθοδολογία Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ	44
3.2. Προσδιορισμός κριτηρίων Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ	44
3.3. Μήτρα βαθμολόγησης δράσεων	47
3.4. Ιεράρχηση – Συμπεράσματα - σχολιασμός	51
4. ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΓΒ	68
5. ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	74
Ανθρώπινο Κεφάλαιο (Human Capital)	74
Αλυσίδα Αξίας	74
Αρνητικές Εκπομπές (Negative Emissions)	74
Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση (ΑΒΣ)	75
Βιομηχανία 4.0	75
Βιομηχανική / επιχειρηματική συμβίωση	75
Βιομηχανική έρευνα	76
Βιομηχανική Μετάβαση	76
Βιομηχανική Οικολογία	77
Βιομηχανικό Οικοσύστημα	77
Βίο-οικονομία (Biobased economy, bioeconomy)	77
Βιώσιμη ενέργεια (sustainable energy)	78
Βιώσιμη κατανάλωση (sustainable consumption)	78
Βιώσιμη μετακίνηση/ κινητικότητα (sustainable mobility)	78
Βιώσιμη παραγωγή (sustainable production)	78
Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ)	79

Διεθνοποίηση	79
Εμβληματικές βιομηχανικές επενδύσεις “Game changers”	79
Εξειδικευμένες αγορές (niche markets).....	79
Έξυπνο Πλέγμα/ Δίκτυο (Smart Grid).....	80
Επιχειρηματικό Πάρκο	80
Ερευνητικές Υποδομές.....	80
Εστίες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	81
Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal)	81
Καινοτόμος επιχείρηση.....	81
Κοινωνική Επιχειρηματικότητα.....	81
Κοινωνική Καινοτομία	82
Κοινωνικό-οικονομικό σύστημα (Socioeconomic System)	82
Κυκλική οικονομία	82
Μέγεθος Επιχειρήσεων	83
Μετασχηματισμός της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	83
Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων	83
<i>Δομές υποστήριξης της επιχειρηματικότητας .....</i>	<i>84</i>
Νέα/Νεοσύστατη Επιχείρηση	84
Νεοφυής Επιχείρηση	85
Οικονομία της γνώσης / Οικονομία βασισμένη στην γνώση (Knowledge-Based Economy)	85
Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων:.....	85
Πηγές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	85
Ποιότητα απασχόλησης (quality of employment)	86
Πολιτιστική και Δημιουργική Οικονομία και Βιομηχανία.....	86
Συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας	86
Συνεργατικοί σχηματισμοί/συστάδες επιχειρήσεων (Clusters).....	87
Τεχνοβλαστοί.....	87
Τεχνολογίες χαμηλών και μηδενικών εκπομπών άνθρακα (low carbon and zero carbon technologies).....	87
Ψηφιακός Μετασχηματισμός Βιομηχανίας και Επιχειρήσεων:.....	88
<i>Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Περιβάλλοντος Λειτουργίας Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων.....</i>	<i>88</i>
6. ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ.....	90
6.1. ΠΗΓΕΣ - ΑΝΑΦΟΡΕΣ	90
6.2. Ευρετήριο Πινάκων	92

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί το **1ο Παραδοτέο** του Έργου **«Υπηρεσίες Συμβούλου για την Εξειδίκευση Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας»**, το οποίο εκπονείται από την REMACO Α.Ε., με βάση την από 16 Ιουλίου 2021 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την *Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέων Βιομηχανίας, Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή ΕΥΔΕ – ΒΕΚ, Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων*.

Βασικός σκοπός του Έργου, σύμφωνα με την σύμβαση του Αναδόχου είναι η παροχή επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης στην Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας για την εξειδίκευση δράσεων κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2021 – 2027», λαμβάνοντας υπόψη τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΓΓΒ και τις προτεραιότητες της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση (ΕΣΕΕ 2021-2027).

Το παρόν 1^ο Παραδοτέο με τίτλο “Αναγνώριση, προτεραιοποίηση και κοστολόγηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων της ΓΓΒ στο πλαίσιο Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2021 – 2027»” περιλαμβάνει τα δεδομένα και τα ευρήματα της πρώτης Ενότητας Εργασιών του έργου, με αναφορά στη μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε.

Αναλυτικότερα, το παρόν παραδοτέο περιλαμβάνει :

- τον προσδιορισμό δράσεων κρατικών ενισχύσεων που συνάδουν με τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΓΓΒ και περιλαμβάνονται / εμπίπτουν στις προτεραιότητες και τη στόχευση του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία 2021 – 2027», όπως αυτό θα διαμορφωθεί και θα οριστικοποιηθεί κατά την διάρκεια του έργου,
- την προτεραιοποίησή τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (όπως αυτά προτάθηκαν από το Σύμβουλο και συμφωνήθηκαν με την Αναθέτουσα Αρχή),
- την κοστολόγηση και τη διαμόρφωση πρότασης προτεραιοποίησης δράσεων κρατικών ενισχύσεων της ΓΓΒ προς εξειδίκευση.

Επίσης, στο πλαίσιο της παρούσας Ενότητας Εργασιών έγινε αποτύπωση της βασικής ορολογίας που αφορά την ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό της Ελληνικής Βιομηχανίας.

Να διευκρινιστεί εδώ, ότι το σχέδιο Προγράμματος που υποβλήθηκε στην ΕΕ τον Αύγουστο 2021 δεν φέρει τον ανωτέρω τίτλο («Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία - ΕΠΑΝΕΚ 2021 – 2027», αλλά τιτλοφορείται ως «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027», διατηρώντας, ωστόσο, στις προτεραιότητές του τα θέματα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας. Ως εκ τούτου, όπου στο αντικείμενο του έργου του Τεχνικού Συμβούλου αναφέρεται το ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027, θα εννοείται στο εξής το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

1.1. Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2021-2027

Στις 12 Ιουλίου 2021 πραγματοποιήθηκε η επίσημη υποβολή του κειμένου του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027 («Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης 2021-2027») μέσω της πλατφόρμας SFC2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το νέο ΕΣΠΑ με το τίτλο «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027» αποτυπώνει τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Χώρας.

Το υποβληθέν κείμενο του ΕΣΠΑ περιλαμβάνει 7 τομεακά προγράμματα, 13 περιφερειακά προγράμματα, ένα πρόγραμμα για τη Δίκαιη αναπτυξιακή Μετάβαση για τις περιοχές απολιγνιτοποίησης και τα νησιά, καθώς και ένα πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας και Υποστήριξης Δικαιούχων. Τα προγράμματα αυτά εξυπηρετούν τους στόχους πολιτικής της περιόδου, όπως φαίνεται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1: Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 ανά Στόχο Πολιτικής

Επιλεγμένος στόχος – Στόχος Πολιτικής	Πρόγραμμα	Ταμείο
<p>ΣΠ1</p> <p>Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» • Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» • Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)
<p>ΣΠ2</p> <p>Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Περιβάλλον Ενέργεια Κλιματική Αλλαγή» • Πρόγραμμα «Πολιτική Προστασία» • Πρόγραμμα «Μεταφορές» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα • Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» 	Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) ΕΤΠΑ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)
<p>ΣΠ3</p> <p>Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Μεταφορές» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) ΕΤΠΑ
<p>ΣΠ4</p> <p>Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» • Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» • Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» • 13 Περιφερειακά Προγράμματα 	ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)
<p>ΣΠ5</p> <p>Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 13 Περιφερειακά Προγράμματα • Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» 	ΕΤΠΑ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ)

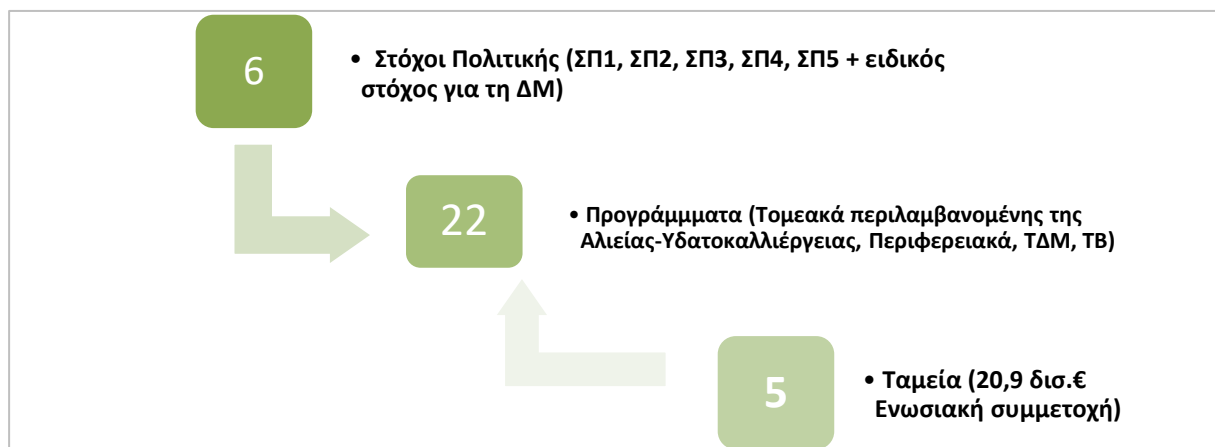

Επιλεγμένος στόχος – Στόχος Πολιτικής	Πρόγραμμα	Ταμείο
Ειδικός στόχος για τη Δίκαιη Μετάβαση (λιγνιτικές περιοχές και νησιά)	<ul style="list-style-type: none"> Πρόγραμμα για τη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 	Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη ανέρχεται σε 26,2 δισεκ. Ευρώ εκ των οποίων 20,9 δισεκ. Ευρώ αφορούν σε Ενωσιακή Συμμετοχή μέσω των Ταμείων της ΕΕ και 5,3 δισεκ. Ευρώ αφορούν σε Εθνική Συνεισφορά.

Συνολικά 22 Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027 χρηματοδοτούνται από 5 Ταμεία της ΕΕ με 20,9 δισ. Ευρώ Ενωσιακή Συμμετοχή πλέον 5,3 δισ. Ευρώ Εθνική Συνεισφορά για την επίτευξη 6 στόχων πολιτικής της περιόδου 2021-2027.

Σχήμα 1. Σύνοψη δομής ΕΣΠΑ 2021-2027

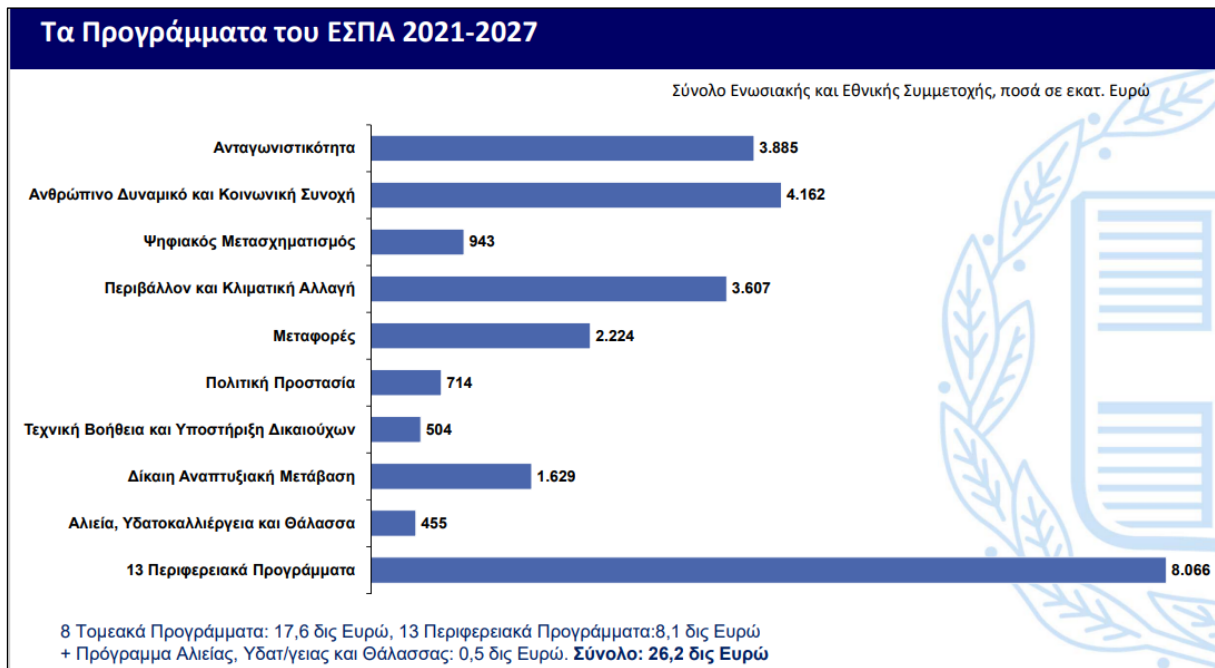

Στα σχήματα 2 και 3 που ακολουθούν αποτυπώνεται η χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ ανά Πρόγραμμα και ανά Στόχο Πολιτικής αντίστοιχα.

Στο σχήμα 2 η χρηματοδότηση φαίνεται σε όρους Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ), ήτοι το σύνολο Ενωσιακής και Εθνικής Συμμετοχής, σε εκατ. Ευρώ. Τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα εμφανίζονται σε μία γραμμή με το σύνολο της ΔΔ.

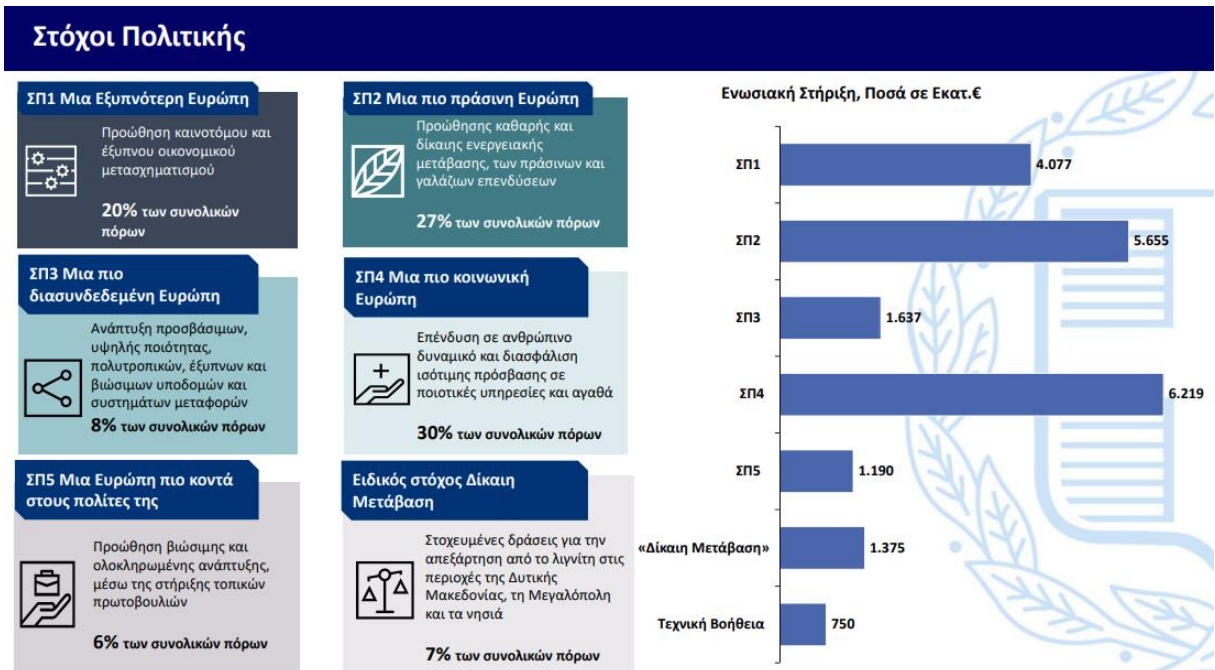
Στο σχήμα 3 δίνεται η Ενωσιακή Στήριξη σε εκατ. Ευρώ ανά στόχο πολιτικής, συμπεριλαμβανομένου και του Ειδικού Στόχου για τη Δίκαιη Μετάβαση και την Τεχνική βοήθεια.

Σχήμα 2. Προϋπολογισμός ΕΣΠΑ & Προγραμμάτων 2021-2027

Πηγή: «ΕΣΠΑ 2021-2027 - Πόροι, Αρχιτεκτονική και Προγράμματα», Παρουσίαση ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, ΥΠΑΝΕΠ. 29/7/21

Σχήμα 3. ΕΣΠΑ 2021-2027 – Συνεισφορά ανά Στόχο Πολιτικής

Πηγή: «ΕΣΠΑ 2021-2027 - Πόροι, Αρχιτεκτονική και Προγράμματα», Παρουσίαση ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, ΥΠΑΝΕΠ. 29/7/21

1.2. Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027

1.2.1. Ο σχεδιασμός του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027

Το σχέδιο του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 υποβλήθηκε στην ΕΕ τον Αύγουστο 2021.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο κείμενο του Προγράμματος, η εθνική στρατηγική ανάπτυξης¹ που συμπληρώθηκε με την έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη² επιδιώκει τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας της Ελληνικής οικονομίας, που θα της επιτρέψει να επαναπροσεγγίσει σταδιακά και με συνέπεια τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 σχεδιάζεται ως ολοκληρωμένη παρέμβαση που θα υποστηρίξει τους παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας στη μετάβασή τους σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο που καθοδηγείται από την Οικονομία της Γνώσης. Αυτή η επιλογή επιτείνεται από την επείγουσα ανάγκη αποτελεσματικής αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19 με πρωτοβουλίες που επιταχύνουν τη μετάβαση στο νέο πρότυπο, αυξάνοντας τη συμμετοχή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν.

Το «Ανταγωνιστικότητα» είναι το εργαλείο υλοποίησης της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης που συνδέει την έρευνα και την καινοτομία με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων.

Το Πρόγραμμα εναρμονίζεται, επίσης, με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, προωθώντας παρεμβάσεις και επενδύσεις που συνεισφέρουν στους στόχους που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Καθώς ο σχεδιασμός του Προγράμματος συμπίπτει με το τελευταίο στάδιο υλοποίησης της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) και του αντίστοιχου προγράμματος (ΕΠΑΝΕΚ) 2014-2020, στο κείμενο του «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» παρουσιάζονται χαρακτηριστικά Διδάγματα (*Lessons Learnt*) της προηγούμενης περιόδου, μεταξύ των οποίων αναφέρουμε χαρακτηριστικά τα κάτωθι:

- ✓ Η περιορισμένη συμμετοχή της ΓΓΒ στο σχεδιασμό του προγράμματος κατά την προηγούμενη ΠΠ 2014-2020, οδήγησε στην έλλειψη εξειδικευμένων δράσεων για το κλάδο της Μεταποίησης.
- ✓ Ο μεγάλος αριθμός δράσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με δύσκολες και περίπλοκες διαδικασίες διαχείρισης και υλοποίησης, αυξάνει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις.
- ✓ Ο σχεδιασμός των δράσεων ήταν κυρίως οριζόντιος χωρίς να έχει προηγηθεί εξειδικευμένη μελέτη και στόχευσή σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις και ανάγκες επιχειρήσεων που θα κάλυπταν οι δράσεις
- ✓ Η συχνή εφαρμογή του καθεστώτος ενισχύσεων de minimis περιορίζει τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στις 200 χιλ. € ανά τριετία. Με τον τρόπο αυτό, τα κριτήρια επιλογής βαρύνουν ως προς τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης ή των συνεργαζόμενων με αυτήν οργανισμών και όχι στα επιχειρηματικά στοιχεία. Επιπλέον, αποθαρρύνονται μεγαλύτερου μεγέθους (μεσαίες επιχειρήσεις) από το να συμμετάσχουν.
- ✓ Η ύπαρξη ομοειδών δράσεων σε διαφορετικά ΕΠ, ιδιαίτερα σε ΤΕΠ και ΠΕΠ, δημιουργεί συνθήκες ανταγωνισμού προσκλήσεων, με αποτέλεσμα τη σύγχυση των δυνητικών δικαιούχων και την «ακύρωση» στην πράξη πολλών προσκλήσεων. Παρατηρήθηκε ότι παρόμοιας στόχευσης δράσεις

¹ Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2020). Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021 – 2025. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος Α' 174/10.09.2020

² Πισσαρίδης, Χ., Βαγιανός, Δ., Βέττας, Ν., Μεγήρ, Κ. (2020). Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία. Τελική Έκθεση, 14 Νοεμβρίου 2020

προκηρύχθηκαν τόσο από το ΕΠΑΝΕΚ όσο και από ΠΕΠ, χωρίς να επιτυγχάνεται αποτελεσματική συνεργασία των διαφορετικών φορέων τόσο κατά τη διάρκεια σχεδιασμού όσο και υλοποίησης των δράσεων.

1.2.2. Στρατηγική, Προτεραιότητες και αρχιτεκτονική του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

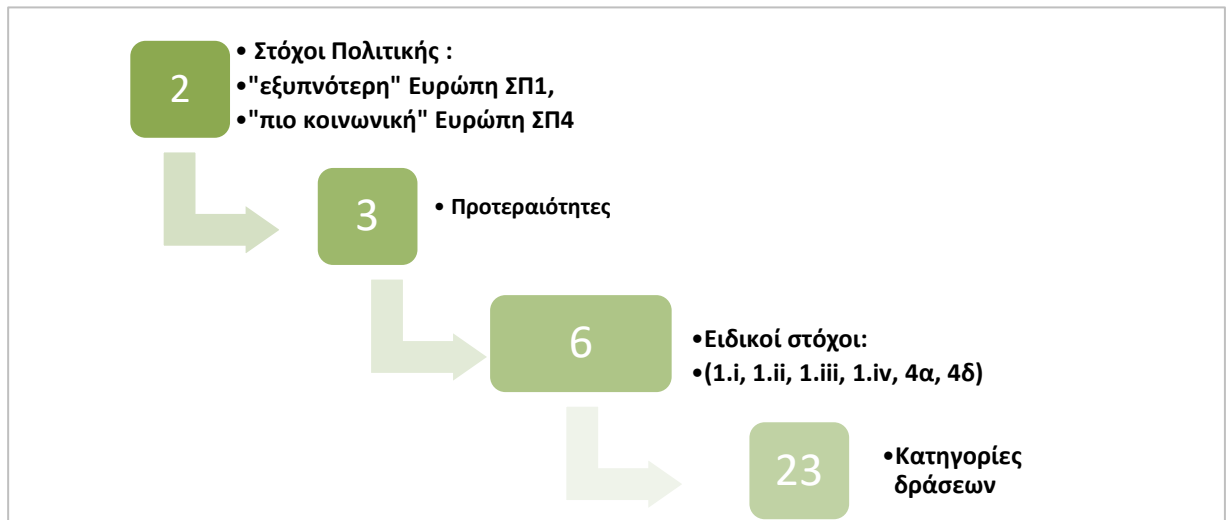
Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Ελληνικής Οικονομίας κατά την ΠΠ 2021 - 2027, θα χρειαστούν ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες στήριξης, με στόχο να καλυφθεί όλο το εύρος των αναγκών των επιχειρήσεων σε επίπεδο πληροφόρησης, ενίσχυσης συνεργασιών, ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών προτύπων και εύρεσης τεχνολογικών, ανθρώπινων και επενδυτικών πόρων.

Η στρατηγική του «Ανταγωνιστικότητα» οργανώνεται σε τρεις βασικές Προτεραιότητες, κάθε μια εκ των οποίων συνδέεται με ένα Στόχο Πολιτικής, και μια Προτεραιότητα για την Τεχνική Βοήθεια.

1. Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας (ΣΠ1)
2. Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση (ΣΠ1)
3. Προτεραιότητα 3: Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΣΠ4)
4. Τεχνική Βοήθεια

Στο σχήμα που ακολουθεί δίνεται η σύνοψη της αρχιτεκτονικής του Προγράμματος.

Σχήμα 4. Σύνοψη αρχιτεκτονικής Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

Το Πρόγραμμα θα εξειδικευτεί με βάση την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, καθώς και κείμενα εθνικής πολιτικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Η Δημόσια Δαπάνη που προβλέπεται για το Πρόγραμμα ανέρχεται στα 3.885 εκατ. Ευρώ (Ενωσιακή και Εθνική Συμμετοχή), ενώ στο σχήμα 5 αποτυπώνονται οι Βασικοί άξονες επενδύσεων.

Σχήμα 5. Βασικοί Άξονες Επενδύσεων Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

Βασικοί Άξονες Επενδύσεων

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας και στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

- ✓ Έρευνα και Καινοτομία
- ✓ Ψηφιακός μετασχηματισμός
- ✓ Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό

Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΕΚΤ+)

- ✓ Ευέλικτη ανάπτυξη της αυτοαπασχόλησης και μικρής κλίμακας επιχειρηματικότητας με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και μορφών οργάνωσης του επιχειρείν, όπως και προσαρμογής αυτοαπασχολούμενων και εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις κυρίως λόγω συνεχούς εξέλιξης απαραίτητων δεξιοτήτων.
- ✓ Μηχανισμοί υποστήριξης των ΜΜΕ για τον ορισμό και την κάλυψη των αναγκών βελτίωσης των δεξιοτήτων στο εσωτερικό τους, την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ αγοράς εργασίας και φορέων εκπαίδευσης-κατάρτισης καθώς και η δημιουργία κοινών δικτύων κατάρτισης επιχειρήσεων για την κάλυψη των εξειδικευμένων αναγκών τους σε κλαδικό επίπεδο.

Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΤΠΑ)

- ✓ Χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου (Equifund)
- ✓ Ανακυκλούμενη χρηματοδότηση
- ✓ Φορολογικές επιστροφές, εφόσον επιτυγχάνονται οι στόχοι απόδοσης
- ✓ Εγγυήσεις σε τράπεζες για δάνεια, καλύπτοντας τμήμα του κινδύνου της επένδυσης
- ✓ Ενίσχυση χρηματοδότησης μέσω Factoring, ειδικά για επενδύσεις με εξωστρεφή χαρακτηριστικά με επιδότηση τμήματος του επιτοκίου προεξόφλησης (π.χ. τμήμα από 1%-50%)
- ✓ Χρηματοδότηση συν-επένδυσης για ωριμότερες επενδύσεις επέκτασης παραγωγής, κ.λπ.
- ✓ Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων μέσω των αντίστοιχων ΟΑΕΠ

Πηγή: «ΕΣΠΑ 2021-2027 - Πόροι, Αρχιτεκτονική και Προγράμματα», Παρουσίαση ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, ΥΠΑΝΕΠ. 29/7/21

1.2.3. Ειδικοί στόχοι και Κατηγορίες δράσεων Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

Οι 6 Ειδικοί Στόχοι που αναφέρθηκαν ανωτέρω είναι οι εξής ανά Στόχο Πολιτικής:

4 Ειδικοί Στόχοι στον ΣΠ1: «Μια πιο έξυπνη Ευρώπη»

- ✓ 1.i : Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
- ✓ 1.ii : Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές
- ✓ 1.iii : Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων
- ✓ 1.iv : Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

2 Ειδικοί Στόχοι στον ΣΠ4: «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη»

- ✓ 4.α : Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
- ✓ 4.δ : Προώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία

Στις τρεις βασικές προτεραιότητες του Προγράμματος, που συνάδουν με τους Στόχους Πολιτικής 1 και 4 (εκτός Τεχνικής Βοήθειας) εντάσσονται οι 23 Κατηγορίες Δράσεων που συνοψίζονται στον Πίνακα 2, ενώ, στη συνέχεια, στον Πίνακα 3 δίνεται παρουσίαση ενδεικτικών δράσεων ανά Κατηγορία Δράσης και Ειδικό Στόχο.

Πίνακας 2: Κατηγορίες Δράσεων Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» ανά Προτεραιότητα

<u>Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας (ΣΠ1)</u>
1.1.1 Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί
1.1.3 Ερευνητικές Υποδομές (ΕΥ)
1.1.4 Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών
1.1.5 Μηχανισμοί διακυβέρνησης /υποστήριξης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (συντονισμός, διαχείριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, επιχειρηματική ανακάλυψη)
1.2.1 Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες
1.2.2 Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας
1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας
1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια
1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜΜΕ
1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων
1.4.2. Αξιοποίηση/εξέλιξη εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις
<u>Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση (ΣΠ1)</u>
2.1.1 Ενίσχυση με κεφάλαιο σποράς επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, και επιχειρήσεις και στήριξη έργων ίδρυσης και αρχικής ανάπτυξης επιχειρήσεων, με τη συνεργασία χρηματοδοτικών οργανισμών, όπως τράπεζες, επιχειρηματικά κεφάλαια και επιχειρηματικοί άγγελοι.
2.2.1 Ταμείο Επιχειρηματικότητας Δανείων και Εγγυήσεων
2.2.2 Ταμείο (Μηχανισμός) Κεφαλαιακής Συμμετοχής για την Ανάπτυξη
2.2.3 Ταμείο Στήριξης για έκτακτες/απρόβλεπτες καταστάσεις: στήριξη των επιχειρήσεων με παροχή κεφαλαίου κίνησης, σε έκτακτες περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του Κανονισμού κοινών διατάξεων (CPR)
2.2.4 Ταμείο Διεθνοποίησης Επιχειρήσεων
<u>Προτεραιότητα 3: Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΣΠ4)</u>
3.1.2. Υποστήριξη επιχειρηματικότητας με γνώμονα την βιωσιμότητα επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας
3.2.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων
3.2.2 Υποστήριξη εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων για την προσαρμογή στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος και την υποστήριξη της κινητικότητάς τους.
3.2.3 Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης.
3.2.4 Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων

Ακολουθούν **ενδεικτικές δράσεις ανά ειδικό στόχο και κατηγορία δράσης**, όπως αποτυπώνονται στο σχέδιο του Προγράμματος.

Πίνακας 3: Ενδεικτικές Δράσεις Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» ανά Ειδικό Στόχο και Κατηγορία Δράσεων

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
Προτεραιότητα 1: Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας			
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.1 Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας	1.1.1.1 Παραγωγή νέων/ βελτιωμένων προϊόντων και διεργασιών. Συμπεριλαμβάνονται πρωτοβουλίες με στόχο την άμεση εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων στην ανάπτυξη προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.1 Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας	1.1.1.2 Αξιοποίηση της γνώσης που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα. Οι δράσεις αφορούν υφιστάμενα και νέα επιχειρηματικά σχήματα και περιλαμβάνουν ενδεικτικά: (α) υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της διανοητικής ιδιοκτησίας σε διεθνείς αγορές ενδιαφέροντος, (β) ενίσχυση επιχειρήσεων για δημιουργία ή αναβάθμιση ενδοεπιχειρησιακών δομών και συστημάτων ΕκαιΑ (π.χ. εργαστήρια δοκιμών), όπως και δομών και εργαστηρίων για δοκιμές εφαρμογών και συστημάτων (προσομοιώσεις, τεχνητή νοημοσύνη, Big Data Analytics, κτλ), με στόχο την ανάπτυξη τεχνολογίας Βιομηχανίας 4.0.
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί (Οι δράσεις ακολουθούν τους Θεματικούς Τομείς της ΕΣΕΕ)	1.1.2.1 Συνεργασίες επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί (Οι δράσεις ακολουθούν τους Θεματικούς Τομείς της ΕΣΕΕ)	1.1.2.2 Ανάπτυξη δομών σύνδεσης επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά/ερευνητικά κέντρα

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί (Οι δράσεις ακολουθούν τους Θεματικούς Τομείς της ΕΣΣΕ)	1.1.2.3 Ανάπτυξη Κέντρων Ικανότητας (Competence Centers) και άλλων δομών συν-δημιουργίας και μεσο-μακροπρόθεσμης στρατηγικής συνεργασίας , όπως κοινά εργαστήρια, οικοσυστήματα και υποδομές συγχρηματοδοτούμενες από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα σε τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος, με παράλληλη ενίσχυση των εργαστηριακών υποδομών καινοτομίας, που δημιουργούνται για την παροχή επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών με όρους αγοράς και σύμφωνα με τις ανάγκες της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.2 Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί	1.1.2.4 Ενίσχυση της δημιουργίας και ανάπτυξης συστάδων καινοτομίας (innovation clusters). Η εξειδίκευση των παρεμβάσεων για την δημιουργία νέων / υποστήριξη υφιστάμενων clusters θα ευθυγραμμιστεί με τις κατευθύνσεις της ΕΣΣΕ.
1.i	Ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.3 Ερευνητικές Υποδομές (ΕΥ)	1.1.3.1 Εκσυγχρονισμός / αναβάθμιση / προώθηση ερευνητικών υποδομών σε τομείς που αναδεικνύονται από την ΕΣΣΕ και διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε αυτές (αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεισφοράς υφιστάμενων και νέων ΕΥ)
1.i	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.4 Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών (Οι δράσεις στήριξης προώθησης διεθνών συνεργασιών θα βασιστούν στις προτεραιότητες της ΕΣΣΕ)	Θα στηριχθούν πρωτοβουλίες που προβλέπονται στο πλαίσιο του νέου Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) , κυρίως με τη συγχρηματοδότηση δράσεων Ελληνικών Φορέων στο Πρόγραμμα Horizon Europe που αντιστοιχούν σε: - Ανάπτυξη / συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές Συνεργασίες (European Partnerships) και Αποστολές (Missions) - Πρωτοβουλίες στο υποπρόγραμμα «Widening Participation and Strengthening the European Research Area» που αφορούν: (α) στην ενίσχυση της καινοτομίας (Teaming, Twinning, ERA Chairs, ERA Hubs), όπου απαιτείται συμπληρωματική ενίσχυση από άλλες πηγές, (β) δράσεις από κοινού προγραμματισμού (co-programming) πρωτοβουλιών ΕκαιΚ

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.i	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.4 Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών (Οι δράσεις στήριξης προώθησης διεθνών συνεργασιών θα βασιστούν στις προτεραιότητες της ΕΣΕΕ)	Διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο
1.i	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	1.1.5 Μηχανισμοί διακυβέρνησης /υποστήριξης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (συντονισμός, διαχείριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, επιχειρηματική ανακάλυψη)''	Προβλέπεται μηχανισμός επιχειρηματικής ανακάλυψης με δύο βραχίονες: α) ο ένας βραχίονας συντονίζεται από την ΓΓΕΚ και στηρίζεται στο έργο των Πλατφορμών Καινοτομίας β) δεύτερος συντονίζεται από την ΓΤΒ και στηρίζεται στη δημιουργία του Innovation Agency . Προβλέπεται, επίσης, μηχανισμός που θα παρακολουθεί και θα υποστηρίζει την αποτελεσματική υλοποίηση της ΕΣΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις των ερευνητικών και τεχνολογικών πολιτικών άλλων χωρών. Ο μηχανισμός δύναται να υποστηρίξει και δράσεις ενίσχυσης εξωστρέφειας του ερευνητικού συστήματος ή/και ανάπτυξης καινοτομικής κουλτούρας στις επιχειρήσεις και την κοινωνία.
1.ii	Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.2.1 Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες	1.2.1.1 Αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στις ΜμΕ και επέκταση και ολοκλήρωση του φάσματος της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών (B2B, B2C, C2C).
1.ii	Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.2.1 Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες	1.2.1.2 Τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους, περιλαμβάνοντας νέες μηχανολογικές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, λογισμικό και διασυνδέσεις
1.ii	Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	1.2.2 Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας	1.2.2.1 Επιχειρηματικά σχέδια ανάπτυξης και εμπορικής διάθεσης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, που αφορούν ή βασίζονται σε Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.1 Στήριξη Παραγωγικών επενδύσεων με έμφαση στην καινοτομία, τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα (πράσινος μετασχηματισμός των επιχειρήσεων)
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.2 Παροχή κινήτρων για α) την εφαρμογή συστημάτων και σημάτων ποιότητας, β) δράσεις δημιουργίας ενιαίου πλαισίου βιομηχανικών προτύπων και τυποποίησης με πιστοποίηση: Ενθάρρυνση επιχειρήσεων να διαχειρίζονται τα αλληλένδετα μέρη της επιχείρησης προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους ή/και να συμμετέχουν σε επιτροπές που καθορίζουν πρότυπα/σήματα τυποποίησης /συστήματα ποιότητας και να αναπτύξουν προϊόντα με βάση αυτά τα πρότυπα
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.3 Εκσυγχρονισμός και περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών και συμμετοχή των επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας και B2B αγορές
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.4 Ενίσχυση της νέας / νεοφυούς επιχειρηματικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.5 Αναβάθμιση, εμπλουτισμός και ποιοτικός εκσυγχρονισμός του τουριστικού προϊόντος (διαφοροποιημένων τουριστικών προϊόντων, βελτίωση της ποιότητας των τουριστικών παρεχόμενων τουριστικών προϊόντων μέσω ITI, DMOs, reskilling/ upskilling, digitalization κ.λπ., προσαρμογή στις νέες περιβαλλοντικές απαιτήσεις) μέσω ολοκληρωμένων επιχειρηματικών σχεδίων

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.6 Υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης καινοτομιών (συμπεριλαμβανομένων και μη τεχνολογικών καινοτομιών)
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	1.3.1.7 Υπηρεσίες στήριξης της επιχειρηματικότητας (μέσω θερμοκοιτίδων, μεντόρων, κοινωνικών εταιρών κ.λπ.) και δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια	1.3.2.1 Ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών ΜΜΕ μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας (διεθνοποίηση)
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ	1.3.3.1 Ανάπτυξη / Αναβάθμιση δομών / μηχανισμών στήριξης επιχειρηματικότητας, όπως και παροχής εργαστηριακών και άλλων υποδομών ποιότητας και διαχείρισης διανοητικής / βιομηχανικής ιδιοκτησίας και ενίσχυση της προσφοράς αντίστοιχων υπηρεσιών
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ	1.3.3.2 Αναβάθμιση και αξιοποίηση υποδομών υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών και εγκαταλειμμένων βιομηχανικών κτηρίων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για επιχειρηματικές υποδομές και νέες βιομηχανικές δραστηριότητες

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.iv	Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων	Δράσεις για την ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού στοχευμένα σε δεξιότητες που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική πολιτική και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Στόχο αποτελεί η απόκτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων και ικανοτήτων ανάπτυξης επιχειρηματικότητας που συνδέονται άμεσα με τις παραπάνω περιοχές ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
1.iv	Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	1.4.2. Αξιοποίηση/εξέλιξη εξειδικευμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις	Κίνητρα στις επιχειρήσεις για την προσέλκυση / αναβάθμιση / εξέλιξη στελεχών και ερευνητών που συνεισφέρουν στην ανάπτυξη σχεδίων καινοτομίας
Προτεραιότητα 2: Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση			
1.i	Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	2.1.1 Ενίσχυση με κεφάλαιο σποράς επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, και επιχειρήσεις και στήριξη έργων ίδρυσης και αρχικής ανάπτυξης επιχειρήσεων, με τη συνεργασία χρηματοδοτικών οργανισμών, όπως τράπεζες, επιχειρηματικά κεφάλαια και επιχειρηματικοί άγγελοι.	Με την εμπειρία του EquiFund, που παρουσιάζεται σε πανευρωπαϊκές εκδηλώσεις ως παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής, η πολιτική ενίσχυσης των κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών θα συνεχιστεί και θα ενισχυθεί μέσω του παρόντος ειδικού στόχου. Η δράση θα στηρίξει την επιχειρηματικότητα, αναλαμβάνοντας το υψηλό εγγενές ρίσκο στον τομέα αυτού του είδους των επενδύσεων. Αυτό σημαίνει ότι αναλαμβάνει το ρίσκο που συνεπάγεται η επένδυση σε μια επιχείρηση που μόλις συστάθηκε ή σε μια επιχειρηματική ιδέα που δεν έχει δοκιμαστεί πλήρως στην αγορά ή σε ένα προϊόν που στηρίζεται στην καινοτομία και την έρευνα, όταν η ιδέα, η ομάδα και το όλο εγχείρημα προδιαγράφονται βιώσιμα και προσοδοφόρα.
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	2.2.1 Ταμείο Επιχειρηματικότητας Δανείων και Εγγυήσεων	Το Ταμείο θα χορηγεί δάνεια σε επιχειρήσεις με ευνοϊκούς όρους (π.χ. μισό κεφάλαιο κάθε δανείου άτοκο) και εγγυήσεις και αντεγγυήσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (π.χ. εταιρείες εγγυήσεων, τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης), ώστε να μπορούν να παρέχουν στις ΜΜΕ μεγαλύτερα δάνεια και χρηματοδοτικές μισθώσεις

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	2.2.2 Ταμείο (Μηχανισμός) Κεφαλαιακής Συμμετοχής για την Ανάπτυξη	Το Ταμείο θα παρέχει κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε ΜΜΕ κυρίως κατά τα στάδια επέκτασης και ανάπτυξης.
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	2.2.3 Ταμείο Στήριξης για έκτακτες/απρόβλεπτες καταστάσεις	Χρηματοοικονομικά προϊόντα (επενδυτικά επιχειρηματικά δάνεια, εγγυήσεις κλπ) με ευνοϊκούς όρους για την υποστήριξη της ταχύτερης ανάπτυξης/επανόρθωσης επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από απρόβλεπτες καταστάσεις (φυσικές καταστροφές, υγειονομικούς κινδύνους, άλλες προκλήσεις). Η προτεινόμενη Δράση της ίδρυσης του Ταμείου Στήριξης για έκτακτες/απρόβλεπτες καταστάσεις, αποτελεί μια αναγκαιότητα διότι είναι αποδεδειγμένο ότι είτε πρόκειται για φυσικές καταστροφές είτε για υγειονομικούς κινδύνους είτε άλλες προκλήσεις, οι αρνητικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις εμφανίζονται πολύ γρήγορα και με μεγάλη ένταση. Συνεπώς η άμεση στήριξή τους αποτελεί κρίσιμο παράγοντα μετριασμού των αρνητικών επιπτώσεων. Υπό αυτές τις περιστάσεις η χρήση του χρηματοδοτικού μέσου των δανείων με ευνοϊκούς όρους θα είναι καθοριστική για την επιβίωση των επιχειρήσεων, την διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους και των θέσεων εργασίας.
1.iii	Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	2.2.4 Ταμείο Διεθνοποίησης Επιχειρήσεων	Το Ταμείο θα έχει χαρακτήρα οριζόντιας προσέγγισης ως προς το στόχο (εξωστρέφεια) αλλά έντονα προσανατολισμένη στην οικονομική υποστήριξη ΜΜΕ, τόσο μεταποιητικών όσο και άλλων κλάδων που επιθυμούν την ισχυροποίηση της ανταγωνιστικής τους θέσης στην παγκόσμια αγορά. Το ταμείο θα καλύψει ένα σημαντικό χρηματοδοτικό κενό που υπάρχει στην αγορά, σχετικά με την υποστήριξη της εξαγωγικής δραστηριότητας των ΜμΕ (μέσω Επιστρεπτέα προκαταβολής αγοράς, Ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, Ασφάλιση συναλλαγματικού κινδύνου)
Προτεραιότητα 3: Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου στο πλαίσιο του αναπτυξιακού μετασχηματισμού (ΣΠ4)			

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
4.α	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	3.1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (κυρίως της αυτοαπασχόλησης) σε τομείς στρατηγικής στόχευσης	<p>Η δράση αναφέρεται στη παροχή χρηματοδοτικής και επιχειρηματικής στήριξης κυρίως σε εξειδικευμένους και καταρτισμένους δυνητικούς ή/και υφιστάμενους νέους επιχειρηματίες με επιχειρηματική ικανότητα και νοοτροπία για ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε βιώσιμους και σύγχρονους τομείς (π.χ. ΤΠΕ, Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική και Μαθηματικά, Τουρισμός, κ.λπ.)</p> <p>Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στις επιχειρηματικές δραστηριότητες που δημιουργούν νέες βιώσιμες θέσεις απασχόλησης. Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η μείωση της ανεργίας μέσω της ανάπτυξης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, η διατήρηση και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.</p> <p>Η εν λόγω δράση δύναται να περιλαμβάνει τόσο χρηματοδοτικές λύσεις στήριξης δαπανών των επιχειρήσεων, όσο και υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης (π.χ. εκπαίδευση, mentoring, coaching, συμβουλευτική, λογιστική και νομική υποστήριξη, δημιουργία δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας μέσω κατάρτισης και καθοδήγησης, ενίσχυση των επιχειρηματικών δικτύων) κατάλληλα προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ετερογένεια της ομάδας στόχου των αυτοαπασχολούμενων.</p>

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
4.α	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	3.1.2. Υποστήριξη επιχειρηματικότητας με γνώμονα την βιωσιμότητα επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας	<p>Ανάληψη μέτρων παροχής κινήτρων κυρίως σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις για την ενίσχυση της βιωσιμότητας τους και της ικανότητας να διατηρούν και να δημιουργούν θέσεις εργασίας αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στη δημιουργία δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας. Στην εν λόγω δράση θα περιλαμβάνονται τόσο ενισχύσεις για νέες θέσεις εργασίας όσο και μικρό-δάνεια για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων.</p> <p>Οι Μικροπιστώσεις θα αποτελούν χαμηλότοκα δάνεια ύψους 3.000€ έως 25.000€ τα οποία θα απευθύνονται σε υφιστάμενες πολύ μικρές επιχειρήσεις και άνεργους που θέλουν να υλοποιήσουν την επιχειρηματική τους ιδέα. Οι μικροπιστώσεις μπορεί να συνοδεύονται από υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης (π.χ. εκπαίδευση, mentoring, coaching, συμβουλευτική, λογιστική και νομική υποστήριξη), ώστε να επιτυγχάνεται συνεχής και στενή επικοινωνία μεταξύ του φορέα πίστωσης και του δανειολήπτη. Το ποσό του δανείου θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο ως κεφάλαιο κίνησης όσο και για επενδυτικές δαπάνες.</p>
4.δ	Πρωώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	3.2.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων	<p>Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων, βάσει αναγνωρισμένων - εκσυγχρονισμένων προτύπων, ειδικότερα για επαγγέλματα τομέων της οικονομίας με αναπτυξιακές προοπτικές ή/και σε τομείς που επηρεάζονται άμεσα από τη βιομηχανική μετάβαση, είναι κρίσιμος παράγοντας στην εκπλήρωση των στόχων για την ενίσχυση της κινητικότητας μεταξύ εργασιών – επαγγελμάτων αλλά και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.</p> <p>Παράλληλα, προσεγγίζοντας το επίπεδο των δεξιοτήτων, θα ενισχυθούν δράσεις για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων που συνδέονται με την κυκλική οικονομία και με νέες διαδικασίες οργάνωσης του επιχειρείν). Επιπλέον θα αξιοποιούν οι δράσεις αυτές τη διάγνωση αναγκών συμπεριλαμβανομένου και εξειδικευμένων μελετών/ εκθέσεων του μηχανισμού διάγνωσης αναγκών αγοράς εργασίας. Μέσω της εξέτασης και της πιστοποίησης των δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων των συμμετεχόντων</p>

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
			<p>επιτυγχάνεται η διασφάλιση της αναγνωρισιμότητας, σε εγχώριο και ευρωπαϊκό επίπεδο, των γνώσεων και δεξιοτήτων και υποστηρίζεται η κινητικότητα των εργαζομένων.</p> <p>Τέλος, θα προωθηθούν πιστοποιητικά ολοκληρωμένης επαγγελματικής κατάρτισης. Τα πιστοποιητικά αυτά θα προσφέρουν τη δυνατότητα στους δικαιούχους να αποκτήσουν την κατάλληλη κατάρτιση και εξειδίκευση για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας σε τομείς υψηλής ζήτησης, όπως τεχνική υποστήριξη Η/Υ, διοίκηση έργου (Project Management), σχεδιασμό προϊόντος, ανάλυση δεδομένων, ψηφιακό μάρκετινγκ και οποιαδήποτε άλλο αντικείμενο εμφανίζει υψηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας.</p>
4.6	<p>Πρώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία</p>	<p>3.2.2 Υποστήριξη εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων για την προσαρμογή στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος και την υποστήριξη της κινητικότητάς τους.</p>	<p>Μέσω αυτών των δράσεων, οι ωφελούμενοι αναμένεται να ενισχυθούν με νέες γνώσεις και ικανότητες, ενώ παράλληλα να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται στην περίπτωση που ενδιαφέρονται για τη μετάβαση σε νέα θέση εργασίας, σε νέα επαγγέλματα, ενδεχομένως και στην αυτοαπασχόληση. Η συστηματική παρακολούθηση των επιχειρηματικών αλλαγών (Παρατηρητήρια Επιχειρήσεων, απασχόλησης, κ.λπ.) και η χαρτογράφηση των τάσεων στην ελληνική οικονομία (επίπτωσης στις θέσεις απασχόλησης) που εγκαθιδρύθηκαν στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο όσον αφορά στις ανάγκες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, και θα αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό και ανάπτυξη παρεμβάσεων οι οποίες θα συνδυάζουν εξατομικευμένη προσέγγιση και γενικά μέτρα κατάρτισης και πιστοποίησης σε εργαζόμενους οι οποίοι βρίσκονται σε επισφαλή θέση εργασίας ή σε κλάδους με φθίνουσα πορεία (ενδέχεται να συνδυαστούν και με συμβουλευτική / διάγνωση αναγκών).</p> <p>Στο ίδιο πλαίσιο θα υποστηριχθεί η προσαρμογή εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων στη χρήση νέων τεχνολογιών και στην ανάπτυξη των ψηφιακών τους δεξιοτήτων.</p>
4.6	<p>Πρώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και</p>	<p>3.2.3 Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που</p>	<p>Στο πλαίσιο αυτό θα υποστηριχθούν Σχέδια προσαρμογής επιχειρήσεων και αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων (κυρίως μεσαίες επιχειρήσεις). Μέσω των σχεδίων αυτών θα επιδιωχθεί να δοθεί κίνητρο σε μεσαίου</p>

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
	<p>επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία</p>	<p>συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης.</p>	<p>μεγέθους επιχειρήσεις να επενδύσουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους αξιοποιώντας ποικίλες ενέργειες, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ μέτρα βελτίωσης του οργανωτικού και λειτουργικού μοντέλου της επιχείρησης και λοιπές soft δράσεις αναδιοργάνωσης ▪ μέτρα ενημέρωσης / εξοικείωσης συνόλου εργατικού δυναμικού ακολούθως αναγκαίων προσαρμογών στην επιχείρηση ▪ εξοικείωση συνόλου εργατικού δυναμικού με ψηφιακές εξελίξεις ▪ ατομική και ομαδική συμβουλευτική εργαζομένων για διάγνωση αναγκών προσαρμογής εργαζομένων σε απαιτήσεις υφιστάμενων/ νέων θέσεων εργασίας / εφαρμογή rotation / ανάληψη νέων ρόλων αναβάθμιση ή / απόκτηση νέων δεξιοτήτων ▪ ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση ή κατά περίπτωση κατάρτιση εξειδικευμένων στελεχών σε παρόχους κατάρτισης (πιστοποίηση όπου ενδείκνυται) ▪ μεγαλύτερη ασφάλεια, υγεία και εργονομία στην εργασία σε κάθε ηλικία ▪ ανάπτυξη μοντέλων και πρακτικών κατάλληλης προετοιμασίας του προσωπικού κάθε βαθμίδας και κατηγορίας (εργαζομένων και επιχειρηματιών) για την προστασία των επιχειρήσεων και των απειλούμενων θέσεων εργασίας και για την εξασφάλιση θέσεων εργασίας συγκεκριμένων ομάδων εργαζομένων ▪ συνδυασμό on the job training με internships για νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας αναλόγως σπουδών τους και σε συνάφεια με αντικείμενα δραστηριότητας της επιχείρησης.

Ειδικός στόχος (κωδικός)	Ειδικός στόχος (περιγραφή)	Κατηγορία δράσεων	Ενδεικτικές Δράσεις
4.δ	<p>Πρώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία</p>	<p>3.2.4 Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων</p>	<p>Φορείς που έχουν αναπτύξει υπηρεσίες στήριξης επιχειρήσεων (π.χ. Κέντρα στήριξης επιχειρηματικότητας, Κέντρα Ικανοτήτων, κ.λπ.) θα πρέπει να έχουν άμεση επαφή με τις επιχειρήσεις και να παραμένουν επίκαιρες. Επιπλέον οφείλουν να αναπτύξουν ένα δίκτυο δομών για τη στήριξη των επιχειρήσεων της χώρας, αλλά και για νέους επιχειρηματίες. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση στην:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάπτυξη και λειτουργία νέων σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων για την ενημέρωση και διάχυση της πληροφόρησης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε όλα τα επίπεδα. ▪ Στήριξη των κρίσιμων επαγγελματιών στις επιχειρήσεις, την προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων, την εκπόνηση τομεακών στρατηγικών για δεξιότητες και αποτελεσματικές υπηρεσίες ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις.

1.3. Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) 2021-2027

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) και οι προτεραιότητες που αυτή περιλαμβάνει - τομείς / κλάδοι, επενδυτικά πεδία, αλυσίδες αξίας και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για ευθυγράμμιση με ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές - θα αποτελέσουν το **βασικό οδηγό για την εξειδίκευση και χρηματοδότηση των επιλογών πολιτικής, κυρίως για τους ειδικούς στόχους i και iv του Στόχου Πολιτικής 1.**

Την παρούσα φάση είναι ακόμα σε εξέλιξη η διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για τη νέα προγραμματική περίοδο. Ως εκ τούτου, τομείς και εξειδικεύσεις δεν έχουν ακόμα προσδιοριστεί. Σε κάθε περίπτωση, στο σχέδιο του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2021-2027 που υποβλήθηκε τον Αύγουστο 2021, αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι ο ΕΣ 1.ι θα υποστηρίξει προτεραιότητες που επιλέγονται με βάση την ΕΣΕΕ, που εξειδικεύονται περαιτέρω μέσα από τη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ), και αφορούν τους παρακάτω τομείς:

- ✓ Αγροδιατροφική Αλυσίδα
- ✓ Βιοεπιστήμες – Υγεία – Φάρμακα
- ✓ Ψηφιακές Τεχνολογίες
- ✓ Αειφόρος Ενέργεια
- ✓ Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία
- ✓ Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα
- ✓ Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία
- ✓ Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες

1.3.1. Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης

Σύμφωνα με το υποβληθέν κείμενο του ΕΣΠΑ 2021-2027, η ΕΣΕΕ θα είναι **εθνικής εμβέλειας με περιφερειακή διάσταση**. Οι προτεραιότητες της ΕΣΕΕ θα καθορίζονται τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο και προς τούτο έχουν καταναμεηθεί πόροι του Στόχου Πολιτικής 1 και στα ΠΕΠ.

Για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων θα εφαρμοστεί συστηματικά και στα δύο επίπεδα **Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης**:

- Σε εθνικό επίπεδο η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης θα έχει ως στόχο την ανάδειξη και εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της ΕΣΕΕ, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα».
- Σε περιφερειακό επίπεδο η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης θα βελτιωθεί – αναβαθμιστεί σε διαδικασίες και συμμετοχές και θα έχει ως στόχο την εξειδίκευση της περιφερειακής διάστασης της ΕΣΕΕ, τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού ιστού της περιφέρειας αλλά και την τροφοδότηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης που πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο με νέες καινοτόμες ιδέες καθώς και την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου. Οι προτεραιότητες που αναδεικνύονται σε περιφερειακό επίπεδο θα χρηματοδοτούνται από το αντίστοιχο ΠΕΠ.

1.3.2. Σύστημα διακυβέρνησης ΕΣΕΕ 2021-2027

Το σύστημα διακυβέρνησης θα διευθύνει, θα διαχειριστεί και θα υποστηρίξει τις ανωτέρω διαδικασίες στην εθνική και περιφερειακή τους διάσταση, εξασφαλίζοντας τον στρατηγικό σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δράσεων στη βάση ποσοτικοποιημένων στόχων. Το σύστημα διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης δομείται σε τρία επίπεδα:

α) Στο Αποφασιστικό επίπεδο, το επανασυσταθέν **Συμβούλιο της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης** έχει ως αρμοδιότητα την εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έγκριση της ΕΣΕΕ και τυχόν αναθεωρήσεών της και τη διαβούλευση με εκπροσώπους των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων για την αξιολόγηση προτάσεων σχετικά με την ΕΣΕΕ.

Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ προεδρεύει του Συμβουλίου, το οποίο στελεχώνεται επιπλέον από

- τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Καινοτομίας,
- τον Γενικό Γραμματέα Βιομηχανίας,
- τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης,
- τον Γενικό Γραμματέα Εργασίας,
- τον Γενικό Γραμματέα Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών,
- τον Γενικό Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών
- και εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας.

Επιπλέον, προβλέπεται η στελέχωση του Συμβουλίου από τρία πρόσωπα εγνωσμένου κύρους από το χώρο της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και των νέων τεχνολογιών.

β) Σε Επιτελικό/Συντονιστικό Επίπεδο συστάθηκε **Τεχνική Γραμματεία** με κύριο αντικείμενο τη διαχείριση και τον συντονισμό της υλοποίησης της ΕΣΕΕ. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η Τεχνική Γραμματεία θα είναι υπεύθυνη για τη συνολική παρακολούθηση και εποπτεία της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης σε συνεργασία με το μηχανισμό Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και τα αρμόδια περιφερειακά όργανα (συμπεριλαμβανομένων των Περιφερειακών Συμβουλίων Έρευνας & Καινοτομίας), τους φορείς διαχείρισης και τα υπουργεία, για όλες τις δράσεις που άπτονται της ΕΣΕΕ.

Ο μηχανισμός της Επιχειρηματικής Ανακάλυψης στηρίζεται σε δύο βραχίονες, στη βάση μιας ενιαίας προσέγγισης τόσο σε θέματα μεθοδολογίας όσο και στον τρόπο με το οποίο διαβουλεύεται ο μηχανισμός με την αγορά και στηρίζει τις επιχειρήσεις προκειμένου να αρθρώσουν διακριτές προτάσεις για τις προτεραιότητες που τις αφορούν άμεσα:

- Ο ένας βραχίονας συντονίζεται από την **ΓΓΕΚ** και στηρίζεται στο έργο των «Πλατφορμών Καινοτομίας» με το νέο τους χαρακτήρα που εμπλουτίζεται σημαντικά με μεγαλύτερη συμμετοχή του παραγωγικού τομέα
- Ο έτερος βραχίονας συντονίζεται από την **ΓΓΒ** και στηρίζεται στη δημιουργία του Innovation Agency (IA), ενός νέου θεσμού που δημιουργείται για να παίξει ουσιαστικό ρόλο στο σύνολο των διεργασιών της Επιχειρηματικής Ανακάλυψης μέσω ολοκληρωμένων υπηρεσιών που συμβάλλουν στη βελτίωση της ικανότητας παραγωγής έρευνας και καινοτομίας από τις επιχειρήσεις, της προσαρμογής τους στις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής και οικολογικής μετάβασης της βιομηχανίας, της διεθνοποίησης καθώς και της ανάπτυξης κατάλληλων δεξιοτήτων. Η συμμετοχή του Innovation Agency στη ΔΕΑ αφορά στην αναγκαία ωρίμανση επενδυτικών σχεδίων προσαρμογής των παραγωγικών δραστηριοτήτων στις απαιτήσεις της σύγχρονης ψηφιακής και οικολογικής μετάβασης, συνιστά δε πρωτοβουλία κινητοποίησης του οικοσυστήματος καινοτομίας σε νέες βάσεις: η έρευνα στη χώρα θα πρέπει να συνεχίσει να παράγει αποτελέσματα υψηλού επιπέδου ποιότητας σε ένα διεθνές περιβάλλον και η επιχειρηματική κοινότητα να διατυπώνει τις ανάγκες της εύκολα και με σαφήνεια «στέλνοντας» τα κατάλληλα μηνύματα προς την ερευνητική κοινότητα.

γ) Το τρίτο επίπεδο διακυβέρνησης είναι αυτό της Διαχείρισης και υλοποίησης και αποτελείται από τους αντίστοιχους φορείς:

- ✓ Φορείς Διαχείρισης: Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών και Τομεακών Προγραμμάτων, Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, Εθνικά Σημεία Επαφής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
- ✓ Φορείς Υλοποίησης: Περιλαμβάνονται οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των δράσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης/δικαιούχοι προγραμμάτων.

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα

Τα κύρια **αναμενόμενα αποτελέσματα** είναι τα εξής:

- 1) Η αύξηση της δυναμικότητας και της αποτελεσματικότητας του εθνικού συστήματος καινοτομίας σε παραγόμενα ερευνητικά και καινοτομικά αποτελέσματα για τη δημιουργία προϊόντων /υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και η βελτίωση μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομίας,
- 2) Η αύξηση σε φυσικούς και χρηματικούς όρους των ιδιωτικών επενδύσεων στα πεδία της επιχειρηματικής καινοτομίας,
- 3) Η ανάπτυξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικότητας ταχείας ανάπτυξης,
- 4) Η ενίσχυση των εγχώριων εστιών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με την ανάπτυξη βιομηχανικών οικοσυστημάτων και εξειδικευμένων αγορών, ανάπτυξη της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών και συμμετοχή των επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας και B2B αγορές,
- 5) Η δημιουργία ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για την επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω της παροχής των αναγκαίων υποδομών και υπηρεσιών,
- 6) Η αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων σε όρους απασχολούμενου ανθρώπινου δυναμικού και πάγιου κεφαλαίου και βελτίωση της παραγωγικότητας σε όρους προστιθέμενης αξίας ανά εργαζόμενο - ανάπτυξη των επιχειρηματικών και καινοτομικών δικτύσεων και συνεργασιών με επικέντρωση σε εστίες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος,
- 7) Η εξασφάλιση αδιάλειπτης πρόσβασης όλων των πολιτών σε υποδομές δικτύου με ταχύτητες λήψης τουλάχιστον 100 Mbps (με δυνατότητα αναβάθμισης στο 1 Gbps) και πρόσβαση βασικών κοινωνικοοικονομικών φορέων σε υποδομές δικτύου με ταχύτητες 1 Gbps καθώς και η ανάπτυξη εφαρμογών αξιοποίησης των δικτύων 5G,
- 8) Η δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για ανάπτυξη εφαρμογών έξυπνων πόλεων και ανάπτυξη τεχνολογιών για το διαδίκτυο των αντικειμένων (IoT),
- 9) Η παροχή νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών προς τις επιχειρήσεις, την παραγωγική βάση και τους πολίτες με ταυτόχρονη διασφάλιση της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων και της κυβερνοασφάλειας, καθώς και της διαλειτουργικότητας ψηφιακών συστημάτων και υπηρεσιών,
- 10) Η προώθηση και διάδοση της τηλεργασίας ώστε να προσεγγιστεί ο μ.ο. της ΕΕ (14%),
- 11) Η ανάπτυξη της αγοράς ψηφιακών προϊόντων, υπηρεσιών και εφαρμογών και ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- 12) Η ανάπτυξη και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού και της γαλάζιας οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΓΒ ΠΡΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΓΒ ΠΡΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

2.1. Στρατηγικές Προτεραιότητες ΓΓΒ - Η στρατηγική για τη Βιομηχανία (Βιομηχανία 2030)³

Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, ως αρμόδιος φορέας πολιτικής για την βιομηχανία, προχώρησε στην κατάρτιση ενός στρατηγικού σχεδίου για τη βιομηχανία, στο οποίο περιγράφονται οι στρατηγικές προτεραιότητες και η δημόσια τομεακή πολιτική για την Προγραμματική Περίοδο αναπτυξιακού σχεδιασμού 2021-2027, που αποτέλεσε βάση συζήτησης και συντονισμού με τις εθνικές Αρχές Προγραμματισμού, αλλά και τα συναρμόδια Υπουργεία.

Στο κείμενο αποτυπώνονται οι στρατηγικές προτεραιότητες και κατευθύνσεις της ΓΓΒ στο πλαίσιο του Προγράμματος για την Ανταγωνιστικότητα, την Επιχειρηματικότητα και την Καινοτομία 2021-2027 και προτείνονται κατηγορίες παρεμβάσεων, καθώς και ενδεικτικές δράσεις.

2.1.1. Το Όραμα της ΓΓΒ για τη βιομηχανία

Σύμφωνα με το ανωτέρω Κείμενο Θέσεων το όραμα της ΓΓΒ εστιάζει σε

μια βιομηχανία που μετασχηματίζει το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, επενδύει στην καινοτομία, τις συνεργασίες και τις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, προσελκύει επενδύσεις και συμμετέχει δυναμικά σε διεθνείς αλυσίδες αξίας με προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Η Εθνική Στρατηγική Κατεύθυνση για τη Βιομηχανία στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου και με ορόσημο το έτος 2030, προσδιορίζεται από τις ταχύτερες αλλαγές στο διεθνές παραγωγικό και τεχνολογικό περιβάλλον, τη διασύνδεση τεχνολογιών και διαδικασιών, την εξατομίκευση και την υψηλή ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, τη βελτιωμένη και βιωματική εμπειρία των χρηστών (τελικών καταναλωτών και ενδιάμεσων μεταποιητών), τη μεγαλύτερη ταχύτητα παραγωγής, τη λειτουργική ευελιξία και απόδοση των επιχειρήσεων και την άμεση διάθεση της πληροφορίας σε όλα τα σημεία της παραγωγής και της εφοδιαστικής αλυσίδας, καθώς και την αναβάθμιση των δικτύων διανομής σε «έξυπνες αλυσίδες αξίας».

Με άλλα λόγια, η ελληνική βιομηχανία θα πρέπει όχι απλά να προσαρμοσθεί σε ένα νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, αλλά να επιδιώξει τη δημιουργία αξίας σε όλα τα πεδία του επιχειρείν, να δημιουργήσει επιχειρηματικές υποδομές και ένα φιλικό και ευέλικτο επιχειρηματικό περιβάλλον, να διασφαλίσει την πρόσβαση των ΜμΕ σε χρηματοδοτήσεις, να αξιοποιήσει τη διάδραση ανθρώπων και μηχανών, αλλά και των μηχανών μεταξύ τους, και να στηρίξει και να προσελκύσει επενδύσεις για τον παραγωγικό, ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων.

Παρόλο που ο όρος «βιομηχανία» στην Ελλάδα περιορίζεται στην μεταποίηση, οι κύριες στρατηγικές επιλογές επεκτείνονται στην επιχειρηματικότητα, στις επενδύσεις, στην λειτουργία της αγοράς και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στη βιομηχανία και στα τεχνικά επαγγέλματα. Ο στόχος της ανάπτυξης της βιομηχανίας δεν πρέπει να εξαντλείται στην αύξηση της ΑΠΑ της μεταποίησης που από το 9,1% σήμερα θα πρέπει να ανέλθει στα επίπεδα του 12% στα επόμενα 5 χρόνια, αλλά θα πρέπει να αποσκοπεί επίσης, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων (από 9,2% σήμερα στο 15% την επόμενη πενταετία), την αύξηση των εργαζομένων στη μεταποίηση (από 8,6% του συνόλου των εργαζομένων σήμερα στο 12% στα επόμενα 5 χρόνια) και στη βελτίωση της θέσης της χώρας στο δείκτη καινοτομίας (από τη θέση 41 -μόνο η Κροατία βρίσκεται κάτω από την Ελλάδα μεταξύ των χωρών της ΕΕ- στη θέση 37 στα επόμενα 5 χρόνια).

³ Πηγή: ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ ΓΓΒ ΓΙΑ ΕΠΑΝΕΚ 2021 – 2027, Φεβρουάριος 2021

2.1.2. Στρατηγικοί Άξονες για τη υλοποίηση του οράματος

Για την υλοποίηση του οράματος της ΓΓΒ, στο κείμενο Θέσεων αναδεικνύονται 5 (πέντε) στρατηγικοί άξονες, που παρουσιάζονται στη συνέχεια με τους επιμέρους στόχους:

1. Ψηφιακή, πράσινη και τεχνολογική αναβάθμιση της βιομηχανίας (“Industry 4.0”)

Δραστική μεταμόρφωση της παραγωγής μέσω ψηφιακής αναβάθμισης, αυτοματοποίησης διαδικασιών και μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Επιμέρους Στόχοι:

- ✓ Δραστική μεταμόρφωση της παραγωγής μέσω ψηφιακής αναβάθμισης
- ✓ Αυτοματοποίηση διαδικασιών και αναδιαμόρφωση των λειτουργικών μοντέλων της βιομηχανίας
- ✓ Διασφάλιση βιομηχανικής συμβίωσης και ανάπτυξης της κυκλικής οικονομίας
- ✓ Ενεργειακή αναβάθμιση και μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- ✓ Νέα επαγγέλματα και ειδικότητες/ Εργατικό δυναμικό υψηλής κατάρτισης και δεξιοτήτων

2. Εμβληματικές βιομηχανικές επενδύσεις “Game changers”

Προσέλκυση εμβληματικών επενδύσεων μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων με χαρακτηριστικά “Game changer”.

Επιμέρους Στόχοι:

- ✓ Προσέλκυση εμβληματικών βιομηχανικών επενδύσεων που θα ενισχύσουν την ραχοκοκαλιά της βιομηχανίας στην Ελλάδα
- ✓ Προσέλκυση επιχειρησιακών και ερευνητικών κέντρων πολυεθνικών εταιριών
- ✓ Ανάπτυξη / ενίσχυση δραστηριοτήτων που συμμετέχουν δυναμικά στις διεθνείς αλυσίδες αξίας

3. Παραγωγικές εστίες με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα “Εστίες ανταγωνιστικότητας”

Ενίσχυση δυναμικών Παραγωγικών Εστιών (niche markets) με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Επιμέρους Στόχοι:

- ✓ Νέες δυναμικές παραγωγικές εστίες (niche markets) με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και εγχώρια υψηλή προστιθέμενη αξία
- ✓ Προϊοντική διαφοροποίηση σε προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας
- ✓ Ισχυρή συμμετοχή της ελληνικής βιομηχανίας στις διεθνείς αλυσίδες αξίας
- ✓ Νέοι όροι συνεργασίας βιομηχανίας, έρευνας και κατάρτισης

4. Τομεακά και Περιφερειακά αναπτυξιακά σχέδια βιομηχανικής μετάβασης “Βιομηχανική Μετάβαση”

Στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης Τομέων και Περιφερειών μέσω συνεργατικών πρωτοβουλιών με καινοτόμα χαρακτηριστικά.

Επιμέρους Στόχοι:

- ✓ Περιφερειακή ανάπτυξη και τομεακές αλυσίδες αξίας με ισχυρό καινοτομικό αποτύπωμα
- ✓ Προσέλκυση επενδύσεων ερευνητικών και επιχειρησιακών κέντρων πολυεθνικών εταιριών
- ✓ Αύξηση βιομηχανικής δραστηριότητας στα επιχειρηματικά πάρκα και διευκόλυνση της μετεγκατάστασης σε αυτά

5. Οριζόντιες πολιτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις

- ▶ Ενέργεια: Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των επιχειρήσεων, Μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας, Ενίσχυση των ενεργειακών υποδομών, Ενεργειακή μετάβαση και ένταξη των ΑΠΕ στους μηχανισμούς της αγοράς, Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία για τον ενεργειακό μετασχηματισμό
- ▶ Διεθνοποίηση των ελληνικών βιομηχανικών και προϊόντων: Ανάπτυξη εξαγωγικής ικανότητας και συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, Ανάπτυξη εξειδικευμένων μηχανισμών επέκτασης σε νέες αγορές, Στρατηγικές συμμαχίες με διεθνείς, αλλά και εγχώριες εταιρείες, Συνεργατικά ερευνητικά projects με διεθνείς αλυσίδες αξίας, Συμμετοχή σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς Συνεργατικούς Σχηματισμούς και πλατφόρμες Καινοτομίας
- ▶ Ανθρώπινο Δυναμικό: Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ειδικά στις νέες τεχνολογίες: Ανάπτυξη πυλώνα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης στη Βιομηχανία, Χαρτογράφηση των αναγκών και κατάρτιση στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης δεξιοτήτων στη Ελληνική Βιομηχανία, Δράσεις στήριξης της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στη βιομηχανία, Μείωση μη μισθολογικού κόστους για την πρόσληψη ερευνητών.

2.1.3. Στρατηγικές Κατευθύνσεις της ΓΤΒ για το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027

Με βάση το Κείμενο Θέσεων της ΓΤΒ που εκπονήθηκε το Φεβρουάριο 2021, ο στρατηγικός σχεδιασμός της ΓΤΒ στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021 - 2027 εξειδικεύτηκε αρχικά σε 10 στρατηγικές κατευθύνσεις (ΣΚ) που ενσωματώνουν τις βασικές στρατηγικές επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον μετασχηματισμό της οικονομίας στη λογική της Έξυπνης Εξειδίκευσης και παράλληλα ευθυγραμμίζονται με τους πέντε (5) επιμέρους Στρατηγικούς Άξονες της ΓΤΒ.

Στη συνέχεια, και με την πρόοδο του σχεδιασμού του ΕΣΠΑ, εξαιρέθηκε η ΣΚ που αφορούσε στο περιβάλλον, καθώς ο ΣΠ2 δεν υλοποιείται τελικά μέσω του «Ανταγωνιστικότητα», ενώ κρίθηκε σκόπιμη μια σύμπτυξη σε 6 Στρατηγικές Κατευθύνσεις για βέλτιστη διαχείριση και σαφέστερη οριοθέτηση.

Οι έξι Στρατηγικές Κατευθύνσεις της ΓΤΒ, οι οποίες διαμορφώνουν το ευρύτερο πλέγμα παρεμβάσεων, είναι οι ακόλουθες:

- ▶ ΣΚ1 - Ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας
- ▶ ΣΚ2 - Βιομηχανική Μετάβαση
- ▶ ΣΚ3 - Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων
- ▶ ΣΚ4 - Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0
- ▶ ΣΚ5 - Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού
- ▶ ΣΚ6 - Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων

Στη βάση των ανωτέρω Στρατηγικών Κατευθύνσεων, διαμορφώνονται οι 14 κατηγορίες παρεμβάσεων, με επιμέρους ενδεικτικές δράσεις, όπως δίνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4: Ενδεικτικές Δράσεις ανά Κατηγορία Δράσεων και Στρατηγική Κατεύθυνση ΓΓΒ

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
ΣΚ1	1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας	1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
			1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
			1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)
		1.2. Δράσεις συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη βιομηχανικής καινοτομίας	1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)
			1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27
		1.3. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και εξειδικευμένων αγορών (niche markets)	1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
1.4 Ανάπτυξη Μηχανισμού Καινοτομίας (Innovation Agency)	1.4.1 Ανάπτυξη Μηχανισμού Καινοτομίας (Innovation Agency) & υποστήριξη των δράσεών του		
ΣΚ2	2. Βιομηχανική Μετάβαση	2.1. Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο	2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο
ΣΚ3	3. Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων	3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ
			3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας
			3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)
		3.2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων
3.3. Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων	3.3.1 Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμογής των Επιχειρήσεων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές		
ΣΚ4	4. Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων - Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.
			4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0
			4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0
			4.1.4. Δράσεις υποστήριξης της Βιομηχανίας 4.0 και δημιουργία Εθνικής Πύλης Βιομηχανία 4.0
ΣΚ5		5.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου	5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
	5. Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού	δυναμικού για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της βιομηχανίας και την έξυπνη εξειδίκευση	5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0
		5.2 Reskilling και upskilling Ανθρώπινου Δυναμικού	5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων 5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)
		5.3. Δράσεις υποστήριξης της ανάπτυξης δεξιοτήτων για την Βιομηχανία	5.3.1. Δράσεις για την υποστήριξη της ανάπτυξης και προσέλκυσης Ανθρώπινου Δυναμικού για την Βιομηχανία
ΣΚ6	6. Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	6.1.1. Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων 6.1.2. Εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων
		6.2. Ενίσχυση των Υποδομών Ποιότητας και Διανοητικής / Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	6.2.1. Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας 6.2.2. Αναβάθμιση του Εθνικού συστήματος Διανοητικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

2.2. Αντιστοίχιση στρατηγικών προτεραιοτήτων ΓΓΒ με τις κατηγορίες δράσεων Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027

Από την ανωτέρω ανάλυση και τη σύγκριση των κατηγοριών δράσεων που προβλέπονται στις Στρατηγικές Κατευθύνσεις της ΓΓΒ και στην αρχιτεκτονική του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027, προκύπτει ο κάτωθι πίνακας αντιστοίχισης.

Πίνακας 5: Αντιστοίχιση στρατηγικών κατευθύνσεων ΓΤΒ με στόχους πολιτικής, ειδικούς στόχους, προτεραιότητες και κατηγορίες δράσεων Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)
ΣΚ1	1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας	1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	Ενίσχυση επιχειρήσεων για δραστηριότητες βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας που θα προκύψουν από την νέα ΕΣΕΕ 21-27. Συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών των επιχειρήσεων (εργαστήρια, εξοπλισμός), οι δαπάνες για απασχόληση ερευνητών/ εξειδικευμένων στελεχών (και από το εξωτερικό), η αξιοποίηση ερευνητικών φορέων ως "προμηθευτών", κλπ.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
			1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	Επενδυτικά σχέδια για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και διεργασιών στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27. Περιλαμβάνεται η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και η ενίσχυση δράσεων τύπου spin-off / spin-out.		ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
			1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)	Χρηματοδότηση (κάλυψη χρηματοδοτικού κενού) μεμονωμένων επιχειρήσεων για την υλοποίηση έργων βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης, στο πλαίσιο εγκεκριμένων από την ΕΕ Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.4. Στήριξη / πρόωθηση διεθνών συνεργασιών
		1.2. Δράσεις συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη βιομηχανικής καινοτομίας	1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)	Ενίσχυση ομάδων επιχειρήσεων για την από κοινού βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη σε τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27 σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς / παραγωγούς γνώσης. Συμμετοχή τουλάχιστον μιας μεγάλης βιομηχανικής επιχείρησης (end-user), επιχειρήσεων τεχνολογικής έντασης (technology providers) και ερευνητικών φορέων.		ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.2. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί
			1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση έργων βιομηχανικής έρευνας & ανάπτυξης, αξιοποιώντας ερευνητικές υποδομές (τα ερευνητικά αποτελέσματα θα είναι "ιδιοκτησία" των επιχειρήσεων). Συμμετοχή κυρίως μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.2. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)
		1.3. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και εξειδικευμένων αγορών (niche markets)	1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	Υποστήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον μιας μεγάλης επιχείρησης, κατά μήκος των τομεακών αλυσίδων αξίας (π.χ. προμηθευτές, ενδιάμεσα προϊόντα), με στόχο την μετατόπιση του παραγωγικού συστήματος σε δραστηριότητες υψηλής παραγωγικής και τεχνολογικής εξειδίκευσης στο πλαίσιο των τομέων προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27. Συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση καινοτόμων σχεδίων ανάπτυξης που συνδέονται με ευκαιρίες ανάπτυξης εξειδικευμένων αγορών (niche markets), όπως προσδιορίζονται μέσω της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας
		1.4 Ανάπτυξη Μηχανισμού Καινοτομίας (Innovation Agency)	1.4.1 Ανάπτυξη Μηχανισμού Καινοτομίας (Innovation Agency) & υποστήριξη των δράσεών του	Δημιουργία ενιαίου μηχανισμού υποστήριξης καινοτομίας, για την στήριξη, προώθηση, διευκόλυνση και διασφάλιση συνεργιών με την αγορά και την παρακολούθηση της ΕΣΕΕ 21-27. Δράσεις υποστήριξης διαδικασιών επιχειρηματικής ανακάλυψης, καθώς και ωρίμανσης δράσεων ανάπτυξης βιομηχανικής καινοτομίας και προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27, βιομηχανικής μετάβασης και Βιομηχανίας 4.0.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	Προτεραιότητα 1 1.1.5. Μηχανισμοί διακυβέρνησης /υποστήριξης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (συντονισμός, διαχείριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, επιχειρηματική ανακάλυψη)
ΣΚ2	2. Βιομηχανική Μετάβαση	2.1. Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο	2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο	Ενίσχυση συλλογικών σχεδίων βιομηχανικής μετάβασης σε τομείς που η Χώρα εμφανίζει ή μπορεί να αναπτύξει συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Εστίαση και σε τομείς περιφερειακής αναπτυξιακής προτεραιότητας.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.1. Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)
ΣΚ3	3. Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων	3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ	Ενίσχυση επιχειρήσεων για τον εκσυγχρονισμό, κυρίως του παραγωγικού μοντέλου τους και την ανάπτυξη καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένης της οργανωτικής και λειτουργικής καινοτομίας).	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας
			3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	Ενίσχυση σχεδίων εκσυγχρονισμού, παραγωγικού μετασχηματισμού και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων του τομέα της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας
			3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)	Δράσεις ενίσχυσης της δημιουργίας συνεργατικών σχημάτων / clusters σε τομεακό ή πολυτομεακό επίπεδο.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια
		3.2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων	Υποστήριξη μεμονωμένων επιχειρήσεων ή/και ομάδων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη και εφαρμογή «Σχεδίων Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης» που θα περιλαμβάνουν και σχέδια για την προσαρμοστικότητα του ανθρώπινου δυναμικού τους. Περιλαμβάνεται και η υποστήριξη "Συμφωνιών Ανάπτυξης Γνώσεων και Δεξιοτήτων" συμπράξεων Επιχειρήσεων.	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που	Προτεραιότητα 3 3.2.3. Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα α/Κατηγορία Δράσης)
							αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης
		3.3. Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμοστικότητας των Επιχειρήσεων	3.3.1 Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμογής των Επιχειρήσεων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	Δράσεις για την υποστήριξη και προώθηση της προσαρμογής των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές (στήριξη των επιχειρήσεων σε θέματα διάγνωσης αναγκών και βελτίωσης της επιχειρησιακής και λειτουργικής οργάνωσης, προσαρμογής των εργαζομένων τους στην αλλαγή, καθώς και σε θέματα ανάπτυξης, ενίσχυσης εξωστρέφειας και δικτύωσης). Εργαλεία, πρότυπα, συμβουλευτική υποστήριξη.	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	Προτεραιότητα 3 3.2.4. Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων
ΣΚ4	4. Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων - Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	Δράσεις ενίσχυσης της ψηφιακής και τεχνολογικής υποδομής των επιχειρήσεων και προώθησης της αξιοποίησης καινοτόμων τεχνολογιών σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων τους (παραγωγή, αλυσίδα εφοδιασμού, πωλήσεις, διοίκηση, οργάνωση). Υποστήριξη μεμονωμένων ή συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων της βιομηχανίας σε τεχνολογίες αιχμής (πχ 5G, AI, Blockchain, Big data, IoT, εικονική πραγματικότητα, digital twins, κτλ).	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	Προτεραιότητα 1 1.2.1. Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες
			4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	Δράσεις ενίσχυσης υφιστάμενων ή νεοφυών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη εφαρμογών σε τεχνολογίες αιχμής (πχ 5G, AI, Blockchain, Big data, IoT, εικονική πραγματικότητα, digital twins, 3D printing, advanced robotics)	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα α/Κατηγορία Δράσης)
							ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	
			4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0	Χρηματοδότηση συνεργατικών εμβληματικών έργων για την εγχώρια ανάπτυξη συστημάτων και τεχνολογιών Βιομηχανίας 4.0.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας
			4.1.4. Δράσεις υποστήριξης της Βιομηχανίας 4.0 και δημιουργία Εθνικής Πύλης Βιομηχανία 4.0	Δράσεις για την υποστήριξη και προώθηση της Βιομηχανίας 4.0 (πληροφόρηση, επικοινωνία, δικτύωση, συμβουλευτική υποστήριξη) και δημιουργία της Εθνικής Πύλης Βιομηχανία 4.0.	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας
ΣΚ5	5. Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού	5.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της βιομηχανίας και την έξυπνη εξειδίκευση	5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27	Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις με επικέντρωση στους Τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων) [σε συνδυασμό με τη δράση 1.1.2]	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	Προτεραιότητα 1 1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων
			5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις με επικέντρωση στις ψηφιακές τεχνολογίες και την ψηφιοποίηση των αλυσίδων αξίας και της παραγωγής - Βιομηχανία 4.0 (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων) [σε συνδυασμό με τη δράση 4.1.1]	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	Προτεραιότητα 1 1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα α/Κατηγορία Δράσης)
		5.2 Reskilling και upskilling Ανθρώπινου Δυναμικού	5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων	Προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης των εργαζομένων των επιχειρήσεων άμεσα συνδεδεμένα με επιχειρηματικά τους σχέδια και τις ανάγκες που προκύπτουν από αυτά (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων -δεξιοτήτων)	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	Προτεραιότητα 3 3.2.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων
			5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	Ανάπτυξη Συνεργατικών Δράσεων επιχειρήσεων σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους (sectoral cooperation on skills) (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων)	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	EKT+	iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	Προτεραιότητα 3 3.2.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα α/Κατηγορία Δράσης)
		5.3. Δράσεις υποστήριξης της ανάπτυξης δεξιοτήτων για την Βιομηχανία	5.3.1. Δράσεις για την υποστήριξη της ανάπτυξης και προσέλκυσης Ανθρώπινου Δυναμικού για την Βιομηχανία	Υλοποίηση δράσεων υποστήριξης της ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (με βάση τις ανάγκες των βιομηχανικών επιχειρήσεων) και της προσέλκυσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο της βιομηχανικής μετάβασης και του οικονομικού μετασχηματισμού	ΣΠ4. Μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη	ΕΚΤ+	iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	Προτεραιότητα 3 3.2.4. Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων
ΣΚ6	6. Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	6.1.1. Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	Δράσεις υποστήριξης ωρίμανσης και εξειδίκευσης σχεδίων ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων Επιχειρηματικών Πάρκων	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ
			6.1.2. Εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων	Δράσεις υποστήριξης της μετατροπής Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων (ΑΒΣ) σε σύγχρονα Επιχειρηματικά Πάρκα (ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την μετατροπή τους σε οργανωμένους υποδοχείς επιχειρήσεων)		ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ
		6.2. Ενίσχυση των Υποδομών Ποιότητας και Διανοητικής / Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	6.2.1. Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας	Δράσεις για τη συνολική αναβάθμιση / αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και του Εθνικού συστήματος ποιότητας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ

Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	Ταμείο	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα α/Κατηγορία Δράσης)
							των παραγωγικών επενδύσεων	
			6.2.2. Αναβάθμιση του Εθνικού συστήματος Διανοητικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	Δράσεις για τη συνολική αναβάθμιση / αναπροσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και του Εθνικού συστήματος Διανοητικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	ΣΠ1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη	ΕΤΠΑ	iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ

2.3. Εντοπισμός Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων από τις Προτεινόμενες Δράσεις ΓΓΒ

Παρατηρούμε ότι από το σύνολο των προτεινόμενων δράσεων της ΓΓΒ στο Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027, ο μεγαλύτερος αριθμός αφορά σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων, και συγκεκριμένα, εντοπίζονται οι κάτωθι **20 Δράσεις**:

- 1) 1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας της τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
- 2) 1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων της τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
- 3) 1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή της σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)
- 4) 1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία της τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)
- 5) 1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας της τομείς της ΕΣΕΕ 21-27
- 6) 1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) της τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27
- 7) 2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο
- 8) 3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ
- 9) 3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας
- 10) 3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)
- 11) 3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων
- 12) 4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων – Προσαρμογή της στην Βιομηχανία 4.0.
- 13) 4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0
- 14) 4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0
- 15) 5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27
- 16) 5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0
- 17) 5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων
- 18) 5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)
- 19) 6.1.1. Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων
- 20) 6.1.2. Εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων

Παράλληλα, να σημειωθεί ότι οι κάτωθι έξι δράσεις αφορούν μηχανισμούς και δομές στήριξης που θα υλοποιηθούν ως δημόσια έργα και όχι ως κρατικές ενισχύσεις, επομένως δεν άπτονται του αντικείμενου του παρόντος έργου:

- ▶ 1.4.1 Ανάπτυξη Μηχανισμού Καινοτομίας (Innovation Agency) & υποστήριξη των δράσεών του
- ▶ 3.3.1 Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμογής των Επιχειρήσεων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές
- ▶ 4.1.4. Δράσεις υποστήριξης της Βιομηχανίας 4.0 και δημιουργία Εθνικής Πύλης Βιομηχανία 4.0

- ▶ 5.3.1. Δράσεις για την υποστήριξη της ανάπτυξης και προσέλκυσης Ανθρώπινου Δυναμικού για την Βιομηχανία
- ▶ 6.2.1. Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας
- ▶ 6.2.2. Αναβάθμιση του Εθνικού συστήματος Διανοητικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Η επιλογή των δράσεων Κρατικών ενισχύσεων της ΓΓΒ που θα εξειδικευτούν θα γίνει μεταξύ των 20 δράσεων που αναφέρονται ανωτέρω, με εφαρμογή των κριτηρίων που αναφέρονται στην επόμενη ενότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

3. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

3.1. Μεθοδολογία Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ

Για την ιεράρχηση και προτεραιοποίηση των δράσεων ακολουθήθηκαν τα εξής μεθοδολογικά βήματα:

- Εξέταση προτάσεων κριτηρίων ιεράρχησης των δράσεων ΕΣΠΑ από διαθέσιμες μελέτες και κείμενα σε σύνδεση και με τις προτεραιότητες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας
- Πρόταση κριτηρίων προτεραιοποίησης των δράσεων της ΓΓΒ και αντίστοιχη πρόταση συντελεστών βαρύτητας ανά κριτήριο
- Συνεργασία με την Αναθέτουσα αρχή (με τις Υπηρεσίες της ΕΥΔΕ ΒΕΚ και της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας) για :
  - ✓ την τελική επιλογή των κριτηρίων δράσεων ΓΓΒ
  - ✓ τον προσδιορισμό των συντελεστών βαρύτητας κριτηρίων και του τύπου βαθμολόγησης
- Κατάρτιση μήτρας βαθμολόγησης δράσεων
- Βαθμολόγηση δράσεων βάσει του ανωτέρω συστήματος
- Τελική ιεράρχηση για επιλογή των 8 πρώτων δράσεων (πίνακας ιεράρχησης)

Σημαντικά σημεία διαφοροποίησης για την επιλογή κριτηρίων προτεραιοποίησης είναι τα εξής:

- ✚ Όλες οι δράσεις που σχεδιάζει η ΓΓΒ είναι σημαντικές και συναφείς με τις πολιτικές και τις κατευθύνσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δράσεις που θα προκριθούν μέσω του συστήματος κριτηρίων δεν είναι απαραίτητα σημαντικότερες από άλλες που δεν θα προκριθούν.
- ✚ Τα κριτήρια λαμβάνουν υπόψιν την επίπτωση και τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, τους χρονισμούς, τυχόν προαπαιτούμενα και εμπόδια κατά το σχεδιασμό.

3.2. Προσδιορισμός κριτηρίων Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ

Με βάση τα ανωτέρω, και σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της ΕΥΔΕ ΒΕΚ και της ΓΓΒ, τα κριτήρια που σχεδιάστηκαν και επιλέχθηκαν για την προτεραιοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων της ΓΓΒ, με τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας δίνονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 6: Κριτήρια Προτεραιοποίησης Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας

α/α	Περιγραφή	Ανάλυση κριτηρίου	Συντελεστής βαρύτητας
K1	Σύνδεση με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές & κατευθύνσεις/τάσεις - Συνέργεια και συμπληρωματικότητα με δράσεις στα πλαίσια άλλων προγραμμάτων και με τις παρεμβάσεις στο Ελλάδα 2.0	<p>Συνάφεια με ευρύτερες κατευθύνσεις, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης • Βιομηχανία 4.0 - Ψηφιοποίηση και χρήση νέων τεχνολογιών • Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού • Στρατηγική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις - Μεγέθυνση - Προσαρμοστικότητα - καινοτομική ικανότητα - Νέο παραγωγικό μοντέλο • Διεθνείς αλυσίδες αξίας και ΣΕΚΕΕ <p>Σύνδεση με προηγούμενες, παράλληλες και σχεδιαζόμενες δράσεις, είτε από την περίοδο 14-20 είτε στο πλαίσιο της ΠΠ 21-27 και του RRP.</p> <p>Προσοχή να δοθεί στην αποφυγή αλληλο-επικάλυψης μεταξύ δράσεων που σχεδιάζονται στο πλαίσιο του Ελλάδα 2.0 για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αν δεν είναι σαφής η διαφοροποίηση ο βαθμός στο κριτήριο είναι χαμηλότερος.</p> <p>Συνέργεια και συμπληρωματικότητα των δράσεων μεταξύ τους (πχ δράσεις ΕΚΤ+ με δράσεις ΕΤΠΑ)</p>	30
K2	Ανάγκη Εμπροσθοβαρούς υλοποίησης (χαρακτήρας «επείγοντος»)- Κρισιμότητα - Αναγκαιότητα	<p>Εκτίμηση της ανάγκης να εκκινήσει η δράση την παρούσα περίοδο και όχι αργότερα. Μπορεί πχ να αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - επενδύσεις / ενέργειες μεγάλης διάρκειας: ανάγκη στήριξης δράσεων που παρουσιάζουν <u>μεγάλο ορίζοντα απόδοσης αποτελεσμάτων</u> (π.χ. στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων ή βιομηχανοποίησης προϊόντων ερευνητικών εργασιών). - επενδύσεις σε <u>υποδομές απαραίτητες</u> για επόμενες δράσεις : ανάγκη εμπροσθοβαρούς υποστήριξης δράσεων που είναι άμεσα αναγκαίες για την πραγματοποίηση της βιομηχανικής ανάκαμψης και μετάβασης (π.χ. υποδομές). - δράσεις που <u>ενισχύουν την προσφορά</u> σε συστήματα, εργαλεία, διαδικασίες, εξοπλισμό, απαραίτητα για τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και την κυκλική οικονομία (πχ τεχνολογίες Industry 4.0, τεχνολογίες υλικών, ανάκτησης - αναχρησιμοποίησης, ...) - συνέχιση επιτυχημένων δράσεων / πρωτοβουλιών προηγούμενης προγραμματικής περιόδου <p>-Τυχόν ανάγκη μεταφοράς δράσεων από την τρέχουσα στην επόμενη προγραμματική περίοδο λόγω χρονοδιαγράμματος υλοποίησης</p>	30

α/α	Περιγραφή	Ανάλυση κριτηρίου	Συντελεστής βαρύτητας
K3	Αναμενόμενα Αποτελέσματα – Επιπτώσεις - spill over effect	<p>Ευρύτερη σημασία και αντίκτυπος της δράσης, που κυρίως αφορά:</p> <p>A) συνεισφορά στην ανάπτυξη της οικονομίας (απασχόληση, Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία -ΑΠΑ, - Σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου (% ΑΠΑ), Μόχλευση κεφαλαίων ιδιωτικού τομέα, εξαγωγές, ...)</p> <p>B) Ενίσχυση Εξωστρέφειας -Διεθνοποίηση: • Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και εξαγωγικών επιδόσεων. • Ενίσχυση της δυνατότητας ανάπτυξης και ένταξης σε εθνικές και διεθνείς αλυσίδες αξίας.</p> <p>Γ) Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού: Επανεκπαίδευση (re-skilling) και αναβάθμιση ικανοτήτων (up-skilling) ανθρώπινου δυναμικού.</p> <p>Δ) Υποστήριξη της οικονομίας για να ανακάμψει από την κρίση της πανδημίας (δράσεις COVID19)</p>	25
K4	Ωριμότητα σχεδιασμού δράσης	<p>Σχετική ευκολία / δυσκολία κατά την υλοποίηση -Δυνατότητα άμεσης εφαρμογής διαδικασίας fast track.</p> <p>Εκτιμώνται τυχόν προαπαιτούμενα και στάδια που πρέπει να προηγηθούν τόσο της πρόσκλησης της δράσης, όσο και της υλοποίησης των επενδύσεων.</p> <p>Αν υπάρχουν εμπόδια οποιασδήποτε φύσεως στην υλοποίηση της δράσης ο βαθμός είναι χαμηλότερος.</p> <p>Η έλλειψη καθεστώτος / θεσμικού πλαισίου ή η ύπαρξη περιορισμών μειώνει την ωριμότητα σχεδιασμού της δράσης.</p> <p>Επίσης η ωριμότητα μειώνεται από την εξάρτηση από την ενεργοποίηση και λειτουργία του Innovation Agency, που αποτελεί πιθανή αιτία καθυστέρησης της έναρξης δράσεων ειδικού στόχου 1.i και γενικότερα ενεργειών που σχετίζονται με την ΕΣΕΕ και τη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης.</p>	15
		ΣΥΝΟΛΟ	100

3.3. Μήτρα βαθμολόγησης δράσεων

Για κάθε δράση κρατικής ενίσχυσης από τον πίνακα δράσεων ΓΓΒ στο Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027, δίνεται η βαθμολογία κάθε κριτηρίου σε κλίμακα του 10.

Σύμφωνα με τους συντελεστές βαρύτητας κάθε κριτηρίου, η τελική βαθμολόγηση κάθε δράσης γίνεται με βάση τον τύπο:

$$\text{Βαθμός Προτεραιοποίησης δράσης ΚΕ ΓΓΒ} = 0,3 \cdot K1 + 0,3 \cdot K2 + 0,25 \cdot K3 + 0,15 \cdot K4$$

Ο πίνακας 7 που ακολουθεί (Μήτρα βαθμολόγησης - Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ) συνοψίζει την βαθμολόγηση ανά κριτήριο και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του ανωτέρω τύπου στις δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων της ΓΓΒ για το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027.

Για την βαθμολόγηση των δράσεων ως προς κάθε κριτήριο που δίνεται στον πίνακα 7, ελήφθησαν υπόψη οι απόψεις/κατευθύνσεις της ΓΓΒ, καθώς και τα θέματα που συζητήθηκαν στην σχετική συνάντηση του Τεχνικού Συμβούλου με την Αναθέτουσα Αρχή και ο σχετικός σχολιασμός του πίνακα βαθμολόγησης.

Σκοπός της βαθμολόγησης δεν είναι τόσο η λεπτομερής αποτύπωση της σημασίας της κάθε δράσης, η οποία, όπως αναφέρθηκε είναι δεδομένη για το σύνολο των δράσεων, όσο ο εντοπισμός των δράσεων εκείνων που μπορούν και πρέπει άμεσα να προχωρήσουν προς εξειδίκευση.

Κατόπιν της ολοκλήρωσης του αρχικού αυτού σταδίου ιεράρχησης, και για την βέλτιστη προετοιμασία της εξειδίκευσης, είναι δυνατή η αναδιατύπωση κάποιων δράσεων και η ομαδοποίηση / ενσωμάτωση δράσεων σε άλλες, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Αναθέτουσας Αρχής.

Πίνακας 7: Μήτρα βαθμολόγησης - Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΤΒ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΤΒ ΑΝΑ ΣΚ & ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ				ΒΑΘΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΕ
Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Κ1 Σύνδεση με πολιτικές-συνάφεια	Κ2 Εμπροσθοβαρή	Κ3 Impact	Κ4 Ωριμότητα σχεδιασμού	
ΣΚ1	1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας	1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8
			1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8
			1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)	10	9	10	6	9,1
		1.2. Δράσεις συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη βιομηχανικής καινοτομίας	1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)	9	7	7	6	7,5
			1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27	9	7	7	6	7,5
		1.3. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και εξειδικευμένων αγορών (niche markets)	1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	8	6	8,0
ΣΚ2	2. Βιομηχανική Μετάβαση	2.1. Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο	2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο	10	7	10	6	8,5

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΓΒ ΑΝΑ ΣΚ & ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ				ΒΑΘΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΕ
Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΓΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Κ1 Σύνδεση με πολιτικές-συνάφεια	Κ2 Εμπροσθοβαρή	Κ3 Impact	Κ4 Οριμότητα σχεδιασμού	
ΣΚ3	3. Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων	3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ	10	10	10	10	10,0
			3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	7	7	7	8	7,2
			3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά) -Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας –Στήριξη διεθνοποίησης μέσω Συνεργατικών σχημάτων	10	8	10	7	9,0
		3.2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων	10	9	9	8	9,2
ΣΚ4	4. Προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων - Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	9	9	10	9	9,3
			4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	9	10	10	10	9,7
			4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	7	9,6
ΣΚ5	5. Ανάπτυξη και Προσέλκυση Ανθρώπινου Δυναμικού στο	5.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για τον ψηφιακό	5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΣΕ 21-27	10	8	8	6	8,3

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΤΒ ΑΝΑ ΣΚ & ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ				ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ				ΒΑΘΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΕ
Κωδ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΤΒ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Κ1 Σύνδεση με πολιτικές-συνάφεια	Κ2 Εμπροσθοβαρή	Κ3 Impact	Κ4 Ωριμότητα σχεδιασμού	
	πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού	μετασχηματισμό της βιομηχανίας και την έξυπνη εξειδίκευση	5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	8	9,7
		5.2 Reskilling και upskilling Ανθρώπινου Δυναμικού	5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων	10	8	9	7	8,7
			5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	10	9	9	7	9,0
ΣΚ6	6. Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων	6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	6.1.1. Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	7	7	8	8	7,4
			6.1.2. Εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων	7	7	8	8	7,4

3.4. Ιεράρχηση – Συμπεράσματα - σχολιασμός

Από τον ανωτέρω πίνακα 7 με την ανάλυση της βαθμολόγησης των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων της ΓΓΒ, προκύπτει μια πρώτη εκτίμηση της ιεράρχησης - προτεραιοποίησης των δράσεων που αποτυπώνεται στον Πίνακα 8.

Στο επόμενο στάδιο (Πίνακας 9), για την βέλτιστη προετοιμασία της εξειδίκευσης, γίνεται η ομαδοποίηση / ενσωμάτωση των δράσεων σε ευρύτερες Δράσεις - Πλαίσιο, σε συνεννόηση με την Αναθέτουσα Αρχή, προκειμένου να αναδεικνύονται οι συνέργειες μεταξύ των επιμέρους Δράσεων και να υπάρχει καλύτερη θεματική στόχευση και πιο ολιστική προσέγγιση σε σχέση με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Παρατηρείται ότι σε πρώτη προτεραιότητα έρχονται τα Σχέδια Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ (δράση 3.1.1) που εντάσσονται στην Στρατηγική Κατεύθυνση 3 για την ενίσχυση του μετασχηματισμού της βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων. Αποτελεί κομβική δράση, που μπορεί να αποτελέσει κύριο κορμό έργων με βάση την Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα.

Στις πρώτες θέσεις της ιεράρχησης εντοπίζονται επίσης δράσεις που σχετίζονται με τη βιομηχανία 4.0, και μάλιστα όχι μόνο στην Στρατηγική Κατεύθυνση 4 που αφορά την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0 με τις δράσεις:

- Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0 (4.1.2) που έχει εμπροσθοβαρή χαρακτήρα για έγκαιρη ανάπτυξη της "προσφοράς" i.4.0
- Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0 (4.1.3)
- Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων - Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0. (4.1.1)

αλλά και στην Στρατηγική κατεύθυνση 5 που αφορά το ανθρώπινο δυναμικό, με τη δράση

- Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0 (δράση 5.1.2),

που αποτελεί πρώτη προτεραιότητα, σε άμεση συσχέτιση με τις δράσεις 4.1.1, 4.1.2 και 4.1.3.

Να σημειωθεί ότι οι δράσεις Industry 4.0 ενδέχεται να παρουσιάζουν κάποια επικάλυψη με την δράση Smart Manufacturing στο πλαίσιο του RRP, που πρέπει να ληφθεί υπόψιν στην εξειδίκευσή τους.

Στην ιεράρχηση ως υψηλής προτεραιότητας και σημασίας καταγράφονται επίσης οι δράσεις:

- Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων (δράση 3.2.1) της Στρατηγικής Κατεύθυνσης 3 που αφορά στην Ενίσχυση του Μετασχηματισμού της Βιομηχανίας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων. Η δράση είναι αναγκαία για την υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές (κατηγορία παρέμβασης 3.2), κρίνεται κρίσιμο να ενεργοποιηθεί νωρίς, σχετίζεται όμως και με ευρύτερες επενδύσεις της επιχείρησης.
- Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills) (δράση 5.2.2.), που είναι κρίσιμες για το Reskilling και upskilling του ανθρώπινου δυναμικού της ελληνικής βιομηχανίας, όπως προβλέπεται στην κατηγορία παρέμβασης 5.2
- 1.1.3 για την Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος - ΣΕΚΕΕ (Important Projects of Common European Interest - IPCEI) η οποία εντάσσεται στην Στρατηγική Κατεύθυνση 1 που αφορά την ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας. Η δράση είναι εξαιρετικά σημαντική καθώς υπάρχουν σε εξέλιξη και σχεδιάζονται έργα ελληνικών επιχειρήσεων σε ΣΕΚΕΕ και είναι αναγκαία η άμεση ένταξή τους για

χρηματοδότηση προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίησή τους, ενώ διαδικαστικά υπάρχει μια εξάρτηση από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και διαχείρισης έργων ΣΕΚΕΕ. Όπως αναφέρθηκε από την ΕΥΔΕ ΒΕΚ, έχει διαμορφωθεί το πλαίσιο για ένταξη στο εθνικό ΠΔΕ των εγκεκριμένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ΣΕΚΕΕ, τα οποία στη συνέχεια θα εντάσσονται άμεσα στα συγχρηματοδοτούμενα. Οπότε δεν προβλέπεται να εκδίδεται κάποια πρόσκληση προς δικαιούχους. Ωστόσο, λόγω της υψηλής σημασίας των Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος για τη ΓΓΒ, καλό είναι να έχει υψηλή προτεραιότητα στον πίνακα έργων προς εξειδίκευση

- Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά) (δράση 3.1.3), η επιτυχία της οποίας εξαρτάται από την κινητοποίηση των ενδιαφερομένων και την ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων για την κατανόηση της αξίας της συνεργασίας για κοινές επενδύσεις. Είναι σημαντική δράση που θα δώσει ισχυρή ώθηση στην κατεύθυνση της εξωστρέφειας και της διεθνοποίησης των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων, όπως αναφέρει και η κατηγορία δράσεων του Ανταγωνιστικότητα 1.3.2 στην οποία εντάσσεται. Για την έμφαση στην εξωστρέφεια προτείνεται η αναδιατύπωση του τίτλου: «3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά) -Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας – Στήριξη διεθνοποίησης μέσω συνεργατικών σχημάτων».

Να σημειωθεί εδώ ότι ο ως τώρα σχεδιασμός της ΓΓΒ δεν προέκρινε Δράσεις που είναι αντικείμενο άλλων Υπουργείων / Γενικών Γραμματειών. Ως εκ τούτου, δε σχεδιάστηκε διακριτή δράση κρατικής ενίσχυσης για Ανάπτυξη Εξαγωγικού χαρακτήρα επιχείρησης – διεθνοποίηση, κλπ, πλην της δράσης των IPCEIs που σαφώς αποτελούν αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ωστόσο, στην Στρατηγική Κατεύθυνση 3 του σχεδιασμού της ΓΓΒ, Ομάδα δράσεων 3.3. «Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων» έχει σχεδιαστεί η ενδεικτική δράση 3.3.1 «Δράσεις υποστήριξης και προώθησης της προσαρμογής των επιχειρήσεων στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές (ΕΣ 4.iii bis EKT+), η οποία περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων και στήριξη σε θέματα ανάπτυξης, ενίσχυσης εξωστρέφειας και δικτύωσης, **απευθυνόμενη όμως σε φορείς και Υπηρεσίες ως δημόσια έργα** (για εργαλεία, πρότυπα, κλπ) και όχι σε επιχειρήσεις (Προτεραιότητα 3.2.4 του Ανταγωνιστικότητα 2021-2027, «Εκσυγχρονισμός Υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων»). Σε κάθε περίπτωση, κατά την εξειδίκευση των δράσεων, στην δεύτερη ενότητα εργασιών, θα περιληφθούν κατά περίπτωση στις δράσεις επιλέξιμες ενέργειες και δαπάνες που συνεισφέρουν στη διεθνοποίηση, με ενδεχόμενη πρόκριση και στα βαθμολογούμενα κριτήρια.

Παράλληλα, προτείνεται να εξεικευτεί ο τίτλος η δράσης 3.1.3 της ΓΓΒ ώστε να τονίζεται η στόχευση στη διεθνοποίηση των μεταποιητικών επιχειρήσεων, αξιοποιώντας καλές πρακτικές των παλαιότερων δράσεων «Εξωστρέφεια Ι» και «Εξωστρέφεια ΙΙ», αλλά προσανατολισμένη στην Προτεραιότητα 1– **Κατηγορία Δράσης 1.3.2 του Ανταγωνιστικότητα**, και εμπλουτισμένη και με πρόδρομες ενέργειες για την ανάπτυξη των αναγκαίων ικανοτήτων που θα επιτρέψουν στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις **την ενδεχόμενη προετοιμασία τους για συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας** συμπεριλαμβανομένων και των ΣΕΚΕΕ (capacity building).

Η δράση, με το νέο τίτλο «3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά) -Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας – Στήριξη διεθνοποίησης μέσω συνεργατικών σχημάτων» εντάσσεται στην κατηγορία δράσεων 1.3.2. του Ανταγωνιστικότητα, βασική επιδίωξη της οποίας είναι η **αύξηση του μεγέθους των επιχειρηματικών σχημάτων καθώς το μέγεθος αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της εξωστρέφειας και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας**. Σύμφωνα με την κατηγορία 1.3.2 :

- ✓ οι δράσεις θα συμβάλουν στην ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών με στόχο τη δημιουργία κρίσιμης μάζας, που θα ενισχύσει τη διεθνή παρουσία των εγχειρημάτων.
- ✓ Οι τομείς που θα ενισχυθούν θα συμβαδίζουν με τις προτεραιότητες της ΕΣΕΕ.

- ✓ Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συνεργασίες που παρουσιάζουν ολοκληρωμένα σχέδια εξαγωγικής δραστηριότητας καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών και δημιουργούν παράλληλα νέες θέσεις εργασίας.
- ✓ Θα προωθηθούν, επίσης, σχήματα συνεργασιών ανάμεσα σε νεοφυείς και καθιερωμένες επιχειρήσεις, που εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι οι νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιούν τις νέες απαιτήσεις της αγοράς και να σχεδιάζουν νέα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, και ότι η συνεργασία μπορεί να διαχειριστεί την κλιμάκωση των απαιτούμενων εργασιών για μαζική παραγωγή και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών.

Η ενδεικτική δράση που αναφέρεται στην κατηγορία αυτή του Ανταγωνιστικότητα είναι η **1.3.2.1 «Ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών ΜΜΕ μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας»**. Σύμφωνα με το σχέδιο του Ανταγωνιστικότητα, κάτω από τον ΕΣ 1iii, όπου εντάσσεται η 1.3.2, θα υποστηριχθούν ώριμα σχέδια ανάπτυξης και υλοποίησης δράσεων από **Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις με προτεραιότητα σε εξωστρεφείς τομείς** όπου υπάρχει ευκαιρία **αύξησης της παραγωγής σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας** των εμπλεκόμενων μερών. Η επιλογή των δράσεων θα λαμβάνει υπόψη τα εξής χαρακτηριστικά:

- ✓ **Οικονομική προοπτική/ ανταγωνιστικότητα** των επιχειρήσεων και των συνεργατικών / υποστηρικτικών σχημάτων
- ✓ Προσδοκώμενο **αποτέλεσμα από την εξαγωγική δραστηριότητα**
- ✓ Στόχευση σε **εξειδικευμένες διεθνείς αγορές**
- ✓ **Καινοτομία / δημιουργικότητα σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά / υπηρεσίες**

Με αυτήν την προσαρμογή, μια νέα Δράση – Πλαίσιο σχηματίζεται υπό τον τίτλο: «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ Ε&Α» που συνδυάζει την Διεθνοποίηση της κατηγορίας δράσεων 1.3.2 (ΕΣ 1.iii) με τα Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (κατηγορία δράσεων 1.1.4 Στήριξη Προώθηση διεθνών συνεργασιών, 1.i). Να σημειωθεί ότι δεν πρόκειται για ίδια φύση έργων καθώς τα ΣΕΚΕΕ αφορούν βιομηχανική έρευνα beyond state- of- the -art, έχουν όμως και οι δύο ένα χαρακτήρα στήριξης της εκτός συνόρων παρουσίας της ελληνικής βιομηχανίας.

Πίνακας 8: Ιεράρχηση δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΤΒ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27»	K1	K2	K3	K4	ΒΑΘ-ΜΟΣ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	α/α
3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ	10	10	10	10	10,0	Προτεραιότητα. Μπορεί να αποτελέσει κύριο κορμό έργων με βάση την Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	1
4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	9	10	10	10	9,7	Προτεραιότητα. Μικρή επικάλυψη με Smart Manufacturing στο πλαίσιο του RRP. Εμπροσθοβαρής υλοποίηση για έγκαιρη ανάπτυξη της "προσφοράς" i.4.0	2
5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	8	9,7	Προτεραιότητα, συσχέτιση με τις 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3	3
4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	7	9,6	Προτεραιότητα. Ίσως χρειαστεί άλλο σχεδιασμό κατά την εξειδίκευση	4
4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων – Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	9	9	10	9	9,3	Προτεραιότητα. Μικρή επικάλυψη με Smart Manufacturing που σχεδιάζεται στο πλαίσιο του RRP	5

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΓΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27»	K1	K2	K3	K4	ΒΑΘ-ΜΟΣ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	α/α
3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων	10	9	9	8	9,2	Αναγκαία δράση, κρίσιμο να ενεργοποιηθεί ωρίς, σχετίζεται όμως και με ευρύτερες επενδύσεις της επιχείρησης (όχι ψηλή ωριμότητα). Θα καλύπτει και την προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων.	6
1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)	10	9	10	6	9,1	Εξάρτηση από θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας & διαχείρισης έργων ΣΕΚΕΕ. Επέιγον λόγω ανάγκης άμεσης ένταξης της Sunlight (IPCEI EuBatIn) και σε επόμενο στάδιο των έργων που θα ενταχθούν στα ΣΕΚΕΕ Μικροηλεκτρονικής & H2 (βιομηχανικά έργα ειδικά στο 1ο κύμα)	7
5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	10	9	9	7	9,0	Συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ, περιλαμβάνει και προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων	8
3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)- Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας –Στήριξη διεθνοποίησης μέσω Συνεργατικών σχημάτων	10	8	10	7	9,0	Περιλαμβάνει την ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών ΜΜΕ μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, υποστηρίζοντας ώριμα σχέδια ανάπτυξης και υλοποίησης δράσεων από Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις με προτεραιότητα σε εξωστρεφείς τομείς όπου υπάρχει ευκαιρία αύξησης της παραγωγής σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών. Θα υλοποιηθεί την εμπειρία της δράσης για τις Αλυσίδες Αξίας της τρέχουσας περιόδου, με την προϋπόθεση αυξημένης ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων για την κατανόηση της αξίας της συνεργασίας	9
5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων	10	8	9	7	8,7	Δεν έχουν δυνατότητα εμπροσθοβαρούς υλοποίησης. Εξάρτηση από επιχειρηματικά σχέδια	10
2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο	10	7	10	6	8,5	Προτεραιότητα, μπορεί κατά την εξειδίκευση να αναλυθεί σε σχέση και με το POINT Review του JRC για την Ελλάδα.	11
5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27	10	8	8	6	8,3	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency	12
1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche	10	7	8	6	8,0	Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα δράση, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency	13

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΒΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27»	K1	K2	K3	K4	ΒΑΘ-ΜΟΣ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	α/α
markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27							
1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency	14
1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency	15
1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)	9	7	7	6	7,5	Η δράση είναι σημαντική, προϋποθέτει ισχυρές συνεργασίες και είναι σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency	16
1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27	9	7	7	6	7,5	Η δράση είναι σε εξάρτηση από την ΕΣΕΕ και τη λειτουργία του, Innovation Agency. Δυνατότητα ένταξης της δράσης ως υποδράση / επιλέξιμη ενέργεια ή επιλέξιμη δαπάνη σε άλλες δράσεις	17
6.1.1 Εκσυγχρονισμός δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	7	7	8	8	7,4	Απευθύνεται σε φορείς διαχείρισης των πάρκων (ΟΥΜΕΔ) Χαμηλή ωριμότητα εν αναμονή του νέου θεσμικού πλαισίου Σε εξέλιξη σχεδιασμός έργου στο RRP (κυρίως για νέα πάρκα, αλλά και εκσυγχρονισμό)	18
6.1.2. Εξυγίανση Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων	7	7	8	8	7,4	Απευθύνεται σε φορείς διαχείρισης πάρκων (ΟΥΜΕΔ) Χαμηλή ωριμότητα εν αναμονή του νέου θεσμικού πλαισίου Σε εξέλιξη σχεδιασμός έργου στο RRP (κυρίως για νέα πάρκα, αλλά και εκσυγχρονισμό)	19
3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	7	7	7	8	7,2	Αφορά την ενίσχυση craftmanship με την ευρύτερη έννοια. Η ΓΒΒ είχε σχεδιάσει δράση που συνδυάζει χειροτεχνία με γραφικές ψηφιακές τέχνες και audio-visual (creative industry κατά το πρότυπο της ΕΕ)	20

Σε μέση προτεραιότητα βρίσκονται οι δράσεις:

- 5.2.1. που αφορά Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων
- Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο (δράση 2.1.1), στην Στρατηγική Κατεύθυνση της Βιομηχανικής Μετάβασης, που αφορούν Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης και συγκεκριμένα ενίσχυση συλλογικών σχεδίων βιομηχανικής μετάβασης σε τομείς που η Χώρα εμφανίζει ή μπορεί να αναπτύξει συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με αντίστοιχη εστίαση και σε τομείς περιφερειακής αναπτυξιακής προτεραιότητας.
- 5.1.1. που αφορά την αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27.

Δράσεις της Στρατηγικής Κατεύθυνσης 1 για την Ανάπτυξη Βιομηχανικής Καινοτομίας και Προϊόντων Υψηλής Προστιθέμενης Αξίας, που, ως συνδεδεμένες με τον Ειδικό Στόχο 1.ι σχετίζονται με την Στρατηγική Έξυπνης

Εξειδίκευσης, βρίσκονται χαμηλά στην ιεράρχηση, λόγω της εξάρτησης από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και τη λειτουργία του Innovation Agency:

- Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27 (δράση 1.3.1)
- Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27 (δράση 1.1.1)
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27 (δράση 1.1.2)
- Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας) (δράση 1.2.1)
- Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (δράση 1.2.2)

Οι δράσεις κρατικών ενισχύσεων που εντάσσονται στην Στρατηγική Κατεύθυνση 6 (Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των επιχειρήσεων) αφορούν στην κατηγορία παρεμβάσεων 6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας, και απευθύνονται σε φορείς διαχείρισης υφιστάμενων και υπό διαμόρφωση επιχειρηματικών πάρκων στο πλαίσιο δράσεων για τον εκσυγχρονισμό πάρκων και την εξυγίανση Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων ΑΒΣ αντίστοιχα (δράσεις 6.1.1 και 6.1.2). Οι δράσεις αυτές είναι χαμηλότερα στην ιεράρχηση καθώς παρουσιάζουν χαμηλή ωριμότητα εν αναμονή του νέου θεσμικού πλαισίου, ενώ είναι σε εξέλιξη σχεδιασμός έργου στο RRP (κυρίως για νέα πάρκα, αλλά και εκσυγχρονισμό) που θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν για την αποφυγή επικάλυψης.

Για τις ανωτέρω δύο δράσεις προτείνεται η ενιαία δράση-πλαίσιο «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ» που αποτελεί την ομάδα δράσεων 6.1 στον σχεδιασμό της ΓΓΒ, και αφορά Μηχανισμούς και δομές στήριξης ΜΜΕ (Κατηγορία δράσης 1.3.3. του Ανταγωνιστικότητα. Απευθύνεται, όπως αναφέρθηκε, σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (ΟΥΜΕΔ) και περιλαμβάνει τον Εκσυγχρονισμό δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων (6.1.1 ΓΓΒ) και την Εξυγίανση Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων (6.1.2 ΓΓΒ), που, σύμφωνα με την σχετική παρατήρηση της Επιτροπής Παραλαβής, είναι προτιμότερο να αντικατασταθεί από ενέργειες υποστήριξης της μετεγκατάστασης επιχειρήσεων. Όπως αναφέρθηκε στη συνάντηση, η υποστήριξη της μετεγκατάστασης μπορεί να προμοδοτείται στις περισσότερες των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων της ΓΓΒ, χωρίς να απαιτείται διακριτή δράση για αυτήν. Τα κριτήρια για την προμοδότηση αυτή θα δοθούν από τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, παράλληλα με την ολοκλήρωση των εργασιών που αφορούν στο θεσμικό πλαίσιο των επιχειρηματικών πάρκων.

Στην τελευταία θέση έρχεται η Δράση 3.1.2. για την ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας, καθώς είναι πιο προσανατολισμένη τομεακά και ενδεχομένως τα σχέδια να καλυφθούν από την 1η Δράση-Πλαίσιο που προτείνεται (ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ και όχι σε διακριτή δράση.

Επιπροσθέτως, αναφορικά με τα παραπάνω και ειδικότερα ως προς τον τομέα των δεξιοτήτων, επισημαίνεται συνοπτικά ότι στον σχεδιασμό της ΓΓΒ για το Ανταγωνιστικότητα, οι δράσεις που αφορούν άμεσα ή έμμεσα δεξιότητες ανέρχονται σε πέντε (5), κυρίως ως αποτέλεσμα:

- των διαφορετικών κατηγοριών δράσης του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα που αντιστοιχίζονται,
- των διαφορετικών Ταμείων από τα οποία χρηματοδοτούνται,
- των διαφορετικών ειδικών στόχων και στόχων πολιτικής του ΕΣΠΑ 2021-2027,
- καθώς και των διαφορετικών υποψήφιων δικαιούχων και θεματικών τομέων.

Αυτές οι 5 Δράσεις δύναται να ομαδοποιηθούν σε επιμέρους προσκλήσεις ανάλογα με το Ταμείο Χρηματοδότησης και τον Ειδικό Στόχο που εντάσσονται, ενώ και μεταξύ τους διαφοροποιούνται ως προς τη Θεματική (βλ. Δράσεις 5.1.1. και 5.1.2. και Δράσεις 5.2.1, 5.2.2. και 3.2.1.

Η παραπάνω ιεράρχηση καθώς και η ομαδοποίηση Δράσεων βάσει της λογικής που αναφέρθηκε στον τομέα των δεξιοτήτων αποτελεί οδηγό για τον προσδιορισμό ευρύτερων τομέων για την ανάπτυξη Δράσεων Πλαισίου που θα απαντούν θεματικά και με πιο ολιστικό τρόπο στις αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής βιομηχανίας. Ως τέτοιοι τομείς προσδιορίζονται οι ακόλουθοι:

- Η προώθηση του παραγωγικού εκσυγχρονισμού και η ανάπτυξη της καινοτομίας στη βιομηχανία [1 Δράση-ΕΤΠΑ (1.iii) με στόχο την ενίσχυση επιχειρήσεων για τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού τους μοντέλου και την ανάπτυξη/αξιοποίηση καινοτομίας]
- Η ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων και τεχνολογιών Βιομηχανίας 4.0 [3 Δράσεις-ΕΤΠΑ (1.ii) με στόχο την στήριξη επιχειρήσεων -τόσο από την πλευρά της ζήτησης όσο και από την πλευρά της προσφοράς- σε σχέση με την προσαρμογή και ενσωμάτωσή τους στη Βιομηχανία 4.0 καθώς και για την προώθηση συναφών συνεργατικών εμβληματικών έργων]
- Η αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0 και της ΕΣΕΕ 21-27 [2 Δράσεις-ΕΤΠΑ (1.iv) με στόχο την ενίσχυση επιχειρήσεων για την αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της Βιομηχανίας στους τομείς της ΕΣΕΕ 2021-2027 και σε τεχνολογίες αιχμής της Βιομηχανίας 4.0]
- Η αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού βάσει επιχειρηματικών σχεδίων, συμπεριλαμβανομένων των Σχεδίων Αναδιάρθρωσης και Αναπροσαρμογής [3 Δράσεις-ΕΚΤ+ (4.iii bis) με στόχο την ενίσχυση των επιχειρήσεων για την προσαρμογή και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του επιχειρηματικού / κλαδικού περιβάλλοντος]
- Η προώθηση εξωστρέφειας της ελληνικής βιομηχανίας και της συμμετοχής της σε διεθνείς συνεργασίες βιομηχανικής Έρευνας και Ανάπτυξης [2 Δράσεις-ΕΤΠΑ (1.i & 1.iii) οι οποίες ως κοινό σημείο έχουν την ενθάρρυνση εξωστρεφούς δραστηριότητας των επιχειρήσεων της ελληνικής βιομηχανίας]
- Η στήριξη συλλογικών προγραμμάτων βιομηχανικής μετάβασης [1 Δράση-ΕΤΠΣ (1.iii) με στόχο την στήριξη βιομηχανικών επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος σε εθνικό (τομεακό) ή περιφερειακό επίπεδο]
- Η προώθηση βιομηχανικών οικοσυστημάτων και niche markets στους τομείς ΕΣΕΕ 21-27 [1 Δράση-ΕΤΠΑ (1.iii) με στόχο την στήριξη ανάπτυξης οικοσυστημάτων αλυσίδων αξίας με επίκεντρο τις δραστηριότητες της βιομηχανίας και της μεταποίησης]
- Η προώθηση της Βιομηχανικής Έρευνας και Καινοτομίας σε τομείς της ΕΣΕΕ [4 Δράσεις-ΕΤΠΑ (1.i) με στόχο την στήριξη επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων τους σε Ε&Α και την αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών ενισχύοντας την Ε&Α στην ελληνική βιομηχανία στους τομείς της ΕΣΕΕ 2021-2027]
- Η ενίσχυση υποδομών εγκατάστασης της Βιομηχανίας [2 Δράσεις-ΕΤΠΑ (1.iii) με στόχο την ενίσχυση των υποδομών εγκατάστασης τη βιομηχανίας, με εκσυγχρονισμό του δικτύου επιχειρηματικών Πάρκων, και την εξυγίανση των ΑΒΣ]
- Η στήριξη της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας [1 Δράση-ΕΤΠΑ (1.iii) με στόχο την στήριξη εκσυγχρονισμού και παραγωγικού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας]

Στη συνέχεια ακολουθεί ο Πίνακας 9, ο οποίος αποτυπώνει τις Δράσεις Πλαίσιο ιεραρχικά βάσει της αξιολόγησης των επιμέρους δράσεων τους που έχει ήδη λάβει χώρα, με παράθεση και αναλυτικότερης περιγραφής της στόχευσης και των ενδεικτικών ενεργειών, βάσει και των στόχων του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027. Σε αυτόν εντοπίζονται οι δράσεις που αντιστοιχίζονται διακριτά σε διαφορετικούς ειδικούς στόχους και διαφορετικά Ταμεία (ΕΤΠΑ – ΕΚΤ+) και αποτυπώνεται και η πιθανή ομαδοποίηση σε κοινές προσκλήσεις, και ο συνδυασμός σε Δράσεις – Πλαίσιο.

Πίνακας 9 Ιεράρχηση Δράσεων-Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων ΓΤΒ

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	Κ1	Κ2	Κ3	Κ4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
1	ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ και ΑΝΑΠΤΥΞΗ της ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ» συντομότερα: «ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ (Π.Ε.ΒΙ.Κ)»	10	10	10	10	10,0			<p>Δράση - πλαίσιο η οποία εστιάζει στον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού μοντέλου των επιχειρήσεων, στην ανάπτυξη/αξιοποίηση επιχειρηματικών καινοτομικών ιδεών - προϊόντων, λειτουργικών, οργανωτικών, παραγωγικών, τεχνολογικών- τόσο για μεμονωμένες νέες ή υφιστάμενες επιχειρήσεις όσο και για συνεργατικά σχήματα, προωθώντας τις Β2Β συνεργασίες.</p> <p>Μέσα από τον Ειδικό Στόχο 1.iii επιδιώκεται η συνεχής προσαρμογή των ελληνικών επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες επιχειρηματικότητας, παραγωγής και ανταγωνιστικότητας που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο. Θα αντιμετωπιστούν βασικά θέματα που εμποδίζουν την παραγωγικότητα και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, αφενός προωθώντας νέα επιχειρηματικά και οργανωτικά πρότυπα και συνεργασίες που δημιουργούν κρίσιμα μεγέθη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και αφετέρου αναπτύσσοντας μηχανισμούς που συντονίζουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές. Θα υποστηριχθεί, επίσης, ο μετασχηματισμός των επιχειρήσεων προς περισσότερο βιώσιμα και αποδοτικά ως προς τους πόρους επιχειρηματικά μοντέλα, που αφενός συντελεί στην προστασία του περιβάλλοντος και δημιουργεί σημαντική εξοικονόμηση κόστους και αφετέρου, μπορεί να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και να εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και λόγω της θετικής εικόνας που προβάλλεται προς τους καταναλωτές.</p> <p>Οι δράσεις θα σχεδιαστούν με έμφαση στην περιβαλλοντολογική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση θέτοντας συγκεκριμένους στόχους βιωσιμότητας και κοινωνικού αντίκτυπου (ESG: Environmental / Social / Governance) των επενδύσεων.</p> <p>Οι δράσεις εστιάζουν στην ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων με περιθώρια ανάπτυξης σε τομείς που εντοπίζονται ως προτεραιότητες μέσα από τις διαδικασίες της ΕΣΕΕ, ιδίως αυτές που συνδέονται με ευκαιρίες ανάπτυξης εξειδικευμένων αγορών (niche markets).</p> <p>Θα υποστηριχθούν πρωτοβουλίες που αναβαθμίζουν την παραγωγική δυνατότητα των επιχειρήσεων με έμφαση στη μεταποίηση, καθώς και αυτές που αφορούν στην αξιοποίηση καινοτομιών από υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις. Ιδιαίτερης σημασίας είναι τα αναπτυξιακά σχέδια και έργα που προωθούν την πράσινη μετάβαση των επιχειρήσεων και αναπτύσσουν την κυκλική οικονομία, ιδίως σε τομείς που έχουν υψηλό περιβαλλοντολογικό αποτύπωμα.</p>	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας		<p>Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις</p> <p>Προτεραιότητα σε εξωστρεφείς τομείς όπου υπάρχει ευκαιρία αύξησης της παραγωγής σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών.</p> <p>Η επιλογή των δράσεων θα λαμβάνει υπόψη τα εξής χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική προοπτική/ ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των συνεργατικών / υποστηρικτικών σχημάτων • Προσδοκώμενο αποτέλεσμα από την εξαγωγική δραστηριότητα • Στόχευση σε εξειδικευμένες διεθνείς αγορές • Καινοτομία / δημιουργικότητα σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά / υπηρεσίες

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	K1	K2	K3	K4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
1α	3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ	10	10	10	10	10,0	Προτεραιότητα. Μπορεί να αποτελέσει κύριο κορμό έργων με βάση την Νέα - Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	1	Ενίσχυση επιχειρήσεων για τον εκσυγχρονισμό (κυρίως) του παραγωγικού μοντέλου τους με στόχο την ανάπτυξη/αξιοποίηση καινοτομίας (συμπεριλαμβανομένης και μη τεχνολογικής καινοτομίας, όπως οργανωτικής και λειτουργικής καινοτομίας) καθώς και την εμπορευματοποίηση αποτελεσμάτων E&A (συμπεριλαμβανομένης της κατοχύρωση ευρεσιτεχνίας, της πιστοποίησης ποιότητας και της υιοθέτησης προτύπων ποιότητας) και την στήριξη της πράσινης μετάβασης των επιχειρήσεων βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Επιπλέον θα επιδοτούνται και συνεργατικά σχήματα / clusters σε τομεακό ή πολυτομεακό επίπεδο και συνεργασίας b2b (π.χ. απονομή bonus στη βαθμολογία, αυξημένα ποσά/όρια δαπανών σε περίπτωση συνεργατικών σχημάτων κλπ).	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1 Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	75.000 € 1ο Στάδιο, 1.500.000 € 2ο Στάδιο	μεμονωμένες ΜΜΕ συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
2	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ 4.0 “INDUSTRY 4.0 for/in INDUSTRY I.4.0-f/ii” «Βιομηχανία 4.0 για τη /στη Βιομηχανία»	9,3	9,7	10,0	8,7	9,5			Δράση - πλαίσιο η οποία αφορά α) την στήριξη νεοφυών ή υφιστάμενων επιχειρήσεων ή συνεργατικών σχημάτων για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών σε τεχνολογίες αιχμής της Βιομηχανίας 4.0 και την εγχώρια ανάπτυξη συστημάτων και τεχνολογιών βιομηχανίας 4.0 μέσω συνεργατικών εμβληματικών έργων i.4.0 β) την στήριξη των επιχειρήσεων της ελληνικής μεταποίησης για την απόκτηση/ενίσχυση της ψηφιακής και τεχνολογικής τους υποδομής και τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους Και στις δύο περιπτώσεις θα δίνεται βαθμολογική πρόκριση στα συνεργατικά σχήματα και ενδεχομένως αυξημένα όρια / ποσοστά δαπανών στα επενδυτικά σχέδια	1.ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας 1.2.1. Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες		Επιχειρήσεις για την υλοποίηση επιχειρηματικών σχεδίων για τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό Υφιστάμενες και νεοφυείς επιχειρήσεις που αναπτύσσουν καινοτόμες εφαρμογές για τον ψηφιακό μετασχηματισμό Επιχειρηματικά σχήματα και συνεργασίες που δημιουργούνται για την προώθηση καινοτόμων εφαρμογών για τον ψηφιακό μετασχηματισμό
2α	4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	9	10	10	10	9,7	Προτεραιότητα. Μικρή επικάλυψη με Smart Manufacturing στο πλαίσιο του RRP. Εμπροσθοβαρής υλοποίηση για έγκαιρη ανάπτυξη της "προσφοράς" i.4.0	3	Δράσεις ενίσχυσης υφιστάμενων ή νεοφυών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη εφαρμογών σε τεχνολογίες αιχμής (πχ 5G, AI, Blockchain, Big data, IoT, τεχνολογίες cloud, τεχνολογίες εικονικής και ενισχυμένης πραγματικότητας, digital twins, 3D printing, advanced robotics και αυτοματοποίηση διαδικασιών και παραγωγής, τεχνολογίες διαλειτουργικότητας και κάθετης ενοποίησης συστημάτων)	1.ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας	2.500.000	μεμονωμένες ΜΜΕ ή συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
2β	4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	7	9,6	Προτεραιότητα. Ίσως χρειαστεί άλλο σχεδιασμό κατά την εξειδίκευση	4	Χρηματοδότηση συνεργατικών εμβληματικών έργων για την εγχώρια ανάπτυξη συστημάτων και τεχνολογιών Βιομηχανίας 4.0.	1.ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.2.2. Ανάπτυξη Ψηφιακής Καινοτομίας	5.000.000	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
2γ	4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων – Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	9	9	10	9	9,3	Προτεραιότητα. Μικρή επικάλυψη με Smart Manufacturing που σχεδιάζεται στο πλαίσιο του RRP	6	Δράσεις ενίσχυσης της ψηφιακής και τεχνολογικής υποδομής των επιχειρήσεων για την προώθηση/αξιοποίηση τεχνολογιών αιχμής σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων τους (παραγωγή, αλυσίδα εφοδιασμού, πωλήσεις, διοίκηση, οργάνωση). Υποστήριξη μεμονωμένων ή συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων της βιομηχανίας σε τεχνολογίες αιχμής (πχ 5G, AI, Blockchain, Big data, IoT, εικονική πραγματικότητα, digital twins, κτλ).	1.ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.2.1. Πρόσβαση σε Ψηφιακές Τεχνολογίες	1.500.000	μεμονωμένες ΜΜΕ ή συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
3	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ 4.0 ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΣΣΕ 21-27	0	9	9	7	9,0			Δράση - πλαίσιο η οποία αφορά την ενίσχυση επιχειρήσεων για την αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της Βιομηχανίας στους τομείς της ΕΣΣΕ 2021-2027 και σε τεχνολογίες αιχμής της Βιομηχανίας 4.0	1.iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων		

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	K1	K2	K3	K4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικό α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
	ΔΡΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ : “INDUSTRIAL SKILLS – ΕΤΠΑ”													
3α	5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27	10	8	8	6	8,3	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ 21-27 και από τη λειτουργία του Innovation Agency	16	Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις με επικέντρωση στους Τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων – δεξιοτήτων) [σε συνδυασμό με τη δράση 1.1.2]	1.ιν. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων	450.000	Επιχειρήσεις
3β	5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	10	10	10	8	9,7	Προτεραιότητα, συσχέτιση με τις 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3	2	Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στη Βιομηχανία και τις Επιχειρήσεις με επικέντρωση στις ψηφιακές τεχνολογίες και την ψηφιοποίηση των αλυσίδων αξίας και της παραγωγής – Βιομηχανία 4.0 (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων) [σε συνδυασμό με τη δράση 4.1.1]	1.ιν. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.4.1. Προγράμματα στοχευμένης κατάρτισης για τα στελέχη των επιχειρήσεων	250.000	Επιχειρήσεις
4	ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ UPSKILLING- RESKILLING ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (ΒΑΣΕΙ επιχειρηματικών σχεδίων, συμπεριλαμβανομένων ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ) “ΔΡΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ : “INDUSTRIAL SKILLS – ΕΚΤ+”	10	8,7	9,0	7,3	9,0			Δράση - πλαίσιο η οποία αφορά την ενίσχυση επιχειρήσεων για των αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού βάσει σχεδίων αναδιάρθρωσης και προσαρμογής των επιχειρήσεων. Περιλαμβάνει δράσεις συμβουλευτικής για την αναμόρφωση και αναπροσαρμογή των επιχειρήσεων στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του επιχειρηματικού/κλαδικού περιβάλλοντος, συναφή προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων) είτε αυτοτελή είτε υπό τη μορφή Συμφωνιών Ανάπτυξης Γνώσεων και Δεξιοτήτων κλαδικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένου συναφούς εξοπλισμού που τυχόν κρίνεται απαραίτητος, με στόχο τη βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων, τη βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης, την ενίσχυση της εξωστρέφειας, την υποστήριξη των επιχειρήσεων για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και τη ενίσχυση των εργαζομένων στο πλαίσιο της βιώσιμης απασχόλησης	4.iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	ΕΚΤ+	Προτεραιότητα 3 3.2.3. Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης 3.2.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων		
4α	3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων	10	9	9	8	9,2	Αναγκαία δράση, κρίσιμο να ενεργοποιηθεί νωρίς, σχετίζεται όμως και με ευρύτερες επενδύσεις της επιχείρησης (όχι ψηλή ωριμότητα). Θα καλύπτει και την προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων.	8	Υποστήριξη μεμονωμένων επιχειρήσεων ή/και ομάδων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη και εφαρμογή «Σχεδίων Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης» που θα αφορούν τη βελτιστοποίηση χρήσης πόρων, συμπεριλαμβανομένων και σχεδίων για την προσαρμοστικότητα του ανθρώπινου δυναμικού τους, βελτίωσης της περιβαλλοντικής διαχείρισης και ενίσχυσης της εξωστρέφειας. Περιλαμβάνεται και η υποστήριξη "Συμφωνιών Ανάπτυξης Γνώσεων και Δεξιοτήτων" συμπράξεων Επιχειρήσεων.	4.iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	ΕΚΤ+	Προτεραιότητα 3 3.2.3. Υποστήριξη Διαρθρωτικής Προσαρμογής των Επιχειρήσεων που συνδέεται με προκαθορισμένες κατευθύνσεις και προγραμματισμένες αλλαγές στην οργάνωση κάθε επιχείρησης	400.000	Μεμονωμένες επιχειρήσεις ή συνεργατικά σχήματα
4β	5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	10	9	9	7	9,0	Συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ, περιλαμβάνει και προώθηση συμφωνιών ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων	7	Ανάπτυξη Συνεργατικών Δράσεων επιχειρήσεων σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους (sectoral cooperation on skills) στηρίζοντας και τη διάγνωση μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες, επαγγέλματα και αντίστοιχο επίπεδο προσόντων (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων – δεξιοτήτων)	4.iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	ΕΚΤ+	Προτεραιότητα 3 3.2.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανειδίκευση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει	1.500.000	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	K1	K2	K3	K4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
4γ	5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων	10	8	9	7	8,7	Δεν έχουν δυνατότητα εμπροσθοβαρούς υλοποίησης. Εξάρτηση από επιχειρηματικά σχέδια	12	Προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης των εργαζομένων των επιχειρήσεων άμεσα συνδεδεμένα με επιχειρηματικά τους σχέδια και τις ανάγκες που προκύπτουν από αυτά (περιλαμβάνεται και η πιστοποίηση γνώσεων - δεξιοτήτων)	4.iii bis. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, ενεργός και υγιής γήρανση και προώθηση ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	ΕΚΤ+	Προτεραιότητα 3 3.2.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ή επανεπίδραση επαγγελματιών, κατάρτιση, πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει σύγχρονων αναγνωρισμένων προτύπων	450.000	μεμονωμένες ΜΜΕ
5	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ Ε&Α	10	8,5	10	6,5	9,0			Δράση- πλαίσιο που αφορά α) την ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών ΜΜΕ μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. β) Πρόδρομες ενέργειες για την ανάπτυξη των αναγκαίων ικανοτήτων που θα επιτρέψουν στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις την ενδεχόμενη προετοιμασία τους για συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας συμπεριλαμβανομένων και των ΣΕΚΕΕ γ) Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (ΙΡΚΕΙ)	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων 1.i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.2. Συνεργατικά σχήματα – εξωστρέφεια Προτεραιότητα 1 1.1.4. Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών		
5α	3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά)- Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας –Στήριξη διεθνοποίησης μέσω Συνεργατικών σχημάτων	10	8	10	7	9,0	Η Δράση βασίζεται στην κατηγορία Δράσης 1.3.2 του Ανταγωνιστικότητας. Βασική επιδίωξη είναι η αύξηση του μεγέθους των επιχειρηματικών σχημάτων καθώς το μέγεθος αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της εξωστρέφειας και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας. Οι δράσεις θα συμβάλουν στην ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών με στόχο τη δημιουργία κρίσιμης μάζας, που θα ενισχύσει τη διεθνή παρουσία των επιχειρημάτων. Οι τομείς που θα ενισχυθούν θα συμβαδίζουν με τις προτεραιότητες της ΕΣΣΕ. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε συνεργασίες που παρουσιάζουν ολοκληρωμένα σχέδια εξαγωγικής δραστηριότητας καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών και δημιουργούν παράλληλα νέες θέσεις εργασίας. Θα προωθηθούν, επίσης, σχήματα συνεργασιών ανάμεσα σε νεοφυείς και καθιερωμένες επιχειρήσεις, που εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι οι νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιούν τις νέες		Διεθνοποίηση των μεταποιητικών επιχειρήσεων υποστηρίζοντας τη μεγέθυνσή τους μέσω συνεργατικών σχημάτων,, αξιοποιώντας τις καλές πρακτικές των προηγούμενων δράσεων «Εξωστρέφεια Ι» και «Εξωστρέφεια ΙΙ», και υπερβαίνοντας τον σκοπό της Δράσης «Επιχειρούμε Έξω» του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020. Περιλαμβάνει την ενθάρρυνση cluster ή/και συνεργασιών ΜΜΕ μεταξύ τους ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, υποστηρίζοντας ώριμα σχέδια ανάπτυξης και υλοποίησης δράσεων από Υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις με προτεραιότητα σε εξωστρεφείς τομείς όπου υπάρχει ευκαιρία αύξησης της παραγωγής σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών. Η Δράση θα εστιάζει με ολιστικό τρόπο στην προώθηση εξωστρεφούς δραστηριότητας της ελληνικής βιομηχανίας ενισχύοντας παρεμβάσεις όπως η προώθηση συμπράξεων και συνεργειών μεταξύ εταιρειών με διεθνή προσανατολισμό σε κλάδους που η χώρα διαθέτει στρατηγικό πλεονέκτημα, απόκτησης απαραίτητων πιστοποιήσεων ποιότητας για τη δραστηριοποίηση σε αγορές-στόχους του εξωτερικού, προστασίας ή/και απόκτησης/χρήσης πατεντών, πνευματικής ιδιοκτησίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας, δικτύωσης, εξασφάλισης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, προβολής και επικοινωνίας σε αγορές-στόχους, συμμετοχής σε Διεθνή Φόρουμ, υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - εξωστρέφεια	5.000.000	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ ή/ και ΜΜΕ με μεγαλύτερες

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	K1	K2	K3	K4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
							απαιτήσεις της αγοράς και να σχεδιάζουν νέα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, και ότι η συνεργασία μπορεί να διαχειριστεί την κλιμάκωση των απαιτούμενων εργασιών για μαζική παραγωγή και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών. Θα αξιοποιηθεί η εμπειρία της δράσης για τις Αλυσίδες Αξίας της τρέχουσας περιόδου, με την προϋπόθεση αυξημένης ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων για την κατανόηση της αξίας της συνεργασίας		σε σχέση με την εξωστρεφή δραστηριότητα των επιχειρήσεων, βελτίωσης των παραγωγικών, οργανωτικών και τεχνολογικών χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων ως προς τις απαιτήσεις δραστηριοποίησής του στο εξωτερικό, αναβάθμισης των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού σε σχέση με τη δραστηριοποίηση εταιρειών στο εξωτερικό. Στο πλαίσιο ενίσχυσης της εξωστρέφειας της ελληνικής βιομηχανίας θα προβλέπεται επίσης στήριξη πρόδρομων ενεργειών για την ανάπτυξη των αναγκαίων ικανοτήτων (capacity building) που θα επιτρέψουν στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις την προετοιμασία τους για συμμετοχή τους σε διεθνείς αλυσίδες αξίας συμπεριλαμβανομένων και των ΣΕΚΕΕ.					
5β	1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)	10	9	10	6	9,1	Εξάρτηση από θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας & διαχείρισης έργων ΣΕΚΕΕ.	5	Χρηματοδότηση (κάλυψη χρηματοδοτικού κενού) μεμονωμένων επιχειρήσεων για την υλοποίηση έργων βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης, στο πλαίσιο εγκεκριμένων από την ΕΕ Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος.	1.i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.4. Στήριξη / προώθηση διεθνών συνεργασιών	50.000.000	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους) Επείγον λόγω ανάγκης άμεσης ένταξης της Sunlight (IPCEI EuBatIn) και σε επόμενο στάδιο των έργων που θα ενταχθούν στα ΣΕΚΕΕ Μικροηλεκτρονικής & Η2 (βιομηχανικά έργα ειδικά στο 1 ^ο κύμα)
6	ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ	10	7	10	6	8,5			Η Δράση αφορά την στήριξη βιομηχανικών επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος σε εθνικό (τομεακό) ή περιφερειακό επίπεδο	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1. Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας		
6α	2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο	10	7	10	6	8,5	Προτεραιότητα, μπορεί κατά την εξειδίκευση να αναλυθεί σε σχέση και με το POINT Review του JRC για την Ελλάδα.	10	Ενίσχυση συλλογικών σχεδίων βιομηχανικής μετάβασης σε τομείς που η χώρα εμφανίζει ή μπορεί να αναπτύξει συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Θα έχει εστίαση και σε τομείς περιφερειακής αναπτυξιακής προτεραιότητας, ενώ συμπεριλαμβάνονται και ενέργειες πράσινης μετάβασης και κυκλικής οικονομίας ως επιχειρηματική ευκαιρία. Η δράση εξυπηρετεί τους βασικούς στόχους της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής, που είναι η αναβάθμιση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, η μεγέθυνση του τομέα της μεταποίησης, η διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1. Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	3.000.000	μεμονωμένες ΜΜΕ (μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων)
7	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ και NICHE MARKETS στους ΤΟΜΕΙΣ ΕΣΕΕ 2021-2027	10	7	8	6	8,0			Η Δράση αφορά την στήριξη ανάπτυξης οικοσυστημάτων αλυσίδων αξίας με επίκεντρο τις δραστηριότητες της βιομηχανίας και της μεταποίησης για την διάχυση καινοτομίας και τεχνολογίας, την ενίσχυση εξωστρέφειας και τη σύνδεση με διεθνείς αλυσίδες αξίας.	1.iii. Ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια		
7α	1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	8	6	8,0	Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα δράση, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency καθώς και των Κέντρων Ικανοτήτων	13	Υποστήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον μιας μεγάλης επιχείρησης, κατά μήκος των τομεακών αλυσίδων αξίας (π.χ. προμηθευτές, ενδιάμεσα προϊόντα), με στόχο την μετατόπιση του παραγωγικού συστήματος σε δραστηριότητες υψηλής παραγωγικής και τεχνολογικής εξειδίκευσης στο πλαίσιο των τομέων προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27.	1.iii. Ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της δημιουργίας θέσεων εργασίας σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.2. Συνεργατικά σχήματα - Εξωστρέφεια	1.500.000	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	Κ1	Κ2	Κ3	Κ4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικό α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι	
									Συμπεριλαμβάνονται ενέργειες πράσινης μετάβασης και κυκλικής οικονομίας ως επιχειρηματική ευκαιρία καθώς και ενίσχυσης καινοτόμων σχεδίων ανάπτυξης που συνδέονται με ευκαιρίες ανάπτυξης εξειδικευμένων αγορών (niche markets), όπως προσδιορίζονται μέσω της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης.						
8	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΕΣΕΕ	9,5	7	7	6	7,6			Η Δράση- Πλαίσιο αφορά την ενίσχυση της Ε&Α στην ελληνική βιομηχανία στους τομείς της ΕΣΕΕ 2021-2027, με στήριξη επιχειρήσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων τους σε Ε&Α και σε αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών. Καλύπτει την παραγωγή νέων/ βελτιωμένων προϊόντων και διεργασιών σύμφωνα με την ΕΣΕΕ καθώς και την ενίσχυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την εκμετάλλευση της γνώσης που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα, Οι δράσεις αφορούν υφιστάμενα και νέα επιχειρηματικά σχήματα και περιλαμβάνουν ενδεικτικά (α) υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της διανοητικής ιδιοκτησίας σε διεθνείς αγορές ενδιαφέροντος, (β) ενίσχυση επιχειρήσεων για δημιουργία ή αναβάθμιση ενδοεπιχειρησιακών δομών και συστημάτων ΕκαιΑ (π.χ. εργαστήρια δοκιμών), όπως και δομών και εργαστηρίων για δοκιμές εφαρμογών και συστημάτων (προσομοιώσεις, τεχνητή νοημοσύνη, Big Data Analytics, κτλ), με στόχο την ανάπτυξη τεχνολογίας Βιομηχανίας 4. γ) στήριξη ανάπτυξης δικτύωσης των επιχειρήσεων της βιομηχανίας και της μεταποίησης με ερευνητικά Κέντρα και Φορείς, θερμοκοιτίδες, άλλες επιχειρήσεις τεχνολογικής έντασης και παραγωγικής καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της συμβασιακής έρευνας. Όσον αφορά συνεργασίες επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς, περιλαμβάνονται βραχυπρόθεσμες συνεργασίες επιχειρήσεων με εργαστήρια ΑΕΙ και ερευνητικών φορέων: Οι ενισχύσεις μπορούν να έχουν τη μορφή ανάθεσης ερευνητικών, τεχνικών ή συμβουλευτικών εργασιών από επιχειρήσεις σε δημόσιους φορείς έρευνας καθώς και συμπράξεις επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο κοινοπραξιών μεσο- μακροπρόθεσμης διάρκειας: οι συμπράξεις δημιουργούνται για την επίτευξη συγκεκριμένων επιχειρηματικών στόχων/ αλυσίδων αξίας, προδιαγράφοντας τις αντίστοιχες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, προσυμφωνημένο οδικό χάρτη, μέσα και εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της σύμπραξης, συμφωνία για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, καθώς και αναγνώριση των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων. Σε αυτό το πλαίσιο, θα αναπτυχθούν εμβληματικά έργα βιομηχανικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων.		1.ι. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας Προτεραιότητα 1 1.1.2. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί		<ul style="list-style-type: none"> Υφιστάμενες και νέες, καινοτόμες και νεοφυείς επιχειρήσεις για την υλοποίηση έργων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης επίδειξης μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή ερευνητικούς φορείς <ul style="list-style-type: none"> Πρωτοεμφανιζόμενοι ή έμπειροι επιχειρηματίες που ιδρύουν και αναπτύσσουν επιχειρήσεις έντασης γνώσης με διεθνή ορίζοντα παραγωγικής και εμπορικής δραστηριότητας Επιχειρηματικά σχήματα που αναλαμβάνουν να κατοχυρώσουν και να αξιοποιήσουν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας Συστάδες επιχειρηματικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων (clusters) που δημιουργούν νέες νησίδες εξειδίκευσης έντασης γνώσης για την ελληνική οικονομία, με παγκόσμια επιφάνεια <ul style="list-style-type: none"> Εταιρίες ειδικού σκοπού και με συγκεκριμένο αντικείμενο για τη διαχείριση και την εκμετάλλευση βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. patent pooling) Συνεργατικοί σχηματισμοί επιχειρήσεων με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα στους στρατηγικούς τομείς, στο πλαίσιο κοινοπραξιών με μεσο- και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
8α	1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency καθώς και των Κέντρων Ικανοτήτων	14	Ενίσχυση επιχειρήσεων για δραστηριότητες βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας που θα προκύψουν από την νέα ΕΣΕΕ 21-27. Συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών των επιχειρήσεων	1.ι. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας	3.000.000	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενου)	

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	K1	K2	K3	K4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
									(εργαστήρια, εξοπλισμός), οι δαπάνες για απασχόληση ερευνητών/ εξειδικευμένων στελεχών (και από το εξωτερικό), η αξιοποίηση ερευνητικών φορέων ως "προμηθευτών", κλπ..					
8β	1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	10	7	7	6	7,8	Η δράση είναι σημαντική, σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency καθώς και των Κέντρων Ικανοτήτων	15	Επενδυτικά σχέδια για την ανάπτυξη και παραγωγή καινοτόμων (νέων/ βελτιωμένων) προϊόντων και διεργασιών στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27. Περιλαμβάνεται η αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και η ενίσχυση δράσεων τύπου spin-off / spin-out, και γενικότερα πρωτοβουλίες με στόχο την άμεση εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων στην ανάπτυξη προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.	1.i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των καινοτομικών έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.1. Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας	3.500.000	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)
8γ	1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)	9	7	7	6	7,5	Η δράση είναι σημαντική, προϋποθέτει ισχυρές συνεργασίες και είναι σε εξάρτηση από τη διαμόρφωση της ΕΣΕΕ και από τη λειτουργία του Innovation Agency καθώς και των Κέντρων Ικανοτήτων	19	Ενίσχυση της δημιουργίας και ανάπτυξης συστάδων βιομηχανικής καινοτομίας (innovation clusters): ομάδων επιχειρήσεων για την από κοινού βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη σε τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27 σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς / παραγωγούς γνώσης. Η εξειδίκευση των παρεμβάσεων για την δημιουργία νέων / υποστήριξη υφιστάμενων clusters θα ευθυγραμμιστεί με τις κατευθύνσεις της ΕΣΕΕ. Βασικά κριτήρια για την χρηματοδότηση : προοπτική διεθνούς δραστηριοποίησης, ύπαρξη υποδομών παραγωγής γνώσης και παροχής τεχνολογικών υπηρεσιών (πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα), ύπαρξη μίας ή περισσότερων καλά προσδιορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, ενδιαφέρον εμπλοκής πιο παραδοσιακών επιχειρήσεων, που θα αναλάβουν τη προώθηση νέων δραστηριοτήτων σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και ισχυρές διασυνδέσεις και δίκτυα συνεργασίας που αποτυπώνονται από κοινή έρευνα, ανταλλαγές προσωπικού, κοινές ευρεσιτεχνίες, αγορά εξοπλισμού και μηχανημάτων, σχέσεις πελάτη-προμηθευτή ή κανάλια άλλων μορφών.	1.i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των καινοτομικών έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.2. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί	2.000.000	συνεργατικά σχήματα με συμμετοχή επιχειρήσεων (μια τουλάχιστον ΜΜΕ) και ερευνητικών φορέων (Συμμετοχή τουλάχιστον μιας μεγάλης βιομηχανικής επιχείρησης (end-user), επιχειρήσεων τεχνολογικής έντασης (technology providers) και ερευνητικών φορέων.)
8δ	1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27	9	7	7	6	7,5	Η δράση είναι σε εξάρτηση από την ΕΣΕΕ και τη λειτουργία του, Innovation Agency καθώς και των Κέντρων Ικανοτήτων. Δυνατότητα ένταξης της δράσης ως υποδράση / επιλέξιμη ενέργεια ή επιλέξιμη δαπάνη στις άλλες δράσεις	20	Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση έργων βιομηχανικής έρευνας & ανάπτυξης, αξιοποιώντας ερευνητικές υποδομές (τα ερευνητικά αποτελέσματα θα είναι "ιδιοκτησία" των επιχειρήσεων). Συμμετοχή κυρίως μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων.	1.i. Ανάπτυξη και ενίσχυση των καινοτομικών έρευνας και καινοτομίας και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογιών	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.1.2. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα / συνεργατικοί μηχανισμοί	2.000.000	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους) Μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις
9	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	7	7	8	8	7,4	Απευθύνεται σε φορείς διαχείρισης των πάρκων (υφιστάμενων και νέων), τους Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (ΟΥΜΕΔ)		Η Δράση-πλαίσιο στοχεύει στη δημιουργία φιλικού οικοσυστήματος για τις επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών και δομών που στηρίζουν την επιχειρηματική ανάπτυξη των ΜμΕ και ειδικότερα στην ενίσχυση των υποδομών εγκατάστασης της βιομηχανίας, με εκσυγχρονισμό του δικτύου επιχειρηματικών Πάρκων, και την εξυγίανση των ΑΒΣ. Περιλαμβάνει την αναβάθμιση και αξιοποίηση υποδομών υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών και εγκαταλεημένων βιομηχανικών κτιρίων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενίσχυση πρωτοβουλιών που συνοδεύονται από βιώσιμα σχέδια μεσο-μακροπρόθεσμης λειτουργίας.	1.iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ		Στις πρωτοβουλίες συμμετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, επιμελητηρίων και επαγγελματικών ενώσεων
9α	6.1.1 Εκσυγχρονισμός δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	7	7	8	8	7,4	Απευθύνεται σε φορείς διαχείρισης των πάρκων (ΟΥΜΕΔ)	17	Δράσεις υποστήριξης ωρίμανσης και εξειδίκευσης σχεδίων ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων Επιχειρηματικών Πάρκων.	1.iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ	400.000	Η ΕΤΒΑ, ως μεγάλη επιχείρηση, δεν είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση (θα μπορούσε να είναι επιλέξιμη για δράσεις περιβάλλοντος)

ΝΕΑ ΑΡΙΘΜΗΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΤΒ στο πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 22-27» (τριψήφια κωδικοποίηση σύμφωνα με το σχεδιασμό ΓΤΒ)	Κ1	Κ2	Κ3	Κ4	ΒΘΜ	Παρατηρήσεις - Σχόλια	Αρχικός α/α (βάσει ΒΘΜ)	Περιγραφή	Στόχος πολιτικής/ Ειδικός Στόχος	Ταμείο	«Ανταγωνιστικότητα 21-27» (Προτεραιότητα/Κατηγορία Δράσης)	Μέσος π/υ ανά σχέδιο	Αποδέκτες/δικαιούχοι
							Χαμηλή ωριμότητα εν αναμονή του νέου θεσμικού πλαισίου Σε εξέλιξη σχεδιασμός έργου στο RRP (κυρίως για νέα πάρκα, αλλά και εκσυγχρονισμό)			θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων				στο πλαίσιο του ΣΠ 2, που δεν καλύπτεται από το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 21-27)
9β	6.1.2. Εξυγίανση Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων	7	7	8	8	7,4	Απευθύνεται σε φορείς διαχείρισης πάρκων (ΟΥΜΕΔ) Χαμηλή ωριμότητα εν αναμονή του νέου θεσμικού πλαισίου Σε εξέλιξη σχεδιασμός έργου στο RRP (κυρίως για νέα πάρκα, αλλά και εκσυγχρονισμό)	18	Δράσεις υποστήριξης της μετατροπής Άτυπων Βιομηχανικών Συγκεντρώσεων (ΑΒΣ) σε σύγχρονα Επιχειρηματικά Πάρκα (ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την μετατροπή τους σε οργανωμένους υποδοχείς επιχειρήσεων)	1.iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.3. Μηχανισμοί και δομές στήριξης ΜμΕ	3.500.000	Νέοι φορείς ΟΥΜΕΔ, ενδεχομένως με συμμετοχή επιχειρήσεων της ΑΒΣ. Και εδώ θα υπάρξει πρόβλημα μεγέθους, αναλόγως της σύνθεσης και του μεγέθους των επιχειρήσεων που θα απαρτίζουν τον ΟΥΜΕΔ.
10	ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	7	7	7	8	7,2			Η Δράση αφορά την στήριξη εκσυγχρονισμού και παραγωγικού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1. Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας		
10α	3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	7	7	7	8	7,2	Αφορά την ενίσχυση craftmanship με την ευρύτερη έννοια. Η ΓΤΒ είχε σχεδιάσει δράση που συνδυάζε χειροτεχνία με γραφικές ψηφιακές τέχνες και audio-visual (creative industry κατά το πρότυπο της ΕΕ)	11	Ενίσχυση σχεδίων εκσυγχρονισμού, παραγωγικού μετασχηματισμού και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων του τομέα της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας.	1.iii. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	ΕΤΠΑ	Προτεραιότητα 1 1.3.1. Προσαρμογή / εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας	650.000	μεμονωμένες ΜΜΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΓΒ

4. ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΓΒ

Σε πρώτο στάδιο γίνεται ενδεικτική κοστολόγηση για το σύνολο των ανωτέρω δράσεων κρατικών ενισχύσεων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας για το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα 2021-2027, η οποία βασίζεται στις κάτωθι παραμέτρους - εκτιμήσεις:

- ▶ Εκτιμώμενος Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων/Φορέων/ Συνεργατικών σχημάτων
- ▶ Μέσος εκτιμώμενος Προϋπολογισμός (π/υ) ανά επενδυτικό σχέδιο: μέσο ύψος επένδυσης στην συγκεκριμένη Δράση
- ▶ Μέσο ποσοστό ενίσχυσης, το οποίο μπορεί να διαφοροποιείται αναλόγως του ΧΠΕ και του καθεστώτος ενίσχυσης που θα εφαρμοστεί στη δράση
- ▶ Συνολικός Προϋπολογισμός (π/υ) για το σύνολο των σχεδίων της Δράσης
- ▶ Προϋπολογισμός σε όρους Δημόσιας Δαπάνης (π/υ ΔΔ) για το σύνολο των σχεδίων της Δράσης
- ▶ Προϋπολογισμός σε όρους Ενωσιακής Συμμετοχής (π/υ ΕΣ) για το σύνολο των σχεδίων της Δράσης, ο οποίος υπολογίζεται στο 77,75% της εκτιμώμενης Δημόσιας Δαπάνης κάθε δράσης.

Ο πίνακας 9 που ακολουθεί αποτυπώνει το σύνολο των εκτιμήσεων και παραδοχών ανά δράση και κατηγορία παρέμβασης της ΓΓΒ. Για τις δράσεις που θα επιλεγούν σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή προς εξειδίκευση στο πλαίσιο της Ενότητας Εργασιών 2 του έργου του Τεχνικού Συμβούλου, θα πραγματοποιηθεί αναλυτικότερη κοστολόγηση, η οποία θα ενσωματωθεί στο 2ο Παραδοτέο.

Να αναφερθεί ότι έχει ζητηθεί η **εξέταση καλώς στοχευόμενης χρήσης και του πλαισίου de minimis** είτε καθ' ολοκληρία σε δεδομένη δράση είτε ως δυνατότητα επιλογής. Η δυνατότητα επιλογής από τον υποψήφιο (ευέλικτο καθεστώς ενίσχυσης της πρόσκλησης) είναι κάτι που εφαρμόζεται και σε προσκλήσεις της τρέχουσας περιόδου και θα εξεταστεί κατά την εξειδίκευση σε ποιες δράσεις της ΓΓΒ είναι σκόπιμη η εφαρμογή της, αρκεί να το επιτρέπει ο προϋπολογισμός που τίθεται **ως κάτω όριο** για κάθε έργο της δράσης. Υπήρχε μια αρχική στόχευση τα έργα να μην είναι πολύ χαμηλών π/υ, αλλά και ένα έργο συνολικού προϋπολογισμού 400.000 Ευρώ στα 3 έτη είναι δυνατόν να καλύπτει την προϋπόθεση de minimis. Ως εκ τούτου, στο στάδιο της εξειδίκευσης, θα ληφθεί μέριμνα για πρόβλεψη και χαμηλών προϋπολογισμών στα έργα, που να επιτρέπουν την εφαρμογή de minimis.

Πίνακας 10: Πίνακας ενδεικτικής Κοστολόγησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων/ Φορέων/ Συνεργατικών σχημάτων	Μέσος π/υ ανά επενδυτικό σχέδιο	Μέσο % ενίσχυσης	Συνολικός π/υ	π/υ ΔΔ	π/υ Ενωσιακή Συμμετοχή	Παρατηρήσεις/Σχόλια
1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.1. Ενίσχυση δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας & καινοτομίας στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	20	3.000.000	65%	60.000.000	39.000.000	30.322.500	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)
1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	50	3.500.000	65%	175.000.000	113.750.000	88.440.625	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)
1.1. Δράσεις Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογίας & Καινοτομίας	1.1.3. Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI)	4	50.000.000	65%	200.000.000	130.000.000	101.075.000	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)
1.2. Δράσεις συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη βιομηχανικής καινοτομίας	1.2.1. Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων για βιομηχανική ανάπτυξη & καινοτομία στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27 (συστάδες βιομηχανικής καινοτομίας)	5	7.500.000	75%	37.500.000	28.125.000	21.867.188	συνεργατικά σχήματα με συμμετοχή επιχειρήσεων (μια τουλάχιστον ΜΜΕ) και ερευνητικών φορέων
1.2. Δράσεις συνεργατικών σχηματισμών για την ανάπτυξη βιομηχανικής καινοτομίας	1.2.2. Ανάπτυξη της συμβασιακής έρευνας στους τομείς της ΕΣΕΕ 21-27	30	2.000.000	65%	60.000.000	39.000.000	30.322.500	μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)
1.3. Ανάπτυξη Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και εξειδικευμένων αγορών (niche markets)	1.3.1. Δημιουργία Βιομηχανικών Οικοσυστημάτων και ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών (niche markets) στους τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 21-27	50	2.000.000	65%	100.000.000	65.000.000	50.537.500	α) συνεργατικά σχήματα με συμμετοχή τουλάχιστον μιας ΜΜΕ β) μεμονωμένες ΜΜΕ & μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (έως 499 εργαζόμενους)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων/ Φορέων/ Συνεργατικών σχημάτων	Μέσος π/υ ανά επενδυτικό σχέδιο	Μέσο % ενίσχυσης	Συνολικός π/υ	π/υ ΔΔ	π/υ Ενωσιακή Συμμετοχή	Παρατηρήσεις/Σχόλια
2.1. Εστιασμένες παρεμβάσεις Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό και Περιφερειακό επίπεδο	2.1.1. Συλλογικά Προγράμματα Βιομηχανικής Μετάβασης σε Τομεακό ή/και Περιφερειακό επίπεδο	30	3.000.000,00	65%	90.000.000	58.500.000	45.483.750	μεμονωμένες ΜΜΕ (μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων)
3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.1. Ενίσχυση Σχεδίων Παραγωγικού Μετασχηματισμού, Εκσυγχρονισμού και Ανάπτυξης Καινοτομίας των ΜΜΕ	120 Σχέδια στο 1ο Στάδιο & 40 Σχέδια στο 2ο Στάδιο	75.000 € 1ο Στάδιο, 1.500.000 € 2ο Στάδιο	65%	69.000.000	44.850.000	34.870.875	μεμονωμένες ΜΜΕ
3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.2. Ενίσχυση της χειροτεχνίας και της πολιτιστικής βιομηχανίας	70	650.000,00	70%	45.500.000	31.850.000	24.763.375	μεμονωμένες ΜΜΕ
3.1. Παραγωγικός Εκσυγχρονισμός και Ανάπτυξη της Καινοτομίας στη Βιομηχανία	3.1.3. Στήριξη νέων συνεργατικών προτύπων / clusters (τομεακά και πολυτομεακά) - Εξωστρέφεια Ελληνικής Βιομηχανίας –Στήριξη διεθνοποίησης μέσω Συνεργατικών σχημάτων	8	5.000.000	65%	40.000.000	26.000.000	20.215.000	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων/ Φορέων/ Συνεργατικών σχημάτων	Μέσος π/υ ανά επενδυτικό σχέδιο	Μέσο % ενίσχυσης	Συνολικός π/υ	π/υ ΔΔ	π/υ Ενωσιακή Συμμετοχή	Παρατηρήσεις/Σχόλια
3.2. Υποστήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή τους στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές	3.2.1. Σχέδια Προσαρμογής και Αναδιάρθρωσης Επιχειρήσεων	450	400.000	70%	180.000.000	126.000.000	97.965.000	μεμονομένες επιχειρήσεις ή συνεργατικά σχήματα
4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.1. Προώθηση της τεχνολογικής αναβάθμισης και του ψηφιακού μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων - Προσαρμογή τους στην Βιομηχανία 4.0.	200	1.500.000	65%	300.000.000	195.000.000	151.612.500	μεμονωμένες ΜΜΕ ή συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.2. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών ΤΠΕ για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	30	2.500.000	65%	75.000.000	48.750.000	37.903.125	μεμονωμένες ΜΜΕ
4.1. Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Βιομηχανίας	4.1.3. Συνεργατικά εμβληματικά έργα Βιομηχανίας 4.0	10	5.000.000	65%	50.000.000	32.500.000	25.268.750	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
5.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της βιομηχανίας και την έξυπνη εξειδίκευση	5.1.1 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της ΕΣΕΕ 21-27	50	450.000	65%	22.500.000	14.625.000	11.370.938	
5.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της βιομηχανίας και την έξυπνη εξειδίκευση	5.1.2 Αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της Βιομηχανίας 4.0	200	250.000	65%	50.000.000	32.500.000	25.268.750	
5.2 Reskilling και upskilling Ανθρώπινου Δυναμικού	5.2.1. Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων	100	450.000	65%	45.000.000	29.250.000	22.741.875	μεμονωμένες ΜΜΕ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ / ΟΜΑΔΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων/ Φορέων/ Συνεργατικών σχημάτων	Μέσος π/υ ανά επενδυτικό σχέδιο	Μέσο % ενίσχυσης	Συνολικός π/υ	π/υ ΔΔ	π/υ Ενωσιακή Συμμετοχή	Παρατηρήσεις/Σχόλια
5.2 Reskilling και upskilling Ανθρώπινου Δυναμικού	5.2.2. Συνεργατικές Δράσεις σε τομεακό επίπεδο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (sectoral cooperation on skills)	25	1.500.000	65%	37.500.000	24.375.000	18.951.563	συνεργατικά σχήματα ΜΜΕ
6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	6.1.1. Εκσυγχρονισμός Δικτύου Επιχειρηματικών Πάρκων	25	400.000	45%	10.000.000	4.500.000	3.498.750	
6.1. Ενίσχυση των Υποδομών Εγκατάστασης της Βιομηχανίας	6.1.2. Εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων	10	3.500.000	65%	35.000.000	22.750.000	17.688.125	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΟΡΙΣΜΟΙ – ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

5. ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Δεδομένης της εκτεταμένης χρήσης όρων και εννοιών στα πεδία των αναλύσεων των θεμάτων της βιομηχανίας και της επιχειρηματικότητας, και πέραν των αναφερομένων στο παρόν παραδοτέο, παρατίθεται ευρετήριο με την βασική ορολογία που αφορά την ανάπτυξη, τη βιομηχανική μετάβαση και το μετασχηματισμό της Ελληνικής Βιομηχανίας. Ο κατάλογος των όρων και των εννοιών δεν είναι προφανώς εξαντλητικός, καθώς η συζήτηση για το μετασχηματισμό της βιομηχανίας είναι ανοιχτή, αποτελεί, όμως μια βάση προς εμπλουτισμό και διαμόρφωση και σε άλλα επίπεδα ανάλυσης και λήψης αποφάσεων.

Η παράθεση γίνεται αλφαβητικά, σύμφωνα με την ελληνική απόδοση των όρων, ενώ η αναζήτηση των όρων διευκολύνεται με την παράθεσή τους στον Πίνακα Περιεχομένων του Παραδοτέου.

Ανθρώπινο Κεφάλαιο (Human Capital)

Το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι μια έννοια που χρησιμοποιείται από τους επαγγελματίες ανθρώπινου δυναμικού για να ορίσει προσωπικά χαρακτηριστικά που θεωρούνται χρήσιμα στη διαδικασία παραγωγής ενώ σε μακρο επίπεδο αφορά στο απόθεμα δεξιοτήτων που διαθέτει το εργατικό δυναμικό. Περιλαμβάνει (μεταξύ άλλων) τις γνώσεις, δεξιότητες, τεχνογνωσία, καλή υγεία και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού⁴.

Αλυσίδα Αξίας

Η έννοια που ορίζεται ως «αλυσίδα αξίας» βασίζεται σε ένα συγκεκριμένο πρίσμα/ οπτική παρακολούθησης της διαδικασίας των λειτουργιών των οργανισμών, με βάση την ιδέα ότι ο εκάστοτε οργανισμός παραγωγής (προϊόντος ή υπηρεσίας) λαμβάνεται ως ένα σύστημα, αποτελούμενο από υποσυστήματα το καθένα με εισροές, διαδικασίες μετασχηματισμού και εκροές. Οι εισροές, οι διαδικασίες μετασχηματισμού και τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν την απόκτηση και κατανάλωση πόρων (οι οποίοι μπορεί να είναι κεφάλαιο, εργασία, υλικά, εξοπλισμός, κτίρια, γη, διοίκηση και διαχείριση) ενώ ο τρόπος διεξαγωγής των δραστηριοτήτων της αλυσίδας αξίας καθορίζει το κόστος και άρα επηρεάζει τα κέρδη⁵. Λόγω του διεθνοποιημένου χαρακτήρα που αποκτά η οικονομία και το εμπόριο, οι επιχειρήσεις οι οποίες εμπλέκονται μπορεί να προέρχονται από διάφορα μέρη του κόσμου, σχηματίζοντας έτσι δίκτυα ευρωπαϊκών ή και διεθνών αλυσίδων αξίας, όπου οι μεγάλες κυρίως επιχειρήσεις δημιουργούν παγκόσμιες γραμμές παραγωγής για τα τελικά τους προϊόντα και υπηρεσίες ώστε να καταναείμουν τις δραστηριότητες τους ανά τον κόσμο με το βέλτιστο τρόπο. Σε κάθε στάδιο των γραμμών αυτών, οι εκάστοτε «κρίκοι» αλυσίδας δημιουργούν προστιθέμενη αξία, η οποία είναι η κινητήριος δύναμη, αλλά τελικά και ο λόγος ύπαρξης των παγκόσμιων αλυσίδων αξίας. Οι αλυσίδες αξίας προσφέρουν τη δυνατότητα ακόμα και σε μικρότερες, αλλά ενδεχομένως εξειδικευμένες επιχειρήσεις της χώρας να ενταχθούν και τελικά να αποτελέσουν κρίσιμο μέρος αυτής της παγκόσμιας αλυσίδας⁶.

Αρνητικές Εκπομπές (Negative Emissions)

Προκειμένου να επιτευχθούν οι μακροπρόθεσμοι κλιματικοί στόχοι που καθορίζονται στη Συμφωνία του Παρισιού, υπάρχει ανάγκη όχι μόνο να μειωθεί η εκπομπή επιβλαβών αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, αλλά και η διενέργεια δράσεων για την απομάκρυνση του πλεονάζοντος διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από την ατμόσφαιρα, όπως και του CO₂ που θα συνεχίσει να εκπέμπεται καθώς οι οικονομίες βρίσκονται σε διαδικασία μετάβασης για την επίτευξη μείωσης των εκπομπών άνθρακα.

⁴ Claudia Goldin (Department of Economics Harvard University), Handbook of Cliometrics, Claude Diebolt and Michael Hauptert, editors

⁵ Decision Support Tools: Porter's Value Chain". Cambridge University: Institute for Manufacturing (IfM).

⁶ <https://hellenicproduction.org/greek-industry-and-global-value-chains/>

Η διαδικασία αφαίρεσης αερίων θερμοκηπίου (GGR) ή CO₂ (CDR) από την ατμόσφαιρα είναι δυνατή μέσω αρνητικών εκπομπών, όπου περισσότερο CO₂ αφαιρείται από ό, τι εισάγεται στην ατμόσφαιρα. Οι αρνητικές εκπομπές μπορούν να επιτευχθούν μέσω μιας σειράς είτε με την ενίσχυση των υπαρχουσών φυσικών διεργασιών που απομακρύνουν τον άνθρακα από την ατμόσφαιρα (π.χ., αυξάνοντας την απορρόφησή του από δέντρα, χώμα ή άλλους «νεροχύτες άνθρακα») είτε χρησιμοποιώντας χημικές διεργασίες, για παράδειγμα, για την άμεση δέσμευση CO₂ από τον ατμοσφαιρικό αέρα και αποθηκεύστε το αλλού (π.χ. υπόγειο)⁷.

Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση (ΑΒΣ)

Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση (ΑΒΣ), σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 41 του Ν. 3982/2011, είναι η περιοχή που παρουσιάζει αυξημένη συγκέντρωση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, έλλειψη υποδομών, πολεοδομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα⁸.

Ως Εξυγίανση των ΑΒΣ ορίζεται η πολεοδομική οργάνωση της έκτασης, ο σχεδιασμός και η κατασκευή έργων υποδομής που θα εξασφαλίσουν την συνέχιση της λειτουργίας των υφιστάμενων δραστηριοτήτων με όρους αποδεκτούς από την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Σε μια ΑΒΣ ως προς τη δόμηση⁹ ισχύουν οι διατάξεις της «εκτός σχεδίου» δόμησης και ως προς τις χρήσεις γης αυτές μπορεί είτε να μην έχουν θεσμοθετηθεί στην περιοχή, είτε να έχουν θεσμοθετηθεί και να είναι συμβατές με τις υπάρχουσες δραστηριότητες.

Βιομηχανία 4.0

Ο όρος «Βιομηχανία 4.0¹⁰» αναφέρεται στην 4η Βιομηχανική επανάσταση, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα σύνολο εξελιγμένων τεχνολογιών που συνδυάζουν την χρήση «έξυπνων» και πλήρως διασυνδεδεμένων συσκευών και μηχανισμών, κάνοντας έτσι λεπτά τα όρια μεταξύ ψηφιακής και πραγματικής σφαίρας. Τα θεμέλια της Βιομηχανίας 4.0 χτίζονται πάνω σε ένα σύνολο τεχνολογιών/ τεχνολογικών εξελίξεων (ενδεικτικά όπως Τεχνητή νοημοσύνη -Artificial intelligence, Κυβερνοασφάλεια - Cybersecurity, Μεγάλα Δεδομένα - Big Data Analytics, το Βιομηχανικό ίντερνετ των πραγμάτων - The Industrial Internet of Things (IIoT), μεταποιητικά εκτελεστικά συστήματα (Manufacturing Execution Systems (MES), Τεχνολογίες Cloud, Εφαρμογές Machine-to-Machine (M2M), Συστήματα Υψηλής Υπολογιστικής ισχύος (Electronic Components & Systems), οι οποίες μεταμορφώνουν δραστικά την βιομηχανική παραγωγή και την μεταποίηση.

Μέσα από την αξιοποίηση των παραπάνω τεχνολογιών, σε συνδυασμό με τα νέα υλικά (όπως βιοϋλικά και νανοϋλικά), αλλά και νέες παραγωγικές διαδικασίες (data-driven παραγωγή, cybersecurity, AI, ακόμα και συνθετική βιολογία), η Βιομηχανία 4.0 αναμένεται να προκαλέσει μια ολιστική μετάλλαξη στο σημερινό βιομηχανικό περιβάλλον.

Βιομηχανική / επιχειρηματική συμβίωση

Η Βιομηχανική συμβίωση αφορά τον τομέα εκείνο της Βιομηχανικής Οικολογίας η οποία εξετάζει βιομηχανίες – που παραδοσιακά λειτουργούσαν ξεχωριστά η μία από την άλλη- μέσω μιας συλλογικής προσέγγισής των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων τα οποία δύναται να αναπτυχθούν από την φυσική ανταλλαγή υλικών , προϊόντων, ενέργειας κ.ο.κ. μεταξύ αυτών. Βασικός στόχος της βιομηχανικής συμβίωσης είναι η συνεργασία και οι συνεργατικές δυνατότητες που προσφέρει ιδίως η γεωγραφική εγγύτητα¹¹.

⁷ Intergovernmental Panel on Climate Change (United Nations), <https://www.ipcc.ch/sr15/faq/faq-chapter-4/>

⁸ Επιχειρησιακό Σχέδιο για την ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων στην Ελληνική Επικράτεια, σύμφωνα με το Ν.3982/2011, Αρθ.42, παρ.3, ΧΩΡΟΒΑΤΗΣ Α.Ε., ΓΓΒ, 2018

⁹ Mourtsiadis, Andreas. (2010). Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις της περιοχής Οινόφυτων - Σχηματαρίου: Υπάρχουσα κατάσταση και δυνατότητες παρεμβάσεων. 10.13140/RG.2.2.32148.91521.

¹⁰ The 4th Industrial Revolution : responding to the impact of Artificial Intelligence on Business, Skilton, Mark, Hovsepian, Felix (2018)

¹¹ Chertow, M. R. (2000). Industrial symbiosis: Literature and taxonomy. Annual Review of Energy and Environment 25, 313-337

Βιομηχανική έρευνα

Η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να συμπεριλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα και ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών¹².

Βιομηχανική Μετάβαση

Είναι το άθροισμα όλων των μακροπρόθεσμων τάσεων διαρθρωτικής αλλαγής στην οικονομία που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην παραγωγή, την κατανάλωση, καθώς και τα κοινωνικά αποτελέσματα, όπως η απασχόληση και η βιωσιμότητα. Παραδείγματα παγκόσμιων παρορμήσεων που μπορούν να δημιουργήσουν διαρθρωτικές αλλαγές είναι οι φάσεις της βιομηχανικής επανάστασης, και πιο πρόσφατα τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής¹³.

Η βιομηχανική μετάβαση αποτελεί μια ευρύτερη στρατηγική μετασχηματισμού των βιομηχανικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, είτε σε μία περιφέρεια είτε σε ένα κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η Βιομηχανική Μετάβαση θα πρέπει να επιτυγχάνει τους παρακάτω στόχους:

- ✓ Πράσινη μετάβαση και επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας
- ✓ Ψηφιακός Μετασχηματισμός και προσαρμογή στη 4η βιομηχανική επανάσταση
- ✓ Ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού βιομηχανικού τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο¹⁴

Η βιομηχανική μετάβαση όπως ορίζεται από σχετικές ανακοινώσεις της Ε.Ε. για τη νέα Βιομηχανική πολιτική, δύναται να περιλαμβάνει¹⁵

α) τον ψηφιακό μετασχηματισμό δεδομένης βιομηχανίας / τομέα / αλυσίδας αξίας ταυτόχρονα με την εφαρμογή κανόνων κυκλικής Οικονομίας και Περιβαλλοντικής Προστασίας ή/και

β) την ταυτόχρονη ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών και την διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης προς νέους τομείς και αγορές.

Η Βιομηχανική Μετάβαση προκειμένου να είναι επιτυχής, απαιτεί συλλογικότητα και προϋποθέτει ευρύτερη συμμετοχή όλων των παραγόντων του βιομηχανικού οικοσυστήματος, καθώς και την αποτελεσματική συνεργασία του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Σημειώνεται πως ένα σχέδιο παρέμβασης σε μεμονωμένες επιχειρήσεις, μπορεί να συντελέσει σε βιομηχανική μετάβαση ενός κλάδου ή μιας περιοχής, εφόσον:

- ✓ εμπίπτει σε ένα ευρύτερο πλέγμα αλληλένδετων δράσεων με κοινή στοχοθεσία και
- ✓ πρόκειται να συνδράμει στην επίτευξη μιας αλλαγής ενός οικονομικού μοντέλου/συστήματος, ήτοι από την παραγωγή, έως και την κατανάλωση ενός προϊόντος ή από τη δημιουργία, έως και τη χρήση μιας υπηρεσίας, αντίστοιχα.

¹² Community framework for state aid for research and development and innovation' (2006/C 323/01).

¹³ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC124822_quick_guide_point_review_logo.pdf

¹⁴ OECD Regions in Industrial Transition : policy highlights (2019)

https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/Draft_policy_highlights_RIT_FINAL.pdf

¹⁵ Διεξαγωγή Εργαστηρίων στο πλαίσιο της Εταιρικής Σχέσης μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας και της Επιχειρηματικής Κοινότητας, Κείμενο Βάσης, Ζησοπούλου Σ. Κωττάκης Ι, ΓΓΒ, Ιούnius 2021

Βιομηχανική Οικολογία

Η Βιομηχανική Οικολογία αποτελεί μια νέα προσέγγιση στον βιομηχανικό σχεδιασμό προϊόντων και διαδικασιών και την εφαρμογή βιώσιμων στρατηγικών παραγωγής. Είναι μια έννοια κατά την οποία ένα βιομηχανικό σύστημα δεν αντιμετωπίζεται μεμονωμένα από τα γύρω του συστήματα, αλλά σε συμφωνία/συνέργεια με αυτά¹⁶. Αποτελεί το μέσο με το οποίο η ανθρωπότητα μπορεί ορθολογικά να προσεγγίζει και διατηρεί την επιθυμητή φέρουσα ικανότητα, δεδομένης της συνεχιζόμενης οικονομικής, πολιτιστικής και τεχνολογικής εξέλιξης¹⁷. Σημειώνεται ότι περιλαμβάνει τη βελτιστοποίηση ολόκληρου του κύκλου ζωής των υλικών από την εξόρυξη πρώτων υλών έως το τελικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων των συστατικών και των αποβλήτων που προκύπτουν από κάθε στάδιο της παραγωγής και της διαδικασίας υλικού.

Βιομηχανικό Οικοσύστημα

Αποτελεί ένα σύστημα¹⁸, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται σε οποιαδήποτε στάδιο μιας βιομηχανικής αλυσίδας αξίας και στοχεύουν, ως μια συγκροτημένη δομή / ομάδα στην πραγμάτωση συγκεκριμένων σκοπών, λειτουργώντας με τρόπους ανάλογους με εκείνους των (αποδεδειγμένα αειφόρων) φυσικών οικοσυστημάτων. Ο όρος «Οικοσύστημα» χρησιμοποιείται δόκιμα για να αποτυπώσει το σύνολο των αλληλοσυνδέσεων και αλληλεξαρτήσεων μεταξύ τομέων και επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά, επιτρέποντας μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω (bottom up approach) για την εξέταση των ιδιομορφιών των επιχειρηματικών υποδειγμάτων, του υψηλού ποσοστού ευάλωτων φορέων (π.χ. ΜΜΕ) και της μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεων. Ενδεικτικά περιλαμβάνει επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους (από start ups έως μεγάλες επιχειρήσεις), ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, παρόχους υπηρεσιών, προμηθευτές κ.ο.κ.. Η συνάθροιση και η συνεργασία διαφόρων βιομηχανικών επιχειρήσεων προκειμένου να παράξουν από κοινού ένα προϊόν, δύναται να αποτελέσει ένα βιομηχανικό οικοσύστημα. Τα οικοσυστήματα αυτά εξελίσσονται εντός του ίδιου πλαισίου και συγκεκριμένα: σε μια ολοκληρωμένη και ενιαία αγορά με δραστηριότητες έρευνας, μηχανικής παραγωγής, συναρμολόγησης και παροχής υπηρεσιών που εξαπλώνονται σε πλήθος κρατών και η διαταραχή ενός οικοσυστήματος σε μια περιοχή ή χώρα μπορεί εν δυνάμει να πλήξει το σύνολο του οικοσυστήματος λόγω της ύπαρξης αλληλεξαρτήσεων.

Βίο-οικονομία (Biobased economy, bioeconomy)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει τη βίο-οικονομία ως «παραγωγή ανανεώσιμων βιολογικών πόρων και τη μετατροπή αυτών των πόρων και ροών αποβλήτων σε προϊόντα προστιθέμενης αξίας, όπως τρόφιμα, ζωοτροφές, βιολογικά προϊόντα και βιοενέργεια. Οι τομείς και οι βιομηχανίες της έχουν ισχυρές δυνατότητες καινοτομίας στη χρήση ενός ευρέος φάσματος επιστημών, δυνατοτήτων και βιομηχανικών τεχνολογιών»¹⁹. Ουσιαστικά αφορά την οικονομική δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη χρήση βιοτεχνολογίας και βιομάζας στην παραγωγή αγαθών, υπηρεσιών ή ενέργειας, ενώ εκμεταλλεύεται επίσης το δυναμικό που αποθηκεύεται μέσα σε εκατομμύρια τόνους βιολογικών αποβλήτων και υπολειμμάτων υλικών²⁰. Η μετάβαση από μια οικονομία βασισμένη σε ορυκτά καύσιμα σε βίο-οικονομία αναμένεται να μειώσει την εξάρτησή ρυπογόνες πηγές ενέργειας/ καύσιμα και να επιτύχει μεγαλύτερη βιωσιμότητα καθώς και να συμβάλει στην προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος.

¹⁶ L.W. Jelinski, T. E. Graedel, R. A. Laudise, D. W. McCall, and C. Kumar N. Patel, "Industrial Ecology: Concepts and Approaches," Proceedings of National Academy of Sciences, USA 89 (February 1992)

¹⁷ Braden Allenby and Thomas E. Graedel, Industrial Ecology (New York: Prentice Hall, 1993; pre-publication edition).

¹⁸ <https://clustercollaboration.eu/in-focus/industrial-ecosystems>

¹⁹ Innovating for Sustainable Growth A Bioeconomy for Europe (2012- Directorate General for Research and Innovation)

²⁰ Smyth, S. J.; Aerni, P.; Castle, D.; Demont, M.; Falck-Zepeda, J. B.; Paarlberg, R.; Phillips, P. W. B.; Pray, C. E.; Savastano, S.; Wesseler; Zilberman, D. (2011). "Sustainability and the bioeconomy: Policy recommendations from the 15th ICABR conference". AgBioForum. 14 (3): 180–186

Βιώσιμη ενέργεια (sustainable energy)

Βιώσιμο σημαίνει ότι κάτι μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιείται ή να βασίζεται ως πόρος χωρίς να εξαντλείται ή να εξαντλείται. Η ενέργεια είναι «βιώσιμη» εάν μπορεί να δημιουργηθεί, να χρησιμοποιηθεί ή να συγκομιστεί χωρίς να βλάψει το περιβάλλον ενώ εάν είναι ανανεώσιμη, η προμήθειά της δεν θα εξαντληθεί. Ακόμα τα παράγωγα αυτής και η μορφές που λαμβάνει μετά την χρήση της δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον όπως π.χ. η ρύπανση των ποταμών ή το ρεύμα του νερού²¹.

Βιώσιμη κατανάλωση (sustainable consumption)

Η χρήση υπηρεσιών και συναφών προϊόντων, που ανταποκρίνονται στις βασικές ανάγκες και προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής, ενώ ελαχιστοποιούν τη χρήση φυσικών πόρων και τοξικών υλικών καθώς και τις εκπομπές αποβλήτων και ρύπων ,κατά τον κύκλο ζωής της υπηρεσίας ή του προϊόντος, ώστε να μην διακυβεύονται οι ανάγκες των επόμενων γενεών^{22,23}. Με απλά λόγια η βιώσιμη κατανάλωση είναι η χρήση υλικών προϊόντων, ενέργειας και άυλων υπηρεσιών με τέτοιο τρόπο ώστε η χρήση τους να ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, έτσι ώστε οι ανθρώπινες ανάγκες να μπορούν να καλυφθούν όχι μόνο στο παρόν αλλά και στις μελλοντικές γενιές²⁴. Η κατανάλωση προφανώς δεν αφορά μόνο άτομα και νοικοκυριά, αλλά και κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και άλλα ιδρύματα.

Βιώσιμη μετακίνηση/ κινητικότητα (sustainable mobility)

Η έννοια της βιώσιμης κινητικότητας προέρχεται από την ευρύτερη έννοια της «αιετόφρου / βιώσιμης ανάπτυξης» και αφορά στην διασφάλιση ότι τα συστήματα μεταφοράς / μετακίνησης ικανοποιούν τις οικονομικές , κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανάγκες της κοινωνίας, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τις ανεπιθύμητες / αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, κοινωνία και περιβάλλον²⁵. Όλοι οι βασικοί ορισμοί που βρέθηκαν στη βιβλιογραφία τονίζουν ότι δεν αρκεί η αναφορά και ενασχόληση μόνο με τις περιβαλλοντικές πτυχές των μετακινήσεων, αν και έχουν πρωταρχική σημασία, αλλά πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Επιπλέον, οι στρατηγικές για την επίτευξη του στόχου της βιώσιμης κινητικότητας δεν μπορεί να περιοριστούν μόνο στην παραγωγή/χρήση λιγότερο ρυπογόνων συστημάτων μεταφορών²⁶.

Βιώσιμη παραγωγή (sustainable production)

Η βιωσιμότητα και η βιώσιμη παραγωγή είναι σήμερα ένα ευρύ πεδίο έρευνας λόγω του επείγοντος της μείωσης των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων της βιομηχανικής παραγωγής με τα ζητήματα βιώσιμης παραγωγής να διερευνώνται ευρέως. Η παραγωγή αυτή αφορά στην ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων όσον αφορά τον συνολικό κύκλο ζωής τους και την εφαρμογή βιώσιμων διαδικασιών και συστημάτων παραγωγής που ελαχιστοποιούν τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καταναλώνουν ελάχιστα υλικά, ενέργεια και άλλους πόρους, είναι ασφαλείς για όλους τους ενδιαφερόμενους και είναι οικονομικά αποδοτικοί από την πλευρά της κοινωνίας²⁷.

²¹ De Silva L.C., Low K.C.P. (2013) Sustainable Energy Management and CSR. In: Idowu S.O., Capaldi N., Zu L., Gupta A.D. (eds) Encyclopedia of Corporate Social Responsibility. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-28036-8_571

²² S. Ofstad, L. Westly, T. Bratelli Norway, miljøverndepartementet, symposium on sustainable consumption Symposium: Sustainable Consumption: 19-20 January 1994 : Oslo, Norway, Ministry of Environment, Oslo, Norway (1994)

²³ Zu L. (2013) Sustainable Production and Consumption. In: Idowu S.O., Capaldi N., Zu L., Gupta A.D. (eds) Encyclopedia of Corporate Social Responsibility. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-28036-8_258

²⁴ Our common future. World Commission on Environment and Development. Oxford: Oxford University Press. 1987

²⁵ European Commission. A Community Strategy for 'Sustainable Mobility', Green Paper on the Impact of Transport. on the Environment; COM (1992) 46 Final; Commission of the European Communities: Brussels, Belgium, 1992.

²⁶ Gallo, Mariano, and Mario Marinelli. 2020. "Sustainable Mobility: A Review of Possible Actions and Policies" Sustainability 12, no. 18: 7499.

²⁷ Kaushik Kumar, Divya Zindani and Paulo Davim, Sustainable Engineering Products and Manufacturing Technologies (2019)

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ)

Η ΔΕΑ είναι μια διαδραστική και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία στην οποία συμμετέχουν φορείς από τον παραγωγικό τομέα, την ερευνητική κοινότητα, την πολιτική και την κοινωνία. Οι σχετικοί φορείς εντοπίζουν νέες και πιθανές δραστηριότητες και ενημερώνουν τους φορείς άσκησης πολιτικής, οι οποίοι αξιολογούν αυτές τις πληροφορίες και εξουσιοδοτούν εκείνους τους παράγοντες που είναι πιο ικανοί να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες. Αυτή η διαδικασία είναι αυτό που διακρίνει κυρίως την Έξυπνη Εξειδίκευση από τις παραδοσιακές βιομηχανικές πολιτικές και πολιτικές καινοτομίας. Είναι μια διαδικασία από τα κάτω προς τα πάνω και αποκλίνει από την παραδοσιακή πολιτική παρέμβασης (συγκεντρωτική διαδικασία λήψης αποφάσεων από τα πάνω προς τα κάτω), καθώς βασίζεται στην αρχή ότι η απαιτούμενη γνώση είναι διάσπαρτη στους εμπλεκόμενους φορείς και όχι συγκεντρωμένη σε μια κεντρική υπηρεσία/ δημόσια αρχή^{28,29}.

Διεθνοποίηση

Ο όρος «διεθνοποίηση»³⁰ αναφέρεται σε όλες τις δραστηριότητες που θέτουν τις επιχειρήσεις σε μια ουσιαστική επιχειρηματική σχέση με έναν ξένο εταίρο, εξαγωγές, εισαγωγές, άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ – μετεγκατάσταση ή εξωτερική ανάθεση), συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, συνεργατικά ερευνητικά σχέδια με διεθνείς αλυσίδες αξίας, συμμετοχή σε διεθνείς και ευρωπαϊκούς συνεργατικούς σχηματισμούς και πλατφόρμες καινοτομίας.

Η διεθνοποίηση αποτελεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανταποκρίνεται στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που συνεπάγεται η παγκοσμιοποίηση. Η επιχειρηματική αυτή δραστηριότητα μπορεί να αναπτυχθεί σε διασυνοριακό επίπεδο, σε διακρατικό επίπεδο εντός της ΕΕ ή σε διεθνές επίπεδο.

Εμβληματικές βιομηχανικές επενδύσεις “Game changers”

Οι εμβληματικές βιομηχανικές επενδύσεις, αποτελούν εγχειρήματα με μεγάλου κόστους επενδυτικά σχέδια, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν πολλαπλασιαστικά οφέλη για ένα κλάδο και τα οποία συνήθως συνδέονται με την συμμετοχή μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων με χαρακτηριστικά “Game changer” ή/και πολυεθνικών εταιρειών.

Ως «Μεγάλο επενδυτικό έργο»³¹: νοείται η αρχική επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες άνω των 50 εκατ. ευρώ, υπολογιζόμενες με τις τιμές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.

Εξειδικευμένες αγορές (niche markets)

Αποτελούν εξειδικευμένα τμήματα της αγοράς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και υψηλή προστιθέμενη αξία, όπου εδράζονται δραστηριότητες υψηλής παραγωγικής και τεχνολογικής εξειδίκευσης/επίδοσης στο πλαίσιο των τομέων προτεραιότητας της Στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ). Σε γενικότερο πλαίσιο αφορούν «μικρές αγορές που αποτελούνται από μικρή ομάδα πελατών με παρόμοια χαρακτηριστικά ή ανάγκες»³² ή εναλλακτικά μια πιο στενά καθορισμένη ομάδα – αγορά που αναζητά ένα ξεχωριστό μείγμα πλεονεκτημάτων όσον αφορά προϊόν και υπηρεσία³³.

²⁸ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/edp>

²⁹ Smart Specialisation Opportunities and Challenges for Regional Innovation Policy, Dominique Foray 2015

³⁰ Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ, δυνατότητες στήριξης της πολιτικής για τις ΜΜΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2014, http://publications.europa.eu/resource/cellar/dd69f968-fea2-4034-90d5-7a648574618f.0017.04/DOC_1

³¹ Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (651/2014) σελ. 24

³² Dalgic, T. and Leeuw, M. (1994), “Niche marketing revisited: concepts, applications, and some european cases”, European Journal of Marketing, Vol. 28 No. 4, pp. 39-55.

³³ Kotler, P. (2003), Marketing Management, 11th ed., Prentice-Hall, Upper Saddle River, NJ, p.280

Έξυπνο Πλέγμα/ Δίκτυο (Smart Grid)

Είναι ένα ευφυές δίκτυο που ενσωματώνει τις δράσεις διαφορετικών χρηστών, καταναλωτών και παραγωγών για να εξασφαλίσει έναν αποτελεσματικό, βιώσιμο, ασφαλή εφοδιασμό με προσιτή ενέργεια. Η τεχνολογία αυτή χρησιμοποιείται για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, την παροχή θέρμανσης και ψύξης μέσω ενός έξυπνου θερμικού δικτύου ή τη διανομή αερίου. Στόχος είναι να συνδυαστούν όσο το δυνατόν περισσότερες διαφορετικές πηγές ενέργειας για την βελτιστοποίηση της κατανάλωσης και της ενεργειακής απόδοσης των εγκαταστάσεων. Βασικό χαρακτηριστικό της τεχνολογίας είναι ότι επιτρέπει μια αμφίδρομη ροή ηλεκτρικής ενέργειας και δεδομένων, όπου η έξυπνη μέτρηση αποτελεί το πρώτο βήμα για την προαναφερθείσα βελτιστοποίηση. Τα έξυπνα δίκτυα - ως έννοια - έγιναν γνωστά πριν από μια δεκαετία και είναι απαραίτητα στον ψηφιακό μετασχηματισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας³⁴.

Επιχειρηματικό Πάρκο

Βάσει του ν. 3982/2011³⁵ τα Επιχειρηματικά Πάρκα ορίζονται ως ένα οργανικά ολοκληρωμένο σύνολο δομών, υπηρεσιών και υποδομών που ιδρύεται και λειτουργεί για να υποστηρίξει:

- α) Επιχειρηματικές δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, με εξαίρεση τα εμπορικά κέντρα.
- β) Επιχειρήσεις Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics), αποθήκες και συγκροτήματα αποθηκών οι οποίες δεν αποτελούν τμήματα των βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων.
- γ) Δραστηριότητες του Ν. 1575/1985 (Α' 207).
- δ) Ερευνητικά κέντρα και εργαστήρια που σχετίζονται με εφαρμοσμένη βιομηχανική, ενεργειακή, μεταλλευτική έρευνα, κέντρα τεχνολογικής υποστήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, εργαστήρια παροχής υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας και ποιότητας, καθώς και εγκαταστάσεις που αξιοποιούν ή συνδέονται με τα αποτελέσματα των εργασιών των ερευνητικών κέντρων ή των εργαστηρίων, σχολές τεχνικής κατεύθυνσης και παραρτήματα πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.
- ε) Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.
- στ) Δραστηριότητες υποστηρικτικές ή υποβοηθητικές της λειτουργίας των επιχειρήσεων του Επιχειρηματικού Πάρκου
- η) Δραστηριότητες παραγωγής ηλεκτρικής ή και θερμικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και φυσικό αέριο, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας, με τις συνοδευτικές υποδομές τους (γραμμές μεταφοράς και διανομής και εγκαταστάσεις τροφοδοσίας με καύσιμα).

Πρόκειται για οργανωμένο υποδοχέα μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ΟΥΜΕΔ) ο οποίος διαθέτει πολεοδομική οργάνωση, έργα υποδομής, κανονισμό λειτουργίας και Εταιρεία Διαχείρισης (ΕΔΕΠ) που εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται σ' αυτά.

Ερευνητικές Υποδομές

Οι εγκαταστάσεις, οι πόροι και οι συναφείς υπηρεσίες που χρησιμοποιεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεξαγωγή έρευνας στους αντίστοιχους τομείς. Ο ορισμός αυτός καλύπτει τον επιστημονικό εξοπλισμό ή σύνολα οργάνων, τους γνωστικούς πόρους, όπως συλλογές, αρχεία και δομημένες επιστημονικές πληροφορίες, τις υποδομές με βάση την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, εξοπλισμό

³⁴ Osama Majeed Butt, Muhammad Zulqarnain, Tallal Majeed Butt, Recent advancement in smart grid technology: Future prospects in the electrical power network, Ain Shams Engineering Journal, Volume 12, Issue 1, 2021, Pages 687-695,

³⁵ Άρθρο 42 παρ. 3 του Ν.3982/2011, ΦΕΚ Α 143/17.06.2011

πληροφορικής, λογισμικό και επικοινωνιακά εργαλεία, καθώς και κάθε άλλο μέσο το οποίο είναι απαραίτητο για τη διεξαγωγή έρευνας³⁶.

Εστίες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

Εξειδικευμένες αγορές (niche markets) που προσδιορίζονται μέσω της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης (ΔΕΑ) στην οποία συμμετέχουν φορείς από τον παραγωγικό τομέα, την ερευνητική κοινότητα, την πολιτική και την κοινωνία και υπό προϋποθέσεις μπορούν να οδηγήσουν τον τομέα σε αποτελεσματικές πολιτικές διαφοροποίησης προϊόντων και υπηρεσιών και αύξησης της παραγόμενης προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητάς του.

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal)

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία είναι μια βιώσιμη στρατηγική ανάπτυξης για την επίτευξη μιας κλιματικά ουδέτερης οικονομίας στην Ευρώπη έως το έτος 2050 (χωρίς συνολικές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου). Επικεντρώνεται σε μέτρα πολιτικής για μια πράσινη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση, εστιάζοντας στον τομέα της ενέργειας, την κινητικότητα, τα κτίρια, την κυκλική οικονομία και τους φυσικούς πόρους σε συντονισμό με τη δημιουργία θέσεων εργασίας.³⁷

Καινοτόμος επιχείρηση

- Επιχείρηση, η οποία είτε μπορεί να αποδείξει, μέσω αξιολόγησης, που διεξάγεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, ότι στο άμεσο μέλλον θα αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι νέες ή ουσιωδώς βελτιωμένες σε σχέση με τη σύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας,
- Επιχείρηση της οποίας οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 10% του συνόλου των λειτουργικών της δαπανών, σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη ή, σε περίπτωση επιχείρησης, που βρίσκεται σε φάση εκκίνησης και δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή³⁸.

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (Social Entrepreneurship) αποτελεί μια διακριτή μορφή επιχειρηματικότητας η οποία έχει ως σκοπό την επίτευξη ενός κοινωνικού σκοπού (social purpose) μέσω της δημιουργίας κοινωνικής αξίας (social value) και στοχεύει στην επίλυση πιεστικών κοινωνικών προβλημάτων όπως η προστασία του περιβάλλοντος, η εκπαίδευση, η παροχή υπηρεσιών υγείας, η φτώχεια, ενέργεια, υδάτινοι πόροι κλπ. Η αντιμετώπιση του προβλήματος που αναλαμβάνει τίθεται στο κέντρο των δραστηριοτήτων της κοινωνικής επιχείρησης και η επίλυσή του συχνά έρχεται μέσα από την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να λαμβάνει τόσο κερδοσκοπική όσο και μη κερδοσκοπική μορφή, χωρίς να αλλάζει ο τελικός σκοπός της, δηλαδή η επίτευξη ενός κοινωνικού σκοπού. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ξεκινούν από ανθρώπους με όραμα και επιμονή να επιτύχουν το στόχο της κοινωνικής αλλαγής και της επίτευξης λύσεων με διάρκεια και οι οποίοι εφαρμόζουν βασικές αρχές της επιχειρηματικότητας στη λειτουργία των οργανισμών τους.

³⁶ Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (651/2014), σελ. 25

³⁷ “Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – The European Green Deal”, COM(2019), Brussels 11.12.2019.

³⁸ Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (651/2014), σελ. 24

Κρίσιμο στοιχείο που διαχωρίζει τις «κοινωνικές» από τις «παραδοσιακές» επιχειρήσεις είναι το γεγονός ότι οι πρώτες στοχεύουν στην επίλυση συγκεκριμένων κοινωνικών προβλημάτων και όχι στην επίτευξη οικονομικού αποτελέσματος, το οποίο χρησιμοποιούν ως μέσο για την επιτυχία του σκοπού τους³⁹.

Κοινωνική Καινοτομία

Στην απλούστερη της μορφή, η κοινωνική καινοτομία⁴⁰ έχει να κάνει με τον εντοπισμό και την κάλυψη των ανεκπλήρωτων αναγκών ανθρώπων και κοινοτήτων. Οι δυνατότητες να εργαζόμαστε με διαφορετικούς τρόπους έχουν αλλάξει τον τρόπο που ζούμε τις ζωές μας. Από την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος τον 19ο αιώνα έως την καθιέρωση παιδικών σταθμών/προσχολικής φύλαξης παιδιών, κυβερνήσεις, άνθρωποι και οργανισμοί προσπαθούν να ικανοποιήσουν τις κατά καιρούς υπάρχουσες ανάγκες και προκλήσεις, ανακαλύπτοντας νέους τρόπους για να τις ξεπεράσουν⁴¹. Οι επιχειρήσεις κοινωνικής καινοτομίας εμπνέονται από κοινές αξίες, όπως η αλληλεγγύη, η κοινωνική συνοχή, η υπεροχή του ατόμου έναντι του κεφαλαίου, η κοινωνική ευθύνη, η δημοκρατική διαχείριση, χαρακτηρίζονται δε από το γεγονός ότι δεν επιδιώκουν το κέρδος και ότι τα κέρδη τους επανεπενδύονται στην επιχείρηση και την κοινωνία.

Κατά συνέπεια, η κοινωνική καινοτομία επιδιώκει τον εντοπισμό και την κάλυψη των ανεκπλήρωτων αναγκών ανθρώπων και κοινοτήτων, ενώ ως μέσο κάλυψης εστιασμένων αναγκών ή κενών σε ευρύτερες αλυσίδες αξίας αποτελεί έναν διαφορετικό τρόπο άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, διότι συνδέει σε σταθερή βάση το γενικό συμφέρον, τις οικονομικές επιδόσεις, τις εκτιμήσεις κοινωνικού χαρακτήρα και τη δημοκρατική λειτουργία.

Κοινωνικό-οικονομικό σύστημα (Socioeconomic System)

Ένα σύνθετο σύστημα που αποτελείται από κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, πολιτιστικά, πολιτικά, τεχνολογικά στοιχεία, τις σχέσεις μεταξύ τους και τις σχέσεις με άλλα συστήματα⁴². Το γεγονός ότι το σύστημα αυτό αποτελείται από κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία οδηγεί στο να περιγράφεται με την χρήση σημαντικών ποιοτικών στοιχείων και είναι δύσκολη η ανάλυση με τις παραδοσιακές μακροσκοπικές τεχνικές⁴³.

Κυκλική οικονομία

Η κυκλική οικονομία είναι ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, το οποίο περιλαμβάνει την ανταλλαγή, εκμίσθωση, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση και ανακύκλωση των υπαρχόντων υλικών και προϊόντων όσο το δυνατόν περισσότερο προκειμένου να παραταθεί ο κύκλος ζωής τους⁴⁴. Ενώ η συνήθης «γραμμική» οικονομία αφορά στο υπόδειγμα λήψης ενός φυσικού πόρου, μετατροπής του σε προϊόν και μετεξέλιξης του σε απόβλητο λόγω του τρόπου που έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, η κυκλική οικονομία προωθεί την επαναχρησιμοποίηση, διαμοιρασμό, επιδιόρθωση/ ανακατασκευή και ανακύκλωση για τη δημιουργία ενός κλειστού επανατροφοδοτούμενου συστήματος, ελαχιστοποιώντας τη χρήση εισροών πόρων και τη δημιουργία απορριμμάτων, ρύπανσης και εκπομπών άνθρακα

Το νέο αυτό μοντέλο βιώσιμης και ανατροφοδοτικής ανάπτυξης, εστιάζει στη μείωση της σπατάλης των πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία, δίνοντας έμφαση στην αξιοποίηση ανανεώσιμων πόρων, φυτικών και ζωικών υποπροϊόντων και βιοαποικοδομήσιμων υλικών, την ανάκτηση και την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, αλλά και την παραγωγή ενέργειας από τα απόβλητα παραγωγικών διαδικασιών.

³⁹ Stokes, D., N. Wilson, et al. (2010). Entrepreneurship, CENGAGE Learning

⁴⁰ <https://www.eesc.europa.eu/el/members-groups/categories/social-economy-category>

⁴¹ Κοινωνική Καινοτομία και Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 5η Ενότητα Εκμάθησης Job Town URBACT, 2014

⁴² Bruneckiene, Jurgita and Robertas Jucevicius, Ineta Zykiene, Jonas Rapsikevicius, and Mantas Lukauskas. "Quantum Theory and Artificial Intelligence in the Analysis of the Development of Socio-Economic Systems: Theoretical Insights." In Developing Countries and Technology Inclusion in the 21st Century Information Society. edited by Etim, Alice S., 22-38.

⁴³ Handbook of Research on Nature-Inspired Computing for Economics and Management, Complexity-Based Modelling Approaches for Commercial Applications D. Colling 2007

⁴⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/economy/20151201STO05603/kukliki-oikonomia-chrisimopoiise-to-xana>

Το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας προϋποθέτει νέους τρόπους σύλληψης και σχεδιασμού προϊόντων. Οι διαδικασίες, αλυσίδες αξίας, ακόμα και επιχειρηματικά μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, θα σχεδιάζονται εξ αρχής με γνώμονα την ανακατασκευή, την επαναμεταποίηση, επισκευή και την επανάχρηση υφιστάμενων υλικών και προϊόντων. Το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας επιζητά από τις βιομηχανικές επιχειρήσεις την προσαρμογή της παραγωγικής τους διαδικασίας, στα νέα φιλικότερα προς το περιβάλλον πρότυπα, ενώ θα δημιουργήσει σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης κυκλικών υλικών και προϊόντων, με μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα⁴⁵.

Η μετατροπή της ελληνικής οικονομίας σε κυκλική αναμένεται να προσδώσει στην ελληνική επιχειρηματικότητα χαρακτηριστικά υψηλής ανταγωνιστικότητας και προστιθέμενης αξίας, ενώ από την άλλη θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας⁴⁶.

Μέγεθος Επιχειρήσεων

Η κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων ανά μέγεθος βάσει ορισμού της «Ευρωπαϊκής Επιτροπής», έχει ως εξής⁴⁷:

- Μεγάλες επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα €50 εκατ. ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού υπερβαίνει τα €43 εκατ.
- Μεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα €50 εκατ. ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €43 εκατ.
- Μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζομένους και ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €10 εκατ.
- Πολύ μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από δέκα εργαζομένους και ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €2 εκατ.

Μετασηματισμός της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων

Ο βιομηχανικός μετασηματισμός εμπεριέχει την έννοια του εκσυγχρονισμού, κυρίως του παραγωγικού μοντέλου της βιομηχανίας και την ανάπτυξη της καινοτομίας, καθώς και της βελτίωσης των όρων λειτουργίας, οργάνωσης και παραγωγικότητας της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων. Η επίτευξη αυτή του εκσυγχρονισμού και της σταδιακής βελτίωσης πραγματοποιείται μέσω επενδύσεων σε ανθρώπους, διαδικασίες και τεχνολογικές δυνατότητες οι οποίες αποτελούν και το κινητήριο μοχλό του εκάστοτε μετασηματισμού (είτε σε επίπεδο βιομηχανίας είτε σε επίπεδο επιχείρησης)⁴⁸. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η αυτοκινητοβιομηχανία η οποία βιώνει αδιάκοπους εννοιολογικούς μετασηματισμούς, εισαγωγή παραμέτρων για έλεγχο εκπομπών, αποδοτικότητα καυσίμου, ακεραιότητα προϊόντος, παραγωγή υβριδικών αυτοκινήτων κ.α⁴⁹.

Μηχανισμοί και υποδομές στήριξης της Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων

Περιλαμβάνει μηχανισμούς παραγωγής δράσεων και υπηρεσιών που στηρίζουν τον οικονομικό μετασηματισμό, οργάνωση/βελτίωση υφιστάμενων δομών (όπως δομές ποιότητας και διανοητικής / βιομηχανικής ιδιοκτησίας) και ανάπτυξη νέων δομών στη βάση τομεακών αναγκών και προτεραιοτήτων, με

⁴⁵ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

⁴⁶ Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (τελική έκθεση Νοέμβριος 2020)

⁴⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_03_652

⁴⁸ LNS Research – Industrial transformation leadership

⁴⁹ Kodama, Fumio, “Incessant Conceptual/Industrial Transformation of Automobiles”, Journal of Open Innovation: Technology, Market and Complexity (2019)

επαρκή γεωγραφική κάλυψη, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των βιομηχανιών και των επιχειρήσεων γενικότερα.

Οι δομές θα στηρίζουν τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις σε θέματα καινοτομίας (innovation agency, ερευνητικές υποδομές, competence centers, digital hubs, technology transfer offices, κοκ), καθώς και σε θέματα ανάπτυξης, παραγωγικότητας και διεθνοποίησης.

Δομές υποστήριξης της επιχειρηματικότητας⁵⁰

Ορίζονται ως οντότητες οποιασδήποτε νομικής μορφής, οι οποίες προσφέρουν υποστηρικτικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις ανάλογα με το κύκλο ζωής τους και τις ανάγκες τους. Τέτοιου είδους δομές συμπεριλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Χώρους συνεργασίας (co-working spaces): αποτελούν εγκαταστάσεις που παρέχουν χώρους (συν)εργασίας, κατά συνθήκη ενιαίους (open space), σε υπό εκκόλαψη επιχειρηματικές ομάδες ή και σε εν ενεργεία επιχειρήσεις
- Θερμοκοιτίδες - Εκκολαπτήρια (Incubators): είναι διαμορφωμένοι χώροι, οι οποίοι δημιουργούνται για να παρέχουν ένα περιβάλλον που προσφέρει τεχνικές και επιχειρηματικές υποδομές και ειδικές υπηρεσίες για ένα χρονικό διάστημα. Σκοπός είναι να διευκολύνουν το ξεκίνημα και την ανάπτυξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, οι οποίες στη συνέχεια μετακινούνται σε δικούς τους επαγγελματικούς χώρους και τη θέση τους καταλαμβάνουν άλλες νεότερες επιχειρήσεις. Τα εκκολαπτήρια απευθύνονται σε υπό ίδρυση επιχειρήσεις ενώ οι θερμοκοιτίδες σε νεο-ιδρυμένες
- Δομές/Προγράμματα Επιτάχυνσης (Accelerators): αποτελούν δομές/προγράμματα με στόχο την ενίσχυση και στήριξη υπό ίδρυση, νεοφυών και υφισταμένων επιχειρήσεων, ώστε να περάσουν από το στάδιο της προετοιμασίας στο στάδιο της ίδρυσης και της ωρίμανσης. Ο βασικός ρόλος που επιτελούν οι επιταχυντές είναι να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις στην πορεία από την ιδέα στο προϊόν, παρέχοντάς τους καθοδήγηση ή/και χρηματοδότηση σε πρώιμα στάδια
- Τεχνολογικά Πάρκα: είναι κρατικές και ιδιωτικές επιχειρηματικές μονάδες που έχουν ως κύριο στόχο τη διάχυση της τεχνογνωσίας που παράγεται στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο και τα ΑΤΕΙ) προς τις επιχειρήσεις, ώστε οι τελευταίες να είναι σε θέση να επωφεληθούν άμεσα και ουσιαστικά από αυτή

Οι δομές αυτές μπορούν να φιλοξενούν επιχειρήσεις στις εγκαταστάσεις τους και οφείλουν να συνεργάζονται με τουλάχιστον (1) φορέα που παρέχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε επιχειρήσεις. Επιπλέον οι δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας μπορούν να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαίδευση στις επιχειρήσεις σε θέματα: α) διαχείριση έργων, β) προστασία διανοητικής ιδιοκτησίας, γ) εταιρική επικοινωνία και δημόσιες σχέσεις, δ) marketing, ε) τεχνικές πωλήσεων, στ) διαδικασίες ανάπτυξης προϊόντων, ζ) τυποποίηση και έλεγχος ποιότητας, η) διαχείριση ανθρωπίνων πόρων, θ) χρηματοδοτήσεις από ιδιωτικούς και δημόσιους πόρους, ι) προώθηση εξαγωγών, ια) προετοιμασία για παρουσίαση σε επενδυτές ιβ) άλλες συναφείς/σαφώς προσδιορισμένες.

Νέα/Νεοσύστατη Επιχείρηση

Νέες/ νεοσύστατες επιχειρήσεις θεωρούνται οι υπό σύσταση ή νεοσύστατες μικρομεσαίες επιχειρήσεις , εφόσον κατά την ημερομηνία ενδιαφέροντος δεν έχει παρέλθει επταετία από την ημερομηνία καταχώρησης

⁵⁰ Απόφαση Αριθμ. 1306/294 Α1/ ΦΕΚ 770/5-3-2018

http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20180305_fek_systash_mhtrwou_domwn_epixeirhmatikothtas.pdf

τους στο Γ.Ε.Μ.Η. Η. και δεν έχουν συσταθεί μέσω συγχώνευσης, εκτός εάν η καθεμία από τις συγχωνευθείσες εμπίπτει στον περιορισμό της επταετίας⁵¹.

Νεοφυής Επιχείρηση

Αφορά σε μια επιχείρηση που έχει αναληφθεί από έναν επιχειρηματία για την αναζήτηση, ανάπτυξη και επικύρωση ενός κλιμακούμενου επιχειρηματικού μοντέλου⁵². Ενώ η επιχειρηματικότητα αναφέρεται σε όλες τις νέες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης και των επιχειρήσεων που δεν σκοπεύουν ποτέ να εγγραφούν, οι νεοφυείς εταιρείες αναφέρονται σε νέες επιχειρήσεις που σκοπεύουν να αναπτυχθούν πέρα από τον ιδρυτή. Χαρακτηρίζονται από υψηλή ανάπτυξη, έχουν τεχνολογικό προσανατολισμό και πολλές από αυτές επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια νέα αγορά ή να εξελίξουν δυναμικά μια υπάρχουσα.

Οικονομία της γνώσης / Οικονομία βασισμένη στην γνώση (Knowledge-Based Economy)

Η «οικονομία της γνώσης» είναι μια έκφραση που επινοήθηκε για να περιγράψει τις τάσεις των προηγμένων οικονομιών προς μεγαλύτερη εξάρτηση από τη γνώση, την πληροφόρηση και τα υψηλά επίπεδα δεξιοτήτων, καθώς και την αυξανόμενη ανάγκη για έτοιμη πρόσβαση σε όλα αυτά από τον επιχειρηματικό και τον δημόσιο τομέα⁵³. Αφορά σε ένα σύστημα κατανάλωσης και παραγωγής που βασίζεται στο πνευματικό κεφάλαιο/ γνώση. Ειδικότερα, αναφέρεται στην ικανότητα αξιοποίησης επιστημονικών ανακαλύψεων και βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας. Αυτό αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο συστατικό όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες. Σε μια οικονομία της γνώσης, ένα σημαντικό συστατικό της αξίας μπορεί να αποτελείται από άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως η αξία της γνώσης των εργαζομένων ή της πνευματικής ιδιοκτησίας⁵⁴.

Οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων:

Ορίζεται μία οντότητα (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφορά τεχνολογίας, ενδιάμεσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία), ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς της (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής της, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων⁵⁵.

Πηγές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

Ο όρος ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αναφέρεται στην ικανότητα που αποκτά μια επιχείρηση μέσω ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ή /και πόρων να αποδίδει σε υψηλότερο επίπεδο από άλλους στην ίδια βιομηχανία ή αγορά⁵⁶.

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία υπάρχουν δυο πηγές ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος⁵⁷ : (1) η ηγεσία κόστους και (2) η διαφοροποίηση. Και οι δύο αυτοί τρόποι αυξάνουν την κερδοφορία της επιχείρησης, στην πρώτη περίπτωση με μείωση του κόστους και στην δεύτερη με αύξηση των συνολικών εσόδων λόγω της διαφοροποίησης.

⁵¹ Άρθρο 42 Παράγραφος 1 Ν.4399/2016 ΦΕΚ 117/Α/22.6.2016)

⁵² Riitta Katila, Eric L. Chen, and Henning Piezunka (7 June 2012). "All the right moves: How entrepreneurial firms compete effectively" (PDF). *Strategic Entrepreneurship JNL*. 6 (2): 116–132. doi:10.1002/sej.1130. Retrieved 18 May 2017.

⁵³ OECD, Glossary of statistical terms, <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6864>

⁵⁴ The World Bank. "The Knowledge Economy, The Kam Methodology, and World Bank Operations," Pages 5-8

⁵⁵ Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (651/2014), σελ. 24

⁵⁶ Chacarbaghi; Lynch (1999), *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance* by Michael E. Porter 1980, p. 45

⁵⁷ Porter, M.E., (1985). *Competitive advantage: creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press

Ποιότητα απασχόλησης (quality of employment)

Η ποιότητα της απασχόλησης ως συγκεκριμένη/ εξειδικευμένη έννοια αναπτύχθηκε υπό την ηγεσία της UNICE (Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη) και ουσιαστικά αντιπροσωπεύει μια ουδέτερη και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αξιολόγηση της ποιότητας της απασχόλησης σε πολλαπλές πτυχές της. Καθορίζει επτά διαστάσεις που αφορούν την ποιότητα της απασχόλησης από την πλευρά του εργαζομένου, επιτρέποντας παράλληλα την διεθνή συγκρισιμότητα. Έτσι η ποιότητα της απασχόλησης αντιμετωπίζεται ως πολυδιάστατη έννοια, που χαρακτηρίζεται από διαφορετικά στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τις ανθρώπινες ανάγκες με διάφορους τρόπους. Οι επτά διαστάσεις είναι συνοπτικά οι 1) Ασφάλεια και Ηθική της εργασίας 2) Εισόδημα και παροχές από την εργασία 3) Χρόνος εργασίας και ισορροπία εργασιακής και κοινωνικής ζωής 4) Ασφάλεια εργασίας και κοινωνική προστασία 5) Κοινωνικός διάλογος 6) Ανάπτυξη ικανοτήτων και εκπαίδευση 7) Σχέσεις στον εργασιακό χώρο και παροχή κινήτρων⁵⁸

Πολιτιστική και Δημιουργική Οικονομία και Βιομηχανία

Ο αρμονικός συγκερασμός της έννοιας του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας με την έννοια της οικονομίας της αγοράς δημιούργησε ένα νέο και ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα, τον «τομέα του πολιτισμού και της δημιουργίας⁵⁹».

Ο τομέας Δημιουργικής και Πολιτιστικής Βιομηχανίας συγκεντρώνει δύο διακριτές κατηγορίες όπου υπάγονται οι εξής παραγωγικοί κλάδοι:

- ✚ Δημιουργικές Βιομηχανίες: α) Κλωστοϋφαντουργία- έτοιμο ένδυμα, β) Υποδήματα- Δερμάτινα είδη- γούνα, γ) Αργυροχρυσοχοϊά, δ) Επιπλοποιεία, ε) Κατασκευή Παιγνιδιών, στ) Χειροτεχνία
- ✚ Πολιτιστικές Βιομηχανίες: α) Κινηματογράφος, β) Τεχνολογίες Παιγνίων και Δημιουργικού Περιεχομένου –Gaming-, γ) Εικαστικές Τέχνες, δ) Παραστατικές τέχνες, ε) Εκδόσεις βιβλίων, στ) Παραγωγή και πώληση αντιγράφων μνημείων ζ) διαφήμιση, η) η αρχιτεκτονική, θ) τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης, ι) η μουσική, κ) η φωτογραφία, λ) οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία, μ) τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι και γενικότερες μορφές πολιτισμικής και λαογραφικής κληρονομιάς.

Συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας

Αποτελούν δομές ή οργανωμένες ομάδες ανεξάρτητων μερών (όπως καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και οργανισμοί έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και άλλοι συναφείς οικονομικοί παράγοντες) που έχουν σχεδιαστεί για να τονώσουν την καινοτόμο δραστηριότητα, με την προώθηση, την από κοινού χρήση εγκαταστάσεων και την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στη μεταφορά γνώσεων, τη δημιουργία δικτύων, τη διάδοση πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών της συστάδας καινοτομίας. Βάσει των παραπάνω οι συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας είναι συνεργατικοί σχηματισμοί μέσω των οποίων δημιουργούνται και αναπτύσσονται με σημαντικό ρυθμό οι νέες τεχνολογίες και όπου τα κεφάλαια, η τεχνογνωσία και τα ταλέντα προωθούν την ανάπτυξη νέων βιομηχανιών και νέων τρόπων επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα συγκεκριμένα οικοσυστήματα χαρακτηρίζονται από υψηλή ρευστότητα ανθρώπινου κεφαλαίου και τεχνογνωσίας ενώ ο ρυθμός των συναλλαγών καθοδηγείται από μια αδιάκοπη αναζήτηση για ευκαιρίες, σταδιακή χρηματοδότηση και υποδείγματα μικρών επιχειρηματικών κύκλων⁶⁰.

⁵⁸ Handbook for Measuring Quality of Employment, A Statistical Framework, United Nations Economic Commission for Europe (2015)

⁵⁹ Σοφία Λαζαρέτου, «Η έξυπνη οικονομία: πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα. Μπορούν να αποτελέσουν προοπτική εξέξοδος από την κρίση;» <https://www.bankofgreece.gr/Publications/Paper2014175.pdf>

⁶⁰ Engel, Jerome S, "Global Clusters of Innovation: lessons from Silicon Valley", California Management Review, winter 2015, Vol. 57 Issue 2, pp. 36-65

Συνεργατικοί σχηματισμοί/συστάδες επιχειρήσεων (Clusters)

Περιφερειακά οικοσυστήματα συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, κυρίως ΜμΕ, οι οποίες μπορούν να δραστηριοποιούνται εντός του ίδιου ή διαφορετικών τομέων (διατομεακά). Οι συνεργατικοί σχηματισμοί, αποτελούνται από επιχειρήσεις και/ή οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων που αναπτύσσουν σθένη και άμεση συνεργασία, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από γεωγραφική εγγύτητα και κατέχουν εξειδικευμένη εμπειρία, υπηρεσίες, πόρους και δεξιότητες⁶¹. Πλεονέκτημα για τη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών είναι ότι οι ΜμΕ μέσω της συμμετοχής τους δύνανται να ενισχύσουν τις καινοτόμες δραστηριότητες τους, να δημιουργήσουν περισσότερες θέσεις εργασίας και να καταχωρήσουν περισσότερα διεθνή εμπορικά σήματα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας, να ευνοήσουν την πρόσβαση τους στην παγκόσμια αγορά και τις αντίστοιχες αλυσίδες αξίας κ.α. από την εναλλακτική του να λειτουργούσαν εκτός αυτών.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι βιομηχανικοί συνεργατικοί σχηματισμοί συμβάλουν στα εξής:

- ✚ Ανάπτυξη καινοτομικής ικανότητας, συμβολή στη διεθνοποίηση και μεγέθυνση των ΜμΕ
- ✚ Υποστήριξη ΜμΕ για την δημιουργία συνεργειών με επιχειρήσεις του εξωτερικού και ένταξη τους σε διεθνείς αλυσίδες αξίας
- ✚ Επιταχύνουν το ψηφιακό μετασχηματισμό και την πράσινη μετάβαση

Τεχνοβλαστοί

Επιχειρήσεις Spin Offs⁶² – Τεχνοβλαστοί είναι οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που ιδρύονται από ακαδημαϊκό ή ερευνητικό προσωπικό των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και των Ερευνητικών Κέντρων, προς τον σκοπό της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της γνώσης που παράγουν στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους στον οργανισμό.

Οι επιχειρήσεις αυτές έχουν ως αντικείμενο την εμπορική αξιοποίηση των ως άνω ερευνητικών αποτελεσμάτων και γνώσης και ιδρύονται, στην περίπτωση των ΑΕΙ, από τα μέλη ΔΕΠ ή τα μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού με ερευνητική δραστηριότητα που παρήγαγαν τα ερευνητικά αποτελέσματα ή τη γνώση, με δυναμική συμμετοχή του ίδιου του ΑΕΙ ή τρίτων νομικών ή φυσικών προσώπων και, στην περίπτωση των Ερευνητικών Κέντρων, από τους Ερευνητές ή τα μέλη ερευνητικού προσωπικού που παρήγαγαν τα ερευνητικά αποτελέσματα ή τη γνώση, με δυναμική συμμετοχή του Ερευνητικού Κέντρου ή τρίτων νομικών ή φυσικών προσώπων.

Τεχνολογίες χαμηλών και μηδενικών εκπομπών άνθρακα (low carbon and zero carbon technologies)

Η τεχνολογία χαμηλών εκπομπών άνθρακα αφορά στα μέσα και τις μεθόδους παραγωγής που παράγουν χαμηλές ή μηδενικές εκπομπές άνθρακα. Ταιριάζει στην ανάγκη προσαρμογής σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και αποτρέποντας την υπερθέρμανση του πλανήτη. Η ανάπτυξη των τεχνολογιών αυτών είναι το κλειδί για την ανάπτυξη οικονομίας χαμηλών ή και μηδενικών εκπομπών άνθρακα⁶³.

⁶¹ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster_el

⁶² Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης «Ρυθμίσεις για τις Εταιρείες Τεχνοβλαστούς») [<http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=12656>

⁶³ Lv, Jinfang & Qin, Shusheng. (2016). On Low-Carbon Technology. Low Carbon Economy. 07. 107-115. 10.4236/lce.2016.73010.

Ψηφιακός Μετασχηματισμός Βιομηχανίας και Επιχειρήσεων:

Ο Ψηφιακός μετασχηματισμός⁶⁴ της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο οι ίδιες ανταποκρίνονται στις σημαντικές τεχνολογικές αλλαγές που συμβαίνουν στο εξωτερικό περιβάλλον. Η πορεία των επιχειρήσεων προς τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό απαιτεί την αξιοποίηση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών, σε συνδυασμό με την εφαρμογή νέων οργανωτικών μοντέλων και εσωτερικών, αυτοματοποιημένων λειτουργικών διαδικασιών και την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, σε θέματα χρήσης νέων τεχνολογιών και ψηφιακών δεξιοτήτων γενικότερα.

Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Περιβάλλοντος Λειτουργίας Βιομηχανίας και των Επιχειρήσεων

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του περιβάλλοντος στον οποίο λειτουργεί η βιομηχανία και δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις αποτελεί προϋπόθεση για τη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων οιασδήποτε παρέμβασης προώθησης της βιομηχανίας και περιλαμβάνει τις απαραίτητες ενέργειες για το μετασχηματισμό του ρυθμιστικού και νομικού πλαισίου (όπως πλαισίου κυβερνοασφάλειας, δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, χρήσης ανοικτών δεδομένων κ.ο.κ.), καθώς και ενίσχυσης των ψηφιακών υποδομών (όπως υποδομών συνδεσιμότητας) και των υπηρεσιών που παρέχει το κράτος προς τις επιχειρήσεις.

---

⁶⁴ Ψηφιακός μετασχηματισμός ελληνικών επιχειρήσεων, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, ΕΚΤ, https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2020/DigitalTransformation_2016-2018_el.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

6. ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

6.1. ΠΗΓΕΣ - ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΕΣΠΑ 2021-2027 (υποβολή 12 Ιουλίου 2021)
2. «ΕΣΠΑ 2021-2027 - Πόροι, Αρχιτεκτονική και Προγράμματα», Παρουσίαση ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, ΥΠΑΝΕΠ. 29/7/21
3. Πρόγραμμα ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 2021-2027, Σχέδιο Προγράμματος, Αύγουστος 2021
4. Κείμενο Θέσεων ΓΓΒ για το ΕΠΑΝΕΚ 2021-2027, Φεβρουάριος 2021
6. «Διαμόρφωση επιλογών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας» (ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, ΡwC, Μάιος 2021)
7. «Μελέτη για τη Βιομηχανία και το Εμπόριο στη Νέα Εποχή» (ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, Σ.Κ. ΑΙΓΙΣ ΕΠΕ, Απρίλιος 2021)
8. Ορισμοί & Έννοιες Κειμένου Θέσεων ΓΓΒ, ΡwC, Απρίλιος 2021
9. Διεξαγωγή Εργαστηρίων στο πλαίσιο της Εταιρικής Σχέσης μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας και της Επιχειρηματικής Κοινότητας, Κείμενο Βάσης, Ζησοπούλου Σ. Κωττάκης Ι, ΓΓΒ, Ιούνιος 2021
10. Janssen, M.Tolias, Y., Pontikakis, D., JRC Science for Policy Report, POINT Review of Industrial Transition of Greece, Renewables, Batteries and their Applications in Mobility, Agriculture, Shipping and Defence, 2021
8. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2020). Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021 – 2025. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Τεύχος Α' 174/10.09.2020
9. Πισσαρίδης, Χ., Βαγιανός, Δ., Βέττας, Ν., Μεγύρ, Κ. (2020). Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία. Τελική Έκθεση, 14 Νοεμβρίου 2020
10. Claudia Goldin (Department of Economics Harvard University), Handbook of Cliometrics, Claude Diebolt and Michael Hauptert, editors
11. Decision Support Tools: Porter's Value Chain". Cambridge University: Institute for Manufacturing (IfM).
12. <https://hellenicproduction.org/greek-industry-and-global-value-chains/>
13. Intergovernmental Panel on Climate Change (United Nations), <https://www.ipcc.ch/sr15/faq/faq-chapter-4/>
14. Επιχειρησιακό Σχέδιο για την ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων στην Ελληνική Επικράτεια, σύμφωνα με το Ν.3982/2011, Αρθ.42, παρ.3, ΧΩΡΟΒΑΤΗΣ Α.Ε., ΓΓΒ, 2018
15. Mourtsiadis, Andreas. (2010). Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις της περιοχής Οινοφύτων - Σηματοδότηση: Υπάρχουσα κατάσταση και δυνατότητες παρεμβάσεων. 10.13140/RG.2.2.32148.91521.
16. The 4th Industrial Revolution : responding to the impact of Artificial Intelligence on Business, Skilton, Mark, Hovsepian, Felix (2018)
17. Chertow, M. R. (2000). Industrial symbiosis: Literature and taxonomy. Annual Review of Energy and Environment 25, 313-337
18. Community framework for state aid for research and development and innovation' (2006/C 323/01).
19. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC124822_quick_guide_point_review_log_o.pdf
20. OECD Regions in Industrial Transition : policy highlights (2019) https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/Draft_policy_highlights_RIT_FINAL.pdf
21. L.W. Jelinski, T. E. Graedel, R. A. Laudise, D. W. McCall, and C. Kumar N. Patel, "Industrial Ecology: Concepts and Approaches," Proceedings of National Academy of Sciences, USA 89 (February 1992)
22. Braden Allenby and Thomas E. Graedel, Industrial Ecology (New York: Prentice Hall, 1993; pre-publication edition).
23. <https://clustercollaboration.eu/in-focus/industrial-ecosystems>
24. Innovating for Sustainable Growth A Bioeconomy for Europe (2012- Directorate General for Research and Innovation)

25. Smyth, S. J.; Aerni, P.; Castle, D.; Demont, M.; Falck-Zepeda, J. B.; Paarlberg, R.; Phillips, P. W. B.; Pray, C. E.; Savastano, S.; Wesseler; Zilberman, D. (2011). "Sustainability and the bioeconomy: Policy recommendations from the 15th ICABR conference". *AgBioForum*. 14 (3): 180–186
26. De Silva L.C., Low K.C.P. (2013) Sustainable Energy Management and CSR. In: Idowu S.O., Capaldi N., Zu L., Gupta A.D. (eds) *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-28036-8_571
27. S. Ofstad, L. Westly, T. Bratelli Norway, miljøverndepartementet, symposium on sustainable consumption Ministry of Environment, Oslo, Norway (1994)
28. Zu L. (2013) Sustainable Production and Consumption. In: Idowu S.O., Capaldi N., Zu L., Gupta A.D. (eds) *Encyclopedia of Corporate Social Responsibility*. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-28036-8_258
29. Our common future. World Commission on Environment and Development. Oxford: Oxford University Press. 1987
30. European Commission. A Community Strategy for 'Sustainable Mobility', Green Paper on the Impact of Transport. on the Environment; COM (1992) 46 Final; Commission of the European Communities: Brussels, Belgium, 1992.
31. Gallo, Mariano, and Mario Marinelli. 2020. "Sustainable Mobility: A Review of Possible Actions and Policies" *Sustainability* 12, no. 18: 7499.
32. Kaushik Kumar, Divya Zindani and Paulo Davim, *Sustainable Engineering Products and Manufacturing Technologies* (2019)
33. <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/edp>
34. Smart Specialisation Opportunities and Challenges for Regional Innovation Policy, Dominique Foray 2015
35. Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ, δυνατότητες στήριξης της πολιτικής για τις ΜΜΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2014, http://publications.europa.eu/resource/cellar/dd69f968-fea2-4034-90d5-7a648574618f.0017.04/DOC_1
36. Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (651/2014)
37. Dalgic, T. and Leeuw, M. (1994), "Niche marketing revisited: concepts, applications, and some European cases", *European Journal of Marketing*, Vol. 28 No. 4, pp. 39-55.
38. Kotler, P. (2003), *Marketing Management*, 11th ed., Prentice-Hall, Upper Saddle River, NJ, p.280
39. Osama Majeed Butt, Muhammad Zulqarnain, Tallal Majeed Butt, Recent advancement in smart grid technology: Future prospects in the electrical power network, *Ain Shams Engineering Journal*, Volume 12, Issue 1, 2021, Pages 687-695,
40. "Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – The European Green Deal", COM(2019), Brussels 11.12.2019.
41. Stokes, D., N. Wilson, et al. (2010). *Entrepreneurship*, CENGAGE Learning
42. <https://www.eesc.europa.eu/el/members-groups/categories/social-economy-category>
43. Κοινωνική Καινοτομία και Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 5η Ενότητα Εκμάθησης Job Town URBACT, 2014
44. Bruneckiene, Jurgita and Robertas Jucevicius, Ineta Zykiene, Jonas Rapsikevicius, and Mantas Lukauskas. "Quantum Theory and Artificial Intelligence in the Analysis of the Development of Socio-Economic Systems: Theoretical Insights." In *Developing Countries and Technology Inclusion in the 21st Century Information Society*. edited by Etim, Alice S., 22-38.
45. *Handbook of Research on Nature-Inspired Computing for Economics and Management, Complexity-Based Modelling Approaches for Commercial Applications* D. Colling 2007
46. <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/economy/20151201STO05603/kukliki-oikonomia-chrisimopoiise-to-xana>
48. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_03_652
49. LNS Research – Industrial transformation leadership
50. Kodama, Fumio, "Incessant Conceptual/Industrial Transformation of Automobiles", *Journal of Open Innovation: Technology, Market and Complexity* (2019)

51. Απόφαση Αριθμ. 1306/294 Α1/ ΦΕΚ 770/5-3-2018
http://epan2.antonistatikotita.gr/uploads/20180305_fek_systash_mhtrwou_domwn_epixeirmatikothtas.pdf
52. Άρθρο 42 Παράγραφος 1 Ν.4399/2016 ΦΕΚ 117/Α/22.6.2016)
53. Riitta Katila, Eric L. Chen, and Henning Piezunka (7 June 2012). "All the right moves: How entrepreneurial firms compete effectively" (PDF). *Strategic Entrepreneurship JNL*. 6 (2): 116–132. doi:10.1002/sej.1130. Retrieved 18 May 2017.
54. OECD, Glossary of statistical terms, <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6864>
55. The World Bank. "The Knowledge Economy, The Kam Methodology, and World Bank Operations," Pages 5-8.
56. Chacarbaghi; Lynch (1999), *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance* by Michael E. Porter 1980, p. 45
57. Porter, M.E., (1985). *Competitive advantage: creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press
58. *Handbook for Measuring Quality of Employment, A Statistical Framework*, United Nations Economic Commission for Europe (2015)
59. Σοφία Λαζαρέτου, «Η έξυπνη οικονομία: πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα. Μπορούν να αποτελέσουν προοπτική εξόδου από την κρίση;»
<https://www.bankofgreece.gr/Publications/Paper2014175.pdf>
60. Engel, Jerome S, "Global Clusters of Innovation: lessons from Silicon Valley", *California Management Review*, winter 2015, Vol. 57 Issue 2, pp. 36-65
61. https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/cluster_el
62. Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης «Ρυθμίσεις για τις Εταιρείες Τεχνοβλαστούς» [<http://www.opengov.gr/γροian/?p=12656>]
63. Lv, Jinfang & Qin, Shusheng. (2016). On Low-Carbon Technology. *Low Carbon Economy*. 07. 107-115. 10.4236/lce.2016.73010.
64. Ψηφιακός μετασχηματισμός ελληνικών επιχειρήσεων, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, ΕΚΤ, https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2020/DigitalTransformation_2016-2018_el.pdf

6.2. Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 ανά Στόχο Πολιτικής.....	5
Πίνακας 2: Κατηγορίες Δράσεων Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» ανά Προτεραιότητα	11
Πίνακας 3: Ενδεικτικές Δράσεις Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» ανά Ειδικό Στόχο και Κατηγορία Δράσεων	12
Πίνακας 4: Ενδεικτικές Δράσεις ανά Κατηγορία Δράσεων και Στρατηγική Κατεύθυνση ΓΓΒ	31
Πίνακας 5: Αντιστοίχιση στρατηγικών κατευθύνσεων ΓΓΒ με στόχους πολιτικής, ειδικούς στόχους, προτεραιότητες και κατηγορίες δράσεων Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027	33
Πίνακας 6: Κριτήρια Προτεραιοποίησης Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας	45
Πίνακας 7: Μήτρα βαθμολόγησης - Προτεραιοποίησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ	48
Πίνακας 8: Ιεράρχηση δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ.....	53
Πίνακας 9 Ιεράρχηση Δράσεων-Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ	59
Πίνακας 10: Πίνακας ενδεικτικής Κοστολόγησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων ΓΓΒ.....	69